

İBRANİLERE MEKTUP

Rod Harbottle

İbranilere Mektup

[Rod Harbottle](#)

Telif Hakkı/Copyright Rod Harbottle, 2014

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

Önsöz

Kısaltmalar

Yazardan Okuyucuya

Oğul'un Peygamberlere Üstünlüğü 1:1-3

Oğul'un Meleklerle Üstünlüğü 1:4-14

7 Eski Antlaşma Parçasıyla Belgelenen Oğul'un Meleklerle Üstünlüğü 1:5-14

Meleklerin Görevi (a.14)

Kurtuluşumuzu Ciddiye Almalıyız 2:1-8

a) Çünkü bunu Rab bildirdi 1-4

b) Çünkü Tanrı gelecek dünyayı insana bağımlı kıldı 5-8

Her şeyin bağımlı kılınması İsa'yla gerçekleşti 2:9-18

Musa hizmet eden, Mesih Oğul'dur 3:1-6

İman eksikliğinin sonucu yıkımdır 3:7-19

Tanrı dinginliğine girmeyenlere benzemeyelim 4:1-13

Yardımcımız: Göklerden Geçen Başrahip 4:14-16

Başrahip bu hakkı Tanrı'dan aldı 5:1-6

Yetkin Oğul, Yetkin Başrahip 5:7-10

Kulağı ağır işitenler 5:11-14

İmandan ayrılmaya karşı uyarı 6:1-12

Tanrı'nın kesin vaadi 6:13-20

Soyu bilinmeyen Melkisedek 7:1-3

Melkisedek'in üstünlüğü 7:4-11

Ruhsal Yasa'nın durumu 7:11-19

Mesih, anlatılan rahip 7:20-25

Tüm gereksinmelerimizi Mesih karşıyabilir 7:26-28

Yeni Antlaşma Başrahibi 8:1-13

Önceki tapınma düzeni gerçek olanın simgesi 9:1-14

Mesih'in ölümü Yeni Antlaşma'nın temeli 9:15-29

[Hayvan kurbanlarının yetersizliği 10:1-4](#)

[Etkin Kurban önceki kurbanları ortadan kaldırdı 10:5-18](#)

[Mesih aracılığıyla Tanrı'ya yakaşalım 10:19-25](#)

[Mesih'in sunusunu küçümsemeyelim 10:26-31](#)

[İmanı koruyanlar 10:32-39](#)

[İMANLA ONAYLANAN ÖNCEKİ İNSANLAR 11:1-40](#)

[İmanın tanımlanması 1-3](#)

[Habil 4](#)

[Hanok 5](#)

[İman zorunludur 6](#)

[Nuh 7](#)

[İbrahim 8-10](#)

[Sarah 11,12](#)

[Gerçekleşmesi geciken vaatlere güvenç 13-16](#)

[İbrahim'in imanının denenmesi 17-19](#)

[İshak 20](#)

[Yakup 21](#)

[Yusuf 22](#)

[Musa'nın annesi babası 23](#)

[Musa 24-29](#)

[İsrail halkı 29,30](#)

[Uluslar'dan Rahab 31](#)

[Eski Antlaşma iman yiğitleriyle doludur 32-40](#)

[İSA MESİH: Yüce Örneğimiz 12:1-4](#)

[Tanrı'nın verdiği terbiye 12:5-13](#)

[Denenirken günah işleme tehlikesi 12:14-17](#)

[Eski ve Yeni Antlaşma'nın görünüşü 12:18-24](#)

[Kendisine hesap vereceğimiz Tanrı 12:25-29](#)

[Tanrı'ca beğenilir tutum 13:1-8](#)

[Mesih'e bağlılık 13:9-17](#)

[Önderlere saygı 13:17](#)

Selam ve esenlik dileği 13:18-25

SONUÇLAR

Mektubun yazıldığı tarihi

Yazar

Mektubun gönderildiği kişiler

Önsöz

Birçok Kutsal Kitap yorumcuları bir kesim üzerine yazarken önsözde o kesimle ilgili genel bilgi sunarlar. Bu çalışmada bu bilgiler ayetlerin yorumlanması yapıldıktan sonra sunulacaktır. Bu yöntem bir yandan İbranilere mektubun özel durumuna bağlıdır, öbür yandan da okuyucuya böyle bilgilerin ayetlerin yorumlanmasından çıkarılan sonuçlar yoluyla elde edildiğini göstermek amacıyla yapıldı. Dış kaynaklardan İbranilere mektup üzerinde çok az bilgi sağlanabilir. Bu nedenle bu genel bilgiyi mektubun içinden çıkarmaya çalışacağız.

Yorumlanan metin İncil'in Yunanca'dan Çağdaş Türkçe'ye Çevirisi'dir. Bunun yanı sıra "Kitabı Mukaddes" ve "Müjde" adları altında yayımlanan çevirilere sık sık değinilir.

Kısaltmalar

S.G.H. (Sevinç Getirici Haber) = İncil'in Çağdaş Türkçe'ye Çevirisi.

M. = Müjde (İncilin Çağdaş Türkçe Çevirisi).

K.M. = Kitabı Mukaddes.

a. = ayet.

b. = bölüm.

Fotokopi olarak yapılan birinci basım Kutsal Kitap'ın yeni çevirisinden önce yapıldığı için Eski Antlaşma ayetleri Kitabı Mukaddes çevirisinden alınmıştır. İkinci basımı hazırlanırken bu ayetlerin değiştirilmesinin gereği duyulmamıştır.

Yazardan Okuyucuya

Birinci basımı 1989 yılında Ankara dolaylarından düzenlenen bir kampa davet edildiğim zaman hazırladım. Kampa katılanlara birkaç saatte İbranilere Mektubu öğretmem isteniyordu. Bu mektubun bu kadar kısa bir zamanda öğretmemin imkansız olacağı düşüncesiyle İbranilere Mektubu ayet ayet inceleyen bu yazıyı hazırladım. İlk bilgisayarım ile yazıp fotokopi olarak bastırdım ve kamptaki öğrencilere verdim.

Aynı imkansız işi bu kez Ankara kentinde yapılmam istenirken, gözden geçirilen ikinci basımı yine fotokopi yoluyla yaparak Filipus Hizmet Eğitimi öğrencilerine sunuyorum.

Rod Harbottle

Oğul'un Peygamberlere Üstünlüğü 1:1-3

Tanrı'nın insanlara bilgi iletmesi iki çağda karşılaştırılır burada. "Önceki çağlarda" (a.1) ve "şu son günlerde" (a.2). "Önceki çağlarda" ya da "eski zamanlarda" (M.) aslında "eskiden"dir. Tanrı eskiden atalarla, İsraililer'in atalarıyla, konuştu. Bu son günlerde bizimle (yazarla ve yazdığı kişilerle) konuştu. Mektubu okuyunca bizde o kişilere katılıyoruz. Tanrı'nın eski çağ İsrailileri'ne bilgi iletmesi peygamberler aracılığıyla olduğundan parça parça olmuştur, "çok parçalarla" (K.M.)

Bunun yanı sıra "ayrılmış yollardan" da olmuştur. Tanrı'nın Eski Antlaşma'da peygamberler aracılığıyla değişik biçimlerde bilgi iletmesi kendi başında bir araştırma konusudur.

Yeşaya rüyet (görme) görerek Tanrı'dan bilgi aldı (Yeşaya 1:1). "RABBİN sözü Yeremya'ya geldi" (Yeremya 1:1). Bunun yanı sıra Yeremya da görme gördü (Yeremya 1:11-19). Tanrı Yeremya'nın çömlekçiye gitmesi ve çömlekçinin yaptığı bir işten örnek gösterip bunu halka bildirmesini buyurdu (Yeremya 18:1-12). Peygamberin kişisel yaşamdaki olayların Tanrı tarafından örnek olarak seçilmiştir. Örneğin: Hezekiel'in eşinin ölümü ve Tanrı'nın buyruğuyla buna gösterdiği tepki (Hezekiel 24:15-27). Bu olayda halk Hezekiel'e sorar: "Senin yapmakta olduğun şeyler bizim için nedir, bize bunu bildirmeyecek misin?" (a.19). Karısının ondan alınması tapınağın İsraililer'den alınmasına ve geri kalan halkın sürgüne götürülmesine benzetilir. Egemen RABBİN eli Hezekiel'in üzerine düştü; Ruh onu yer ile gökler arasına kaldırdı ve onu Tanrı'nın görmelerinde Yeruşalim'e götürdü (8:1,3). Orada gördükleriyle Tanrı'nın ona bu konuda söylediklerini sürgündeki halka bildirdi. Ayrıca Tanrı Hezekiel'e Yerşalim'in modelini yapıp kentin kuşatılmasını ve onunla ilgili olayları bir piyes gibi canlandırmasını buyurdu (b.4 ile b.5). Bunlar bu "ayrılmış yollardan" sadece birkaç örnektir. Okuyucu Eski Antlaşma'yı okurken başka yolları gösteren örnekleri kendi kendisi için bulabilir.

"Ama bu son günlerde" Tanrı "Oğul aracılığıyla bizimle konuştu" (a.2). Bu iletişim parça parçalı ve çok çeşitli yollardan değildi. Bir tek kişi, yüce ve görkemli bir kişi aracılığıyla idi. Bu kişinin peygamberlere kat kat üstün olduğu bellidir: Tanrı "O'nu her şeye mirasçı atadı. O'nun aracılığıyla evrenleri yarattı" (a.2). Pavlus'un bir mektubunda buna çok benzer bir söz vardır: "Her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratıldı" (Koloseliler 1:16). Her şey yaratılmadan önce İsa Mesih'in her şeyi miras olarak alacağı Tanrı tarafından kararlaştırıldı. Mirasçı Yunanca'da kleronomos sözcüğüdür. Anlamı "pay" olan "kleros" ve "sahip olmak" anlamındaki "nemomai" sözcüklerinden türetilmiştir. İsa Mesih'in sahip olduğu pay, evrenlerdir.

Buna hakkı vardır çünkü Tanrı O'nun aracılığıyla bu evrenleri yarattı. Yaratmak diye çevrilen sözcük yapmak ya da kurmak anlamındaki "poieo" sözcüğüdür. İngilizce'de şiir anlamını taşıyan "poem" sözcüğü bundan gelmez. Anamlı ve uyumlu bir yapıt belirtir (Efesoslular 2:10'na bakınız S.G.H.). Evrenler diye çevrilen sözcük "çağlar" anlamındaki "aionas" sözcüğüdür. Bu sözcüğün kullanılmasıyla İsa Mesih'in yaratıcılığı sadece evrendeki nesnelere yaratılmasına kısıtlanmaz, orada geçen tarih ve olayları, ruhsal ve ahlaksal değerleri de içine alır: "Çünkü göklerde ve yerde, göze görünen ve görünmeyen her şey Mesih'te yaratıldı: Tahtlar, egemenlikler, başkanlıklar, yetkiler, her şey O'nun aracılığıyla.. yaratıldı" (Kolosaliler 1:16).

Tanrı'nın Oğul aracılığıyla ilettiği bilgi Tanrı'nın kendi kendini tanıması ve açıklamasıdır. İsa Mesih Tanrı'nın yüceliğinin parıltısıdır. "Apaugasma" sözcüğü "içinden" anlamındaki "apo" ve "parlaklık" anlamındaki "auge" sözcüklerinden türetildiğine göre kendi içinden ışık saçan bir nesnenin yarattığı olayı belirtir. İsa Mesih Tanrı'nın yüceliğini çevreye saçabilir çünkü o yücelik kendi içindedir. İsa Mesih'in bu yüceliği saçması, görünmez Tanrı'nın tanınmasını sağlar: "Bu Oğul görünmeyen Tanrı'nın benzeri" (Kolosaliler 1:13 S.G.H). "Görünmez Tanrı'nın görüntüsü O'dur" (M.).

"Tanrı'nın öz varlığı niteliğinde olan.." deyimini şu Yunanca deyiminin çevirisidir: "harakter tis hupostaseos autou." "Niteliğinde" diye çevrilen "harakter" sözcüğü çok ilginç bir kökeni vardır: İlk başta oyma aleti anlamındaydı (kesmek anlamındaki harasso sözcüğünden). Sonra bir mühürdeki damga anlamını taşımaya başlar. Mühürdeki damga biçiminin tıpkısı, basıldığı balmumunda oluşturulur. Damga ile balmumundaki görüntüsü her bakımından aynıdır. Bu deyim Oğul'un "öz varlığının tam bir damga görüntüsü olduğu Kişi'den, hem kişiliği açısından ayrı, hem de O'na her nitelikte aynı" olduğunu vurgular (Liddon). Bu, damga ile görüntüsünün ayrı varlıklar olduğu halde aynı öz niteliklerini taşımasına benzer. Öz varlığı "hupostaseos" sözcüğünün anlamını tam verir. Tanrı kendi öz varlığını Oğul'da açıklamıştır (her ne kadar böyle çevrilmesi doğruysa da a.1'deki "Oğul aracılığıyla" deyimini Yunanca'da harfi harfine "Oğul'da" biçimindedir).

İsa Mesih "gücünü belgeleyen Sözü'yle var olan her şeyi uyumda tutmaktadır" (a. 3). İsa Mesih sadece evrenleri yaratmakla kalmaz, bunun yanı sıra yarattığı şeyleri korumak için sürekli olarak buyruklar vermektedir. O'nun konuştuğu söz verdiği sonuçlarla etkinliğini kanıtlar. Şeytanın ve insanların bütün kötülüklerine rağmen her şey hala uyumda kalmaktadır. "Kudretli sözüyle her şeyi devam ettirir" (M.). Yunanca'daki

"rhemati tis dunameos autou" deyimini "O'nun gücünün sözü" biçimindedir. Güç için kullanılan "dunameos" deyimini patlayıcı bir madde olan dinamit ya da elektrik enerjisinin üretildiği dinamo gibi sözcüklerin kökenidir.

İsa Mesih iki yönden Tanrı'nın bizimle konuşmasıdır: 1) Yukarıda gördüğümüz gibi kendi kişiliğiyle Tanrı yüceliğini ve öz varlığını açığa vurur. 2) "Günahların arıtılmasını" noktalarak Tanrı'nın bizimle ilgilendiğini ve kendisine yaklaşmamızı istediğini açıklar (a.3). İsa Mesih'in Tanrı'nın sağında oturması, sonuçlandırdığı "günahların arıtılması"na dayanarak insanları Tanrı'ya yaklaştırmak amacıyla olduğunu belirtir. Oturması insanların kurtuluşu için gerekli olan her şeyin sonuca bağlandığını vurgular. (Her ne kadar "noktalamak" eylemiyle karşılanan sözcük Yunanca'da "yapmak" anlamındaki "poieo" eylemi ise de [K.M.'e bakınız], İsa Mesih'in oturmasıyla ilgili olduğundan "noktalamak" sözcüğü çevreden gelen kesinlik havasını güzel bir biçimde yansıtır. Müjde: "Günahlardan arınmayı sağladıktan sonra.."). İsa Mesih'in sonuca bağladığı kurtuluş eylemi, göreceğimiz gibi mektubun ana konularından biridir.

"Ululuğun sağında" deyimini İsrail halkının Tanrı'ya ve O'nun adına karşı beslediği saygılı korkunun bir belirtisidir. Adını boş yere ağıza almak buyruğunu çiğnememek için sık sık Tanrı'yı dolaylı olarak belirten "ululuk" gibi deyimlere başvurulardı. Rabbimiz İsa bile kurulun önünde onların kendisini "gücün sağında" oturmakta göreceklerini açıkladı (Matta 26:64 Yunanca; M. "kudretli Olan'ın sağında"). Bu ayet bu mektup'ta sık sık konusu edilen 110. Mezmur'un birinci ayetini anımsatır: "RAB Rabbime dedi: Ben düşmanlarını senin ayaklarına basamak koyuncaya kadar sağımda otur." Bir bakımdan İbranilere mektup bu Mezmur'un birinci ve dördüncü ayetlerin yorumlanmasıdır.

Sonuç: Tanrı'nın öz varlığı niteliğinde olan Oğul peygamberlerden üstündür. Tanrı'nın Oğul aracılığıyla bizimle konuşması peygamberler aracılığıyla konuşmasından kat kat daha kesin ve etkindir.

Oğul'un Meleklerle Üstünlüğü 1:4-14

"Oğul meleklerden çok aşkın üstünlük aldı; miras aldığı ad da onlarınkinden kat kat yüksektir" (a.4). İsa Mesih meleklerden üstündür. Eski Antlaşma'da insanlara Tanrı'dan haber iletme konusunda meleklerin önemi çoktu. Pavlus "meleklerce açıklanan, bir aracı eliyle verilen ruhsal yasa" diyerek ruhsal yasanın melekler aracılığıyla Musa'ya iletildiğini vurgular (Galatyalılar 3:19). Oğul bu önemli görevi yerine getiren meleklerden kat kat üstündür. Kolose'deki kilise topluluğundaki bazı kişiler onları "meleklerle tapınmaya" sürükleyen yanlış öğretiyi öne sürenlere kurban gitme tehlikesindeydi (Koloseliler 2:18). Bu mektubu alanlar da böyle bir tehlikede olabilirdi.

7 Eski Antlaşma Parçasıyla Belgelenen Oğul'un Meleklerle Üstünlüğü 1:5-14

1/ Oğul'un meleklerinkinden kat kat yüksek, miras aldığı adın hangi ad olduğu a.5'te belirtilir: "Çünkü meleklerden hangisine hangi dönemde şu sözleri söylemiştir: 'Sen benim Oğlum'sun, Baba oldum sana bugün.'" İsa Mesih öncesiz çağlardan beri Oğul'dur (Yuhanna 17:5,24; Yuhanna 1:1-3; Sül.Mesel. 8:22-31; İbrani. 1:2). Mezmur 2:7'den alınan bu söz ise Tanrı'nın O'nu Oğul olarak insanlara tanıtmaya ilgilidir bunun için "Baba oldum sana bugün" diyerek belirli bir günü vurgular. O gün ne zaman oldu? İsa vaftiz edilince "Kutsal Ruh bedensel durumda güvercin gibi.. üzerine indi ve gökten bir ses duyuldu: 'Sen sevgili Oğlum'sun; senden hoşnudum'" (Luka 3:22). Baba bu olayda Mezmur 2:7'yi andıran bir söz söyler.

Öte yandan Mezmur 2:6'da Oğul'un kral olduğu açıklanır. Ayet Baba'nın üstüne insanlığı alan Oğul'u diriltip göğe yükselterek kralını kutsal dağı Sion üzerine koymuş olmasına değinmiş olsa gerek. İmanlıların yaklaştığı dağ "Sion dağı, diri Tanrı'nın kenti, göksel Yeruşalem"dir (İbraniler 12:22). Pavlos Pisidya'da bulunan Antakya'da (Isparta'nın Yalvaç ilçesi) sinagogta müjdeyi duyururken Tanrı'nın "İsa'yı ölümlerden diritmekle" atalara doğrultulan vaadi olan Sevinç Getirici Haber'i yerine getirmiş olduğunu açıkladı. İkinci Mezmur'un "Sen benim Oğlum'sun, Baba oldum sana bugün" sözünün bu dirilişle ilgili olarak yazıldığını bildirdi (Elçi. İşleri 13:33). Romalılara mektupta aynı konuya şöyle değinir: "kutsallık ruhu açısından ölümler arasından dirilerek yeterli güçle Tanrı'nın Oğlu atanmış Rabbimiz İsa Mesih" (1:4).

Tanrı İsa'yı ölümler arasından dirilterek insanların O'nu reddetme kararını geri çevirdi. O'nu sağında oturarak O'nu her şey üzerine kral ilan etti. İşte o gün Oğul olduğunu ve kendisinin O'na Baba olduğunu açıkça gösterdi. Tıpkı Petros'un Pentikost gününde dediği gibi: "Davut göklere yükselmediyse de şunları söyledi: 'Rab Rabbime, "Sen benim sağımda otur" dedi, Ben senin düşmanlarını ayaklarının basacağı edinceye dek.'" Bu nedenle, tüm İsrail toplumu kesin olarak bilsin ki, Tanrı O'nu -sizin çarmıha çaktığınız bu İsa'yı- Rab ve Mesih atadı" (Elçi. İşleri 2:34-36).

Oysa yazar aynı mektubun beşinci bölümünde "Mesih de başrahip olmak için kendi kendini yüceltmedi. Bunu O'na kendisiyle konuşan Tanrı verdi: 'Sen benim Oğlum'sun; Baba oldum sana bugün'" diye yazarak Mezmur 2:7 ayetini Tanrı'nın Mesih'i başkahin olarak meshetmesiyle yorumladığını belirtir (5:5). Buysa yukarıda

üzerinde durulan Mesih'in vaftizi ve Kutsal Ruh'un üzerine gözle görülür

biçimde gelmesi olayıdır. İsa Mesih başkahin olarak "kendi kanıyla sonsuz kurtulmalığı sağlayarak bir tek kez 'Kutsal Yer'e girdi" (9:12). Demek ki, çarmıhta kanını akıtmadan önce başrahip olarak meshedilmişti.

2/ Ayet 5'e aktarılan 2.Samuel 7:14 ayeti aynı konuyu vurgular. RABBİN Davut'a verdiği vaadin sözlerinden alındı: "Soyunu senden sonra durduracağım, ve onun krallığını pekiştireceğim.. Ben ona baba olacağım ve o bana oğul olacaktır" (2.Samuel 7:12,14). Bu vaat Davut'un soyundan gelen İsa Mesih'le gerçekleşti. Tanrı hiçbir dönemde, hiçbir meleğe böyle sözleri söylemedi. İsa Mesih meleklerden kat kat üstündür.

3/ O'nun meleklerle üstünlüğünü kanıtlayan bir olgu daha başka bir Eski Antlaşma ayetiyle önümüze serilir: Melekler İsa Mesih'e tapınır (a.6). Ayet 6'ya aktarılan Eski Antlaşma ayeti çağımızın onuncu yüzyılında yapılan kopyalardan kalma İbranice metinde bulunmuyor. Oysa İsa'dan önceki çağda yapılan "Ölü Deniz Tomarları" adıyla tanınan ve 1947 Lut Gölü'nün yanında bulunan İbranice metinde bu sözler Tesniye 32:43 ayetindedir. Aynı çağda İbranice'den Yunanca'ya yapılan Eski Antlaşma çevirisi Tesniye 32:43 ayetindeki cümlelerden birine aynı anlamı verir. Başka bir olasılıkla bu sözler Mezmur 97:7 ayetinin Yunanca çevirisinden aktarılmıştır. Oradaki İbranice metinde bulunan "ilahlar" sözcüğü Yunanca'ya "melekler" olarak çevrilir.

Tanrı'nın sağında oturan İsa Mesih ilk-doğandır. Eski Antlaşma'da ilk-doğan babasından sonra bütün aileyi yönetme yetkisi vardı. Buna göre bu deyim İsa Mesih'in Baba'yla birlikte her şeyi yönetme yetkisinde olduğunu vurgular (Bakınız Koloseliler 1:15'teki "tüm yaradılışın ilk-doğanı" deyimine). Oğul'u dünyada oturan insanlığa Tanrı'nın sunacağı bir gün gelecektir ("dünya" diye çevrilen "oikoumene" sözcüğü "içinde oturulan dünya" anlamındadır). Buysa İsa Mesih'in yeniden dünyaya gelmesiyle gerçekleşecek. Kendisi bunu şöyle dile getirmiştir: "İnsanoğlu yüceliği içinde, 'tüm meleklerle birlikte geldiğinde,' yüceliğinin tahtında oturacak. Bütün uluslar önünde toplanacak" (Matta 25:31,32). O gün Tanrı meleklerin İsa Mesih'e tapmasını buyuracak. O gün insanlık İsa Mesih'in meleklerle üstün olduğunu kesinlikle anlayacaktır. Tıpkı Pavlus'un Filippililer'e yazdığı gibi: "Tanrı O'nu pek çok yüceltti ve O'na her addan üstün olan adı bağışladı. Öyle ki, İsa'nın adına göklerde, tüm yeryüzünde ve yer altındaki her varlık diz çöksün ve her dil İSA MESİH RAB'dir diyerek, Baba'nın yüceliği için tanıklık etsin" (2:9,10).

4-5/ Ayet 7 ile 8'de Mezmurlar'dan iki parça aktarılarak melekler ile Oğul arasındaki ayrımı vurgulanır. Melekler Tanrı'nın isteğine bağlı görevlilerdir. Tanrı görünümünü amacına göre değiştirebilir: Meleklerini rüzgara (bu sözcük esasında "ruhlar" anlamındadır), ateş alevine dönüştürür (a.7;

Mezmunur 104:4). Oğul Tanrı'dır (a.8; Mezmunur 45:8). Melekler ise yaratıklardır. Oğul Hükümrân'dır. Melekler ise görevlilerdir. Oğul tahtta oturup çağlar çağınca doğrulukla yönetendir.

Oğul hem Tanrı, hem insandır (a.8'i ile a.9'u karşılaştırılınca anlaşılır). Bu nedenle Tanrı için "O'nun Tanrısı'dır" denebilir. Kötülükten öğrendiği ve doğruluğu sevdđi için Tanrı "kıvanç yağıyla" O'nu "meshederek paydaşlarından üstün kıldı" (a.9). Paydaşları kendisine iman edip kurtulanlardır. Bölüm 2:10-18 ayetlerinde bu konu genişletilir. Aynı sözcük (metohos) "göksel çağrının paydaşları" ve "Mesih'e paydaş olduk" deyimlerinde geçer (3:1,14).

6/ Mezmunur 102'den aktarılan parça Tanrı'nın İsa Mesih'e Rab ve Yaradan olarak seslenmesini içerir (a.10-12; a.2 ile bağlanır). İsa Mesih başlangıçta yeryüzünün temelini kurandır (Yuhanna 1:1-3). O'nun yaratmış olduğu yeryüzü ve gökyüzü eskiyecek ama kendisi Oğul olduğu için kalacak. Günün birinde insanların eskimiş bir giysiyi atıp yenisini giydiği gibi İsa Mesih yeryüzünü ve gökyüzünü atıp yenisini yaratacak. Oysa kendisi hep aynı kalacaktır. Öncesiz ve sonsuz Olan'dır.

7/ Ayet 13'teki aktarmayı tanıtan söz ayet 5 'teki ilk Eski Antlaşma aktarmasını tanıtan, "kaldı ki, Tanrı meleklerden hangisine, hangi dönemde şu sözleri söylemiştir.." sözünün hemen hemen aynısidir. Ayet 13'te yazar ayet 5'te Oğul ile ilgili bildirdiğine dönüp onu pekiştirir. Oğul Tanrı'nın sağında oturmaya çağrılabilir. Ancak O bu onura yaraşandır. Hiçbir melek buna yeterli değildir. Tanrı O'na karşı koyan her gücü alt edip İsa Mesih'in egemenliği altına getirecektir ("ayakları altına basamak" yapmak deyimi bu anlamdadır).

Meleklerin Görevi (a.14)

Tanrı melekleri Oğul'un paydaşları olan inanlılara hizmet etmeye gönderir. İnanlılar İsa Mesih yeniden gelince sonsuz kurtuluş mirasını alacak olanlardır. Melekler inanlılara yardım etmeye gönderilen görevli ruhlardır (a.7 ile bağlanır). Belki pek fark etmiyoruz ama meleklerin bize olan hizmeti çok önemlidir. Kaç kez bizi ölümden, kazadan korumuşlardır bu görevli ruhlar. Kaç kez dualarımızın karşılığını sağlamak için gönderilmişlerdir. Oturduğu kent düşmanlarla kuşatılınca korkuya kapılan uşığı için Elişa "Ya RAB, rica ederim gözlerini aç da görsün" diye dua etti. RAB da uşığın gözlerini açtı; ve gördü ve işte, Elişa'nın çevresinde, dağ ateş atları ve arabaları ile dolu idi" (2.Krallar 6:17). Gerçekten Tanrı "görevlilerini ateş alevine.. dönüştürür" (a.7).

Kurtuluşumuzu Ciddiye Almalıyız 2:1-8

a) Çünkü bunu Rab bildirdi 1-4

Bölüm 1'de vurgulanan gerçek şudur: Oğul meleklerden üstündür ve melekler Tanrı'nın biz inanlılara hizmet etmeye gönderdiği görevlilerdir.

"İşte bunun için" diye başlayan bölüm iki hemen bu gerçeğe göre hareket etmemizi buyurmaya koyulur. Yazar Kutsal Ruh'un esinlemesiyle okuyanlara yöneltilen bu teşvik ve uyarı sözüne kendisini de dahil eder. Kendisi bile işittiklerine çok dikkat etmezse akıntıya kapılıp sürüklenme tehlikesindedir. Okuyucuları daha da çok bu tehlikedeydi. Akıntıya kapılıp sürüklenmek yolunda çevrilen "para-rheo" sözcüğü "yandan akıp gitmek" anlamındadır. ("İşitilmiş olan şeyleri bir suretle kaçırmıyalım" K.M.; "bunlardan uzağa sürüklenmeyelim" M.). Mesih'le ilgili işittiğimiz gerçekleri içimize iyice sindirmeli onları yaşamlarımıza uygulamalıyız. Bunu yapmazsak asıl amaca yan çizip gideceğiz.

Tehlike, sadece amacı kaçırmak değildir, daha kötüsü Tanrı'ya karşı suç işlemiş sayılıp cezaya uğramaktır (a.2,3). Meleklerin ilettikleri ruhsal yasaya başkaldıranlar cezalandırıldılarsa, meleklerden daha üstün olan Oğul'un getirdiği kurtuluşu önemsemeyenler cezasız kalacaklarını sanmasınlar.

Ayet 2'de Müjde asıl metne pek yakındır: "Çünkü melekler aracılığıyla bildirilmiş olan söz geçerli olduysa" (M.). S.G.H. ise metni yorumlayarak anlamını verir: "Çünkü madem melekler aracılığıyla bildirilen Yasa Sözü doğrulandı.." "Suç" diye çevrilen "para-basis" sözcüğü "yandan gitme, yan çizme" anlamındadır. Yasaya yan çizme, yasayı çiğneme demektir. "Buyruğa uymazlık" (S.G.H.) ya da "söz dinlemezlik" (M.) diye çevrilen "para-koe" "yandan işitme, yanlış işitme" anlamındadır. Buyruğu yanlış işiten, onu uygulamaz. Böylece "para-koe" söz dinlemezlik anlamına gelir. Yasa altında "her suç ve buyruğa uymazlık kendine yaraşan karşılığı aldı." "Karşılık" diye çevrilen "misthapodosia" sözcüğü "bir ücretin ödenmesi" anlamındadır. Yunanca'da eş anlamlı ayrı bir sözcük "günahın karşılığı ölümdür" deyiminde geçer ("günahın ücreti ölümdür" Müjde; Romalılar 6:23).

"Böylesi yüce bir kurtuluşu savsaklarsak nasıl kaçıp kurtulabiliriz?" Savsaklamak (M. görmezlikten gelmek) diye çevrilen "a-meleo" sözcüğü ilgilenmemek, dikkat etmemek, önemsememek, ihmal etmek anlamındadır. Kurtuluşumuzla ilgilenmememizin, onu ihmal etmemizin tersi, işittiğimiz Tanrı sözünü yüreğimize alıp yaşamımıza uygulamak yoluyla "kurtuluştta gelişmemiz"dir. "Yeni doğmuş çocuklar gibi sağduyuyla uyumlu, katkısız sütü (M. saf sütü andıran Tanrı sözünü) özleyin. öyle ki,

kurtuluŖta geliŖesiniz" (1.Petros 2:2). KurtuluŖu savaklayanlar kiŖileri bekleyen karŖılık, yüceliği daha az olan yasayı iğneyenlerin aldığı karŖılıktan geri olamayacağı dolaylı olarak belirtilir.

Ayet 3 bu kurtuluŖun neden "böylesi yüce" olduğunu açıklayarak bölüm 1'de vurgulanan gerçeklere özet olarak değinir. Yücedir çünkü meleklerden kat kat üstün olan Rab tarafından bildirildi.

Yazar bu noktada kimliğiyle ilgili dolaylı olarak bilgi verir: Rabbi işitenler bu kurtuluŖu bize, yani yazara ve okuyanlarına, doğruladı. Demek ki, yazar on iki habercinin arasında değildi. Rab İsa'yı doğrudan doğruya dinlemiş değildir. Pavlus'un on ikiler arasında olmadığı doğrudur. Öte yandan Pavlus, yaydığı Sevinç Getirici Haber'i doğrudan doğruya kendisine görünen yükseltilmiş Rab İsa'dan aldığını vurgular: "onu herhangi bir insandan almadım. Ne de bir insan öğretti onu bana. İsa Mesih kendisi bana açıkladı" (Galatyalılar 1:12). "Rab'den aldığımı sizlere verdim" (1.Korintoslular 11:23). Bunun için bu söz dolaylı olarak bu mektubu yazanın Pavlus olmadığını belirtir.

Bunun yanı sıra, Tanrı'nın kendisi bu yüce kurtuluŖa tanıklık etmiştir (a.4). Bunu "belirtiler, göz kamaŖtırıcı eylemler, çeŖitli güçlü işlerle" yaptı.

Belirti ("semeion") önemli bir gerçeğe dikkat çeken mucizedir. İsa Mesih'in yaptığı mucizeler Yuhanna'da belirti diye adlandırılır: "İsa öğrencilerinin yanında daha birçok belirti yaptı. Onlar bu kitapta yazılı değildir. Ama İsa'nın Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman edesiniz ve iman edip O'nun adıyla yaşama sahip olasınız diye bunlar yazılmıştır" (Yuhanna 20:30,31). Belirti iman etmemize yardım etmek için verilir. Suyu Ŗaraba dönüŖtürmesi (Yuhanna 2:11) ve saray görevlisinin oğlunu iyi etmesi (4:54) belirti diye çağırılır. Rab İsa belirtiler konusunda Ŗunları bildirdi: "İman edenleri Ŗu belirtiler izleyecek: Adımla cinleri çıkaracaklar, yeni yeni dillerle konuşacaklar, yılanları tutacaklar. Zehirli Ŗeyler bile içseler, hiç zarar görmeyecekler. Üstlerine ellerini koydukları hastalar iyi olacak" (Markos 16:17,18).

Göz kamaŖtırıcı eylemler ("terasın") seyircileri Ŗaşkınlıđa düşüren olaylar anlamındadır (M. "harikalar). İncil'de her zaman çoğul olarak geçmektedir. Petros Pentikost olayını halka açıklarken Yoel peygamberin Ŗu sözünü aktarır: "O günlerde Ruhum'dan sağnak gibi dökeceğim ve peygamberlik edecekler. Yukarıda, göklerde göz kamaŖtırıcı eylemler ve aŖađıda yeryüzünde belirtiler göstereceğim" (Elçi. İşleri 2:19). Sonra Rab İsa'ya değinerek: "Nasıralı İsa Tanrı'dan sizlere güçlü işler, göz kamaŖtırıcı eylemler ve belirtilerle belgelenen insandır" der (2:22). Daha sonra "Kayra ile ruhsal güç ile dolu olan" Stefanos'un "halk arasında göz kamaŖtırıcı eylemler ve güçlü belirtiler" yaptığını okuruz (6:8).

Güçlü işler ("dunamis") güç, yetenek anlamındaki bu sözcük doğaüstü bir gücün başarabildiği bir iş için kullanılır. Filippus Samiriye'de "belirtiler ve güçlü olgular ("dunamesin") getiriyordu (Elçi. İşleri 8:13).

Kutsal Ruh'un dağıttığı armağanlar ("merismos" parça anlamındaki "meros"tan) bölme, bölüştürme ve böylece dağıtma anlamındadır. Bu konu Pavlus'un Korintoslular'a 1. mektubunda açıklanır:

"⁷Genel yarar için herkese Ruh'un kendine özgü açıklanışı verilir. ⁸Ruh aracılığıyla birine (1) bilgece konuşma yeteneği verilir, aynı Ruh'un aracılığıyla başka birine (2) bilgili konuşma yeteneği verilir. ⁹Yine aynı Ruh aracılığıyla birine (3) iman, o tek Ruh'la başkasına (4) hastaları iyi etmek için ruhsal bağışlar verilir. ¹⁰Birine mucizeler oluşturan (5) güçlü işler, başkasına (6) peygamberlik, başkasına (7) ruhları ayırt edebilme yeteneği, başkasına (8) çeşitli diller, başkasına (9) yabansı dilleri çevirme yeteneği verilir. ¹¹Bunların tümünü tek ve aynı Ruh etkiler; istemi uyarınca herkese ayrı ayrı dağıtır" (1.Korint. 12:7-11). Burada Kutsal Ruh'un inanlılara kendi amacına göre dağıttığı dokuz armağan sıralanır. Kimi zaman belirti yolunda iş görürler. Örneğin: "Diller bağışı inananlar için değil, inanmayanlar için bir belirtidir. Peygamberlik ise inanmayanlar için değil, inananlar için bir belirtidir" (1.Korint. 14:22). Bu bağışların arasında "mucizeler oluşturan güçlü işler" diye çevrilen "energimata dunameon" yani "dunamis" oluşturan gücün işlemesi vardır (1.Korintos. 12:10).

Buna göre belirti ("semeion"), göz kamaştırıcı eylemler, ("terasın"), güçlü işler ("dunamis") ve Kutsal Ruh'un dağıttığı armağanlar ("merismos") aynı olguyu betimlemek için kullanılabilen deyimlerdir. Kutsal Ruh'un birisine verdiği armağan belirti olabilir çünkü birisi için bir gerçeği kanıtlar (örneğin: İsa'nın Mesih olduğunu kanıtlar). Başka bir açıdan göz kamaştırıcı eylem olabilir çünkü onu görenlerde şaşkınlık oluşturur. Başka yönden de güçlü iş olabilir çünkü böyle bir işin ancak Tanrı'nın gücüyle oluşabileceği anlaşılır. Oysa İbraniler 2:4'te vurgulanan gerçek Kutsal Ruh'un dağıttığı bu armağanlarla Tanrı'nın yüce kurtuluşa tanıklık etmiş olmasıdır. Örneğin Petros'un Lidda'da sekiz yıldan beri inmeli bir yatalak olan Eneas'a "İsa Mesih seni iyi ediyor. Ayağa kalk ve yatağını topla!" dediği zaman adam ayağa kalktı. "Lidda ile Şaron'da yaşayanların tümü onu görerek Rabbe döndüler" (Elçi. İşleri 9:32-35). Tanrı kurtuluş müjdesine tanıklık etti.

b) Çünkü Tanrı gelecek dünyayı insana bağımlı kıldı 5-8

Ayet 5'in "çünkü" diye başlamasına dikkat edilsin. Hangi konuya bağlıdır bu? Her halde "böylesi yüce bir kutuluşu savsaklarsak nasıl kaçıp kurtulabiliriz" konusuyla bağlantı kurar. Bu kurtuluşa önem vermenin gerekliliğini gösteren nedenlerden biri bu parçada açıklanır. Mesih inancı öğretişinde konusu edilen o ilerde yaşanılacak dünyayı Tanrı meleklerin değil, insanın yönetimi altına koydu. Bu noktada Pavlus'un "melekleri yargılayacağımızı bilmiyor musunuz?" sözü akla gelir (1.Korintoslular 6:3). "O ilerde yaşanılacak dünya" Yuhanna'nın gördüğü görmede yer alır: "Sonra tahtlar gördüm, insanlar oturdu. Yargılama yetkisi verildi kendilerine.. İlk dirilişte payı olan mutludur, kutsaldır.. Onlar Tanrı'nın ve Mesih'in rahipleri olacaklar ve O'nunla birlikte bin yıl hükümlük edecekler" (Vahiy 20:4,6).

Ayet 6, 7 ve 8'ye aktarılan Mezmur 8:4-6 ayetleri Tanrı'nın her şeyi insan ayakları altına bağımlı kıldığını belgelemek için alınır. "İnsan nedir? Tanrı niye onunla ilgilensin?" sorularına verilen yanıt, insanın meleklerden geri kılınması bir süreye kısıtlı olduğu noktasında toplanır. Bunun yanı sıra Tanrı insana yücelik ve onur verip her şeyi onun yönetimi altına koydu. Bu da hiçbir şeyin onun yönetimi dışında bırakılmadığı anlamına gelir. "Bağımlı" diye çevrilen "hupotasso" sözcük askerlikten gelir, altında düzene sokmak anlamını taşıyarak bir subayın buyruğu altındaki askerleri düzene sokmasını belirtir (hupo=altında; tasso=düzenlemek). Ama şu dönemde her şeyin insanın yönetimi altına getirilmediği bellidir (a.8).

Her şeyin bağımlı kılınması İsa'yla gerçekleşti 2:9-18

Ayet 9, Mezmur 8'den aktarılan ayetlerin İsa Mesih'in kişiliğinde gerçekleştiğini bildirir. İsa bir süre meleklerden biraz geri kılındı. Ama şu an yücelik ve onur tacını taşımakta olan İsa'yı görüyoruz. Herkes için ölüm işkencelerini çektiğinden dolayı yüceliğe ve onura kavuşmuştur. Tanrı'nın insana olan iyiliği nedeniyle İsa herkesin kurtulabilmesi için ölümü tatmıştır.

Oysa İsa yüceliği ve onuru yapayalnız taşımayacaktır. Birçok oğul O'nunla birlikte yüceliğe kavuşacaktır (a.10). İşte insanların Mesih'le "birlikte bin yıl hükümlerlik" ettikleri zaman her şey insana bağımlı kılınacaktır (Vahiy 20:4,6). Bunu gerçekleştiren egemen Tanrı'dır. O her şeyi kendisi için yaratmıştır. "Her şey Tanrı yararınadır ve her şey O'nun aracılığıyla olmuştur." Oysa birçok oğulu yüceliğe kavuşturmak için Tanrı'ya uygun görünen yol "onların kurtuluş öncüsünü acılarıyla yetkinliğe erdirmesi" idi (M.).

İsa Mesih yetkin değil miydi? Evet. O zaman neden yetkinliğe erdirilmesi gerekti (S.G.H.)? İsa Mesih kusursuz, yetkin kişiliğe sahipti. Nasıl daha yetkin olabilirdi? Ayetin kendisi buna bir ip ucunu verir: "onların kurtuluş öncüsünü acılarıyla yetkinliğe erdirmesi uygun düşüyordu." İsa Mesih Oğul olarak yetkindi ama acı çekinceye kadar insanların kurtuluş öncüsü (başkanı) olmamıştı. O konuda tecrübesi yoktu. O yönden yetkin değildi. Oysa çarmıhtaki acıları çektikten sonra "Tanrı doğrultusunda acımayla dolu, güvenilir" bir başkahin oldu (a.18). "Kendisi işkenceler çekerek denendiğinden, denenenlere yardım edebilecek güçtedir." Bu acılara katılmadan önce bunu yapamazdı. ("Kurtuluş öncüsü" ya da "kurtuluş başkanı" diye çevrilen "arhegos" sözcüğü "birşeyi başlatan ya da önderlik yapan biri" anlamındadır.)

Araya gelen 11-17 ayetleri İsa Mesih nasıl kurtuluşumuzu sağlayan öncü ve Tanrı katında acımayla dolu, güvenilir bir başkahin olabildiğini açıklar. Oğul olduğu halde bizim insanlığımızı üzerine aldı. "Etle kana paydaş" oldu (a.14). "İbrahim kuşağıyla özdeşleşmeyi üstlendi" (a.16). "Her bakımdan kardeşleri gibi olması gerekti" (a.17). O'na şükürler olsun! Bize ne kadar yakın geldi!

Oğul kutsal kılındır. Kutsal kılmak Tanrı'nın kullanımına ayırmak demektir. Oğul insanları Tanrı'nın kullanımına ayırır. Onlar kendisiyle aynı özdendir. "Hep aynı özdendir" diye çevrilen "eks henos pantes" deyimini "hepsi birdendir" ya da "hepsi bir şeyden (kişiden) gelir" anlamındadır. Müjde ise yerinde bir yorum yaparak onu "hepsi aynı Baba'dandır" diye çevirir. Biricik Oğul Tanrı'nın "birçok oğul" durumuna getirdiği kişilere "kardeşlerim"

demekten utanç duymuyor. Şeytan kulağına sürekli olarak, "Ne biçim inanlısın! Tanrı seni sevmiyor" diye fısıldayabilir. Sözlerine kulak asma. Oğul seni kutsal kıldı, sana "kardeşim" demekten utanç duymuyor. Şeytan utanç duymalı uydurduğu yalanlara. Rab İsa'ya övgüler olsun bizlere "kardeşlerim" demekten utanç duymuyor. Çünkü kurtarıcı etkin ve yetkindir.

Yazar bu kadar yürekli bir bildiriye kendi yetkisine dayalı bırakmak istemiyor. Onu Tanrı'nın Sözü'ne dayandırmak istiyor. Seçtiği 22. Mezmur Mesih'in çektiği işkencelerini önceden bildiren en ayrıntılı peygamberlik sözünü içerir. Acıları geçtikten sonra Mesih Tanrı'ya şunları söyler: "Adını kardeşlerime bildireceğim. Topluluğun içinde sana övgü yükselteceğim" (a.12; Mezmur 22:22). İsa Baba'yla şöyle konuştu: "Dünyadan bana vermiş olduğun insanlara adını açıkladım" (Yuhanna 17:6). Birinin adını açıklamak onun tüm kişiliğini tanıtmak, öz varlığını açığa vurmaktır. İsa Mesih inanlılar topluluğunun içinde Baba'ya övgü yükseltecekti. Kardeşleri olarak O'nunla birlikte Baba'ya övgüler yükseltelim!

Bu konuyu belgeleyen öbür ayet Yeşaya 8:17,18'den alınmıştır (a.13). Yeşaya peygamber kendisi için konuşmaktaysa da, sözü Mesih'e ilişkin bir peygamberliktir. Tanrı kendisine güvenen Mesih'e çocuklar vermiştir (yukarıya aktarılan Yuhanna 17:6 ayetiyle bağlanır).

Tanrı'nın O'na verdiği çocukları kurtarmak için Oğul çocukların sahip olduğu et ve kan doğasıyla özdeş oldu. Oğul gerçek insan oldu. Ölmesi için bu gerekliydi. Ölmesi de gerekliydi çünkü "ölümün güçlü egemenliğini kendinde bulunduranı, yani iblisi" ezmesi bu yoldan olanaklıydı. İblis diye çevrilen "diabolos" sözcüğü suçlayıcı, iftiracı anlamındadır. Şeytan için kullanılan bir deyimdir. Şeytan insanları günah aracılığıyla ölüm yargısı altına düşürür. "Ölümün dikenidir" (1.Korintoslular 15:56). "Ezsiz" diye çevrilen "katargeo" sözcüğü Müjde'de çevrildiği gibi "etkisiz hale getirmek" demektir. İsa Mesih ölümüyle Şeytanı etkisiz hale getirmiştir. Şeytanın en çok kullandığı düzen korkudur (a.15). Ölüm korkusuyla insanları yaşam boyunca tutsaklıkta tutmaktadır. Başkaları ne diyecek korkusuyla binlerce insanın Mesih'e dönüp kurtulmalarını önleyebilir. Ama İsa Şeytan'ı ölümüyle etkisiz hale getirdiği için tutsak olanları özgürlüğe kavuşturur.

Oğul'un meleklerin değil, insanların doğasıyla özdeş olmasıyla Tanrı'nın meleklerden çok insanlara önem verdiği belirir (a.16). "Ou angelon epilambanetai" deyimini "meleklerin üzerine el koyup onları tutmadı" diye çevrilebilirse de anlamı Müjde'de yardım etmek olarak ve S.G.H.'de meleklerle özdeşleşmek yolunda yorumlanır. Tanrı meleklerden çok,

verdiği vaatlere iman eden İbrahim'in soyuyla ilgilenir.

İnsanlarla daha çok ilgilendiği için her bakımdan kardeşleri olarak saydığı biz insanlar gibi olması gerekti (a.17). Oğul günahlarımızı gideren bağışlamalığı sunan başkahin olabilmesi için her bakımdan bizim gibi oldu. Böylece Tanrı katında bizi acımayla karşılayan, ve kendisine güvenilen başkahin oldu.

Ayrıca İsa Mesih çektiği acılara dayanamayıp geri gitmek tehlikesinde olan bir inanlıya yardım edebilir "çünkü kendisi işkenceler çekerek" denendi (a.18). Bunun için "denenenlere yardım edebilecek güçtedir."

Musa hizmet eden, Mesih Oğul'dur 3:1-6

Okuyanlar "kutsal kardeşler"dir (M.). Mesih onları kutsal kılıp onlara "kardeşlerim" demekten utanç duymadığı için bu adla tanınmaya yetkileri vardır (2:11). Bunun yanı sıra "göksel çağrının paydaşları"dır (S.G.H.) çünkü Tanrı onları yüceliğe kavuşturuyor (2:10). Onların bağlılığı gökleredir: "Bizim vatanımız göklerde" (Filipililer 3:20). Sen de kutsal bir kardeş, göksel çağrının bir paydaşısın!

Ayet 1 aslında (ve Müjde'de) "bu nedenle" anlamında bir sözle başlar. Hangi nedenle "ruhsal tanıklığımızın habercisi ve Başrahibi İsa'yı aklımızdan" çıkarmamalıyız? Bu deyim bölüm 2 a.17 ve 18 ile bağlantı kurar. Ruhsal tanıklığımızın habercisi ve Başrahibi İsa'yı hep düşünmemizin gerekliliği, kendini günahlarımızı gideren bağışlatıcı kurban olarak sunan, Tanrı doğrultusunda acımayla dolu, güvenilir Başrahip olması ve işkenceler çekerek denendiğinden, denenenele yardım edebilecek güçte olmasına bağlıdır. Bizim için bu denli büyük ve önemli işleri başaranı şükranla dolu yürekle hep düşünmeliyiz.

Haberci (M. elçi) diye çevrilen "apostolos" sözcüğü "birisinden ya da bir yerden gönderilen" demektir (apo='den; stello=göndermek). Bu sözcük İsa Mesih'in bölüm 2'de bildiren birinci görevini belirtir: "Başlangıçta Rabbin kendisi bu kurtuluşu bildirdi" (2:3). İsa kurtuluş haberini Tanrı'dan biz insanlara getiren habercidir.

Başrahip (M. başkahin) diye çevrilen "arhiereus" sözcüğü kurban sunan anlamındaki "hiereus" ve birinci, başlangıç ya da önder anlamlarına gelebilen "arhe" sözcüğünün birleşiminden oluşur. İbranice'de "kohén" (kahin) ve "hakkohen" (başkahin) deyimlerinin anlamı kesin olarak bilinmez. Arapça'da yaklaşmak anlamını taşıyan bir kökle ilgili olduğu sanılır. O halde Tanrı'ya yaklaşan anlamını taşır. Eski Antlaşma'da kefarete günü kutsallar kutsalına girip orada sunu sunabilen tek kahin başkahindi (Levililer 16:1-3,29-34).

Ruhsal tanıklığımız (M. açıkça benimsediğimiz inanç) diye çevrilen "homologia" sözcüğü "aynı şeyi konuşma" demektir (homo=aynı; lego=konuşmak). Tanrı gerçeğinin aynısını söyleyerek ona tanıklık ederiz, onu açıkça benimseriz. İsa Mesih tanıklık ettiğimiz, açıkça benimsediğimiz kurtuluş haberini bize getiren haberci ve kurtulup Tanrı'ya yaklaşmamızı sağlayan başkahindir. Ruhsal yasayı Tanrı'nın halkına getiren haberci Musa idi. Ruhsal yasaya göre atanan başkahin Harun idi. İsa Mesih her iki görevi üstlenecek yetkidedir. Musa'yla Harun'dan üstün olandır. İsa kendisini bu iki göreve atayan Tanrı'ya sadıktı (a.2). Tanrı'nın isteğine göre bunları yerine getirdi. "Musa da Tanrı'nın Evi'nin tümüne sadıktı."

Tanrı'nın toplanma çadırıyla ilgili ona verdiği bütün görevleri Tanrı'nın isteğine bağlı kalarak yerine getirdi. Bu açıdan İsa ile Musa'nın arasında ayrım yoktur.

"³Ama İsa Musa'dan daha üstün yüceliğe yaraşır sayıldı. Nasıl ki, evi yapana verilen onur evinkinden üstündür. ⁴Çünkü her evin bir yapıcısı vardır. Her şeyin yapıcısı ise Tanrı'dır. ⁵Musa sonradan açıklanacak konularda tanıklık etmek için, bir hizmet görücü olarak, Tanrı Evi'nin tümüne sadık davrandı. ⁶Ama Mesih Oğul olarak Tanrı Evi'nin üzerindedir. O'nun Evi bizleriz: Eğer güvencimizi ve umudun doğurduğu kıvancı sona dek sürdürürsek."

Bu ayetlerde kullanılan simgelere dikkat edersek parça kolaylıkla anlaşılır. Ev "bizleriz" yani kilise topluluğudur (a.6). Musa kilise topluluğunun "tümüne sadık davrandı" (a.5). Bunu nasıl yaptı? Onun zamanında daha kilise topluluğu diye bir şey yoktu. "Sonradan açıklanacak konularda tanıklık" ederek bunu yaptı. Musa Tanrı'dan iletildiği konularla sonradan açıklanacak kurtuluşa tanıklık etti. Çadır ve eşyaları, orada kesilen kurbanlar ve yapılan tapınma bu kurtuluşla ilgili simgelerdir. Musa bunları bildirerek kilise topluluğuna "sadık davrandı." Petros'un yazdığı gibi: "Sizlere sağlanan kayraya ilişkin bildiride bulunan peygamberler kurtuluş konusunda araştırıp soruşturdular.. Bu konularda kendilerine değil, sizlere hizmet sundukları onlara açıklandı" (1.Petros 1:10,12).

Musa'nın evdeki yeri "hizmet görücü" idi (a.5). İsa ise Musa'dan kat kat yüceliğe sahiptir (a.3). Musa evde hizmet eden bir görevli, İsa "evi yapandır" (a.5; a.3). Her evin bir yapıcısı bulunduğu ve Tanrı'nın her şeyin yapıcısı olduğu gibi "Mesih Oğul olarak Tanrı'nın Evi üzerindedir" (a.4; a.6). Yine burada İsa Mesih'in Tanrı'yla bir oluşu vurgulanır. Mesih kilise topluluğunun başı ve yöneticisidir. Tanrı Evi'nin üzerindedir.

İbraniler'e mektupta bulunan uyarı sözlerinden bir örnek daha raslarız burada: "O'nun Evi bizleriz: Eğer güvencimizi ve umudun doğurduğu kıvancı sonuna dek sürdürürsek" (a.6). Mektubun kendilerine yazıldığı inanlıların güvençlerini ve umutlarının verdiği kıvancı yarı yolda bırakmak tehlikesinde olduğu anlaşılır burada. "Güvencimiz" (M. cesaretimiz) diye çevrilen "parrhesia" sözcüğü "tüm" anlamındaki "pas" ve "konuşma" anlamındaki "rhesis" sözcüklerinin birleşiminden oluşur. Serbestçe, korkusuzca konuşmak anlamına gelir. İnanlının güvençle, korkusuzca tanıklık etmesi söz konusu. Kutsal Kitap'ta umut kesinlikle geleceği bilinen şeyin özlemle beklenmesidir. İnanlı kavuşacağını bildiği yüceliği düşünürken sevinip kıvançla dolar. Oysa bunu sona dek sürdürmesi gerek.

İman eksikliğinin sonucu yıkımdır 3:7-19

Önceki ayette bulunan uyarı Kutsal Ruh'un bir sözüyle pekiştirilir. Aktarılan Mezmur 95:7-11 ayetleri için: "Kutsal Ruh şöyle diyor" denir. Dinleyenler dinledikleri an Tanrı'nın sesini duymaya çağrılır: "Bugün Tanrı'nın sesini duyarsanız" (a.7).

Aktarılan geri kalan ayetlerde Kutsal Ruh'un sözleri verilir. Dinleyenler İsrail halkı gibi yüreklerini katılaştırmamaya çağrılırlar. "Gücendirme olayı" Sayılar 10:2-13 ayetlerinde konusu edilen olayın geçtiği yere verilen "çekişme" anlamındaki "Meriba" adından gelir. Mısır'dan çıktıkları kırkıncı yılda geçen bu olayda "İsrail oğulları RAB ile çekiştiler" (Sayılar 10:13). "Çöldeki denenme günü" deneme anlamındaki "Massa" adından gelir. Mısır'dan çıktıkları birinci yılda geçen bu olayda İsrail oğulları "RABBI denediler" (Çıkış 17:1-7). Bunun için Tanrı, "atalarınız orada beni sınavı denediler ve kırk yıl süreyle yaptığım işleri gördüler" der (a.9). Birinci yılda susuz kalıp Tanrı'nın onların susuzluklarını nasıl giderdiğini anımsayıp böyle bir şeyi yeniden yapacağına iman edecekleri yerde, söylenip yakındılar. Ne yazık ki, biz de aynısını yaparız. İşte yapmayalım diye Tanrı bizi burada uyarıyor.

Tanrı'yı nasıl denediler? Ceza görmeden O'nun buyruklarını ne kadar çiğneyebileceklerini denediler. Bu nedenle Tanrı onlara öfkeleni (a.10). Tanrı'nın onlarla ilgili gözlemleri şuydu: "Bunların yüreği hep yanılır.. Onlar benim yollarımı bilemediler" (a.10). Açık yürekle Tanrı'ya yaklaşanlar O'nun yollarını öğrenir. Günahlı isteklerle yürekleri yanılanlar ise Tanrı'nın isteğini ve mucizelerini hiç bilmeyecektir.

Mezmur'dan atarılan Kutsal Ruh'un konuşması ayet 11'deki Tanrı'nın onların hakkında verdiği kararlar sona erer: "Öfkeliyken ant içtiğim gibi, dinginliğime (M. huzur diyarıma) hiç girmeyecekler." O kişiler Tanrı'nın onlara söz verdiği yurda girip gönence kavuşmayacaklardı.

Yazar Kutsal Ruh'un esinlemesiyle yazdığı kardeşleri aynı konuda uyarıyor: "Dikkat edin, hiç birinizde size diri Tanrı'yı bıraktıracak kötü, imansız bir yürek barınmasın" (a.12). Mesih'in sağladığı kurtuluş aracılığıyla "diri Tanrı'ya" kavuşuyoruz. Diri Tanrı kendini açıklayan, insanlarla ilişki kuran ve güçlü işler yapan Tanrı'dır. Bu Tanrı'yla ilişki kurmak için imanla dolu bir yüreğe gereksinme vardır. Şuna çok dikkat edelim: İmansız yürek, kötü yürektir Tanrı için. İmansızlık günahdır. Küçük küçük başlayarak Rabbin Sözü'nü, ondan sonra duayı, bunun ardından toplantıları ve en sonda Tanrı'yı bırakmamıza yol açar imansızlık. İmansızlık kötüdür çünkü sonuçları kötüdür. Tanrı'ya güven bağlayarak, iman ederek yaşayalım. Tanrı'dan güçlü işler bekleyelim.

Günah aldatıcılığıyla yüreğimizi katılaştırmayalım diye Tanrı'nın sesini duyabildiğimiz "bugün" denilen çağ sürdükçe her gün birbirimize isteklendirici ve yüreklendirici öğütler vermeliyiz. İnanlıların birbirleriyle görüşmeleri sadece haftada bir kez değil, her gün öngörülüyor. Kardeşirler, aile gibi yaşamalıdır. Günah çok aldatıcıdır. Onunla oynayan kişinin yüreği Tanrı'ya karşı çabucak sertleşir.

"Mesih'e paydaş" olmak inanlılar için ne büyük kutluluk (a.14)! Bunun anlamını İsa Mesih'in Baba'yla bir konuşmasından anlarız: "Bana verdiğin yüceliği onlara verdim; bizim bir olduğumuz gibi, onlar da bir olsunlar diye.. Adını onlara bildirdim ve bildireceğim. Öyle ki, bana beslediğin sevgi onlarda olsun; ben de onlarda olayım" (Yuhanna 17:22,26). Mesih'e paydaş olmamız bir koşula bağlı: "Eğer başlangıçtaki güvenimizi sonuna dek sürdürürsek..." Şimdiye kadar birkaç kez rasladığımız uyarı burada yinelenir: "Geri dönmeyin, devam edin." Mektubu ilk alanlar geri dönme tehlikesinde oldukları anlaşılır. Şeytan bizi aynı biçim kışkırtmıyor mu? "İnanlı olmak ne kadar zor! İşini kaybedebilirsin. Aileden dışlanacaksın. Toplum seni sevmiyor. Bu kadar zorluklara dayanamazsın. Geri dön ve rahat edersin." Ama güvenini sona dek südürürsen Mesih'in yüceliğini paylaşırsın.

"Güven" diye çevrilen sözcük a.6'da "güvenç" olarak çevrilen sözcükten ayrımlıdır. Buradaki "hupostasis" sözcüğü "altında duruş" anlamına gelip bir duruma dayanabilmek (altında durabilmek) için kişinin muhtaç olduğu güveni belirtir. Birinci bölümde "temel ya da öz" anlamında kullanılarak "Tanrı'nın öz varlığı"ni belirtiyordu.

Mezmur'dan aktarılan parçadan bir ayetin yinelenmesiyle Tanrı'nın Sözü'ne karşı kalbimizi sertleşmemeye bir daha çağırıyoruz (a.15). Şimdiki dönem Mezmur'daki "bugündür". "Bugün" Tanrı'nın sesini duyabiliriz. Yarın belki duyamayız. Bunun için sözünü duyar duymaz Tanrı'ya "evet" deyip buyruğuna uymalıyız. "Gücendirme olayında" yüreklerini katılaştıran İsrail halkı gibi olmayalım.

"Gücendirme olayı" ile ilgili birkaç soru sorularak yüreklerini katılaştırıp cezalandırılan kişilerin Musa'yla Mısır'dan kurtulanlar olduğu vurgulanır (a.16-18). Tanrı'nın sesini işitip O'nu gücendirenler Musa'nın önderliği altında Mısır'dan çıkanlardı (a.16). Çölde dolaştıkları kırk yıl süresince işledikleri günahlarla Tanrı'yı öfkeye getirenlerin cesetleri çölde kaldı (a.17). Söz dinlemedikleri için Tanrı'nın ant içtiği gibi vaat edilen gönenç yurduna giremediler (a.18). Tanrı bu yurda "dinginliğim" (istirahatım) der. "Katapausis" sözcüğü "aşağıya" anlamına gelen "kata" ve "durmasına, sona ermesine yol açmak" ya da "dinlenmesini sağlamak" anlamındaki "pauo" sözcüklerinin birleşiminden türetilmiştir. Emeğin sona ermesiyle

kavuşulan dinlenmeyi belirtir. Her ne kadar ayet 18'de yurda girememeleri söz dinlemeyenler oluşlarına bağlanırsa da ayet 19 imansızlıklarına bağlanır. Ayet 18'de "söz dinlemeyenler" diye çevrilen "apeitheo" sözcük inandırılmayanlar anlamındadır (a=olumsuzluk belirten ek; peitheo=inandırmak). Bu sözcük inancın sadece zihinde saklanan bilgiler olmakla kalmayıp benimsenen bu bilgilerin yaşama uygulanması olduğunu belirtir. Buna göre inanmak ve söz dinlemek bir bütünün iki yönü olmaktadır. Tanrı'nın söylediklerine karşı yüreğini katılaştıran kişi bunlara inanmaz ve onlara inanmadığı için onları uygulamaz.

Tanrı dinginliğine girmeyenlere benzemeyelim

4:1-13

Mektup ilk kaleme alındığı sırada bölümlere bölünmemişti. Bunlar sonradan eklendi. Bölüm 4 a.1 üçüncü bölümün son ayetiyle bağlanır. "İmansızlıkları onların girişini önledi. Tanrı dinginliğine girmekle ilgili vaat daha geçerliken, içinizden birinin fırsatı kaçırdığına karar verilmesinden korkalım." Tanrı'nın gönenç yurduna girmekle ilgili vaat daha çağımızda geçerlidir. Mektubu alan kilise topluluğunun (ya da topluluklarının) içinde bir tek kişinin oraya girme fırsatını kaçırmış sayılmasından korkması gerekiyordu. Biz de korkmalıyız.

İsrail halkı girecekleri güzel yurtla ilgili müjdeyi duymuşlardı (a.2). Ama onlara bir faydası olmadı çünkü onu duydukları zaman iman etmediler. "İşitenlerin içinde imanla kaynaşmadı." Bize de sevinç getirici bir haber bildirildi. Biz de Tanrı'nın vaatlerini işittiğimiz zaman onları yüreğimize alıp imanla kaynaştırıyor muyuz? Bunu yapmıyorsak Tanrı Sözü'nü boşuna dinlemiş oluyoruz.

Oysa Tanrı'nın Ruhü bizi iman edenler sayar (a.3). İman edenler olarak Tanrı'nın bize hazırladığı istirahata giriyoruz. Tanrı'nın iman etmeyenler için söylediği: "Öfkeliyken ant içtiğim gibi, dinginliğime hiç girmeyecekler" sözünün tam tersi bizim için doğrudur (Mezmun 95:11).

Bu kez bölümün ayetlere bölünmesi onun anlaşılmasını zorlaştırıyor. Ayet 3'ün son cümlesi dördüncü ayetle birleşince daha anlamlı oluyor. Nitekim hem S.G.H. hem de M. seçtikleri basma biçimiyle bunu belirtirler:

"Oysa Tanrı'nın işleri dünyanın kuruluşundan bu yana sonuçlanmış bulunuyordu. ⁴Çünkü Kitab'ın başka bir yerinde yedinci günden şöyle söz ediyor: 'Tanrı yedinci gün tüm işlerini bütünleyip dinlendi'" (a.3,4 S.G.H.). Burada değinilen "Kitab'ın başka bir yeri Tekvin (Yaratılış) 2:2 ayetidir. Tanrı dünyayı altı günde yarattıktan sonra "yaptığı bütün işten yedinci günde istirahat etti" (Tekvin 2:2). Tanrı'nın dinginliği dünyanın kuruluşuyla sonuçlanan işlerden hemen sonra başladı. Bu dinlenme bir işin bütünlenmesiyle gelen gönençti. Tanrı'nın başka işleri de vardır: "İsa onları şöyle yanıtladı: 'Babam şu ana dek çalışmasını sürdürüyor, ben de çalışıyorum'" (Yuhanna 5:17). Oysa dünyanın kuruluşuyla ilgili yaratma işi bitmişti.

Ayet 5, Mezmun 95:11 ayetinden bir parça aktararak Tanrı'nın yedinci günde dinlenmesinin Mezmun'da "dinginliğim" dediğinin aynısı olduğunu belirtir.

Bunu izleyen ayet, "dinginliğime girmeyecekler" sözünün olumsuz yönden kiminle ilgili olduğunu belirttikten sonra olumlu yönden

bazılarının bu dingiliğe gireceklerini açıklar. Girmeyenler "söz dinlemediklerinden dinginliğe giremedi". Her ne kadar "Sevinç Getirici Haber'i" duydularsa ona iman edip yaşamlarını ona göre düzenlemediler. Öte yandan "bu dinginliğe girme hakkı bazıları için saklanıyor" (a.6).

Ayet 7 "dinginliğe girme hakkının bazıları için ne zaman saklandığı konusu üzerinde durur. Tanrı'nın "dinginliğime girmeyecekler" demesiyle bu konunun Mezmur kitabında kaleme alınmasının arasında çok uzun bir süre geçti. "Davut'un ağzından" diye çevrilen deyim aslında "Davut'ta" biçimindedir. Ya Mezmur'un Davut tarafından yazıldığı, ya da ayetin Davut'un kitabında bulunduğu anlamına gelebilir. Mezmur'da Tanrı "bugün Tanrı'nın sesini duyarsanız, yüreklerinizi katılaştırmayın" diyerek belirli bir gün hakkında konuşur.

Yeşu, söz dinleyen Kaleb'i ve söz dinlemeyenlerin çocuklarını Tanrı'nın buyruğuyla vaat edilen yurda yöneltti (a.8). Oysa bunu yapmakla onları dinginliğe kavuşturmuş sayılmadı, her ne kadar "RAB onlara.. rahat verdi" denilirse de (Yeşu 22:4) çünkü Mezmur 95:11'de "Tanrı sonradan başka bir günden söz" eder. O günde Tanrı'nın sesini dinleyip yüreklerini katılaştırmayanlar için Tanrı'nın dinginliğine girme hakkı vardır. Ayet 9, Mezmur 95:11 ve Tekvin 2:2 ayetlerinin incelenmesinden çıkarılan sounucu verir: "Demek ki, Tanrı halkına O'nun yedinci gün dinlendiği gibi bir dinginlik saklanıyor." "Sabbatismos" deyimini M.'de "bir sept günü dinlenmesi" diye çevrilirken, S.G.H.'de "O'nun yedinci gün dinlendiği gibi bir dinginlik" diye açıklayıcı bir yorum yapılır.

Ayet 10 bu dinginliğin niteliği üzerinde durur. Tanrı'nın dinginliği aslındaki sözcüğünün harfi harfine anlamında belirtildiği gibi "Tanrı'nın kendi işlerini bütünleyip" dinlemesiyle ilgilidir (Bölüm 3 a.18'deki açıklamaya bakınız). Bu dinginlik bir çalışmanın sona ermesiyle kavuşulan gönendir. Tanrı'nın dinginliğe giren inanlı "işlerini bırakıp dinginliğe kavuşmuştur." Bu dinginliğin işlerin sona ermesi ve yedinci gün olan şabat günüyle ilgili olması inanlının ölüp sonsuz yuvasına erişmesine değindiği görülür. Altı gün işlerini yaptığı yaşama ve yedinci gün dinlendiği sonsuzluğa benzetilir: "Gökten konuşan bir ses duydum: 'Yaz! Bundan böyle Rab bağlılığında ölenlere ne mutlu!' Ruh, 'Evet, emeklerinden böylece dinginliğe kavuşsunlar' diyor, 'Çünkü yaptıkları onları izliyor'" (Vahiy 14:13).

Oysa iman eden kişinin bir yönden daha sonsuzluğa kavuşmadan dingiliğe girdiği doğrudur. Buysa ruhsal yasanın ağır yükünden kurtulup İsa Mesih'e iman ederek kavuştuğu dinlenmedir. "Ey bütün yorulanlar ve ağır yük altında yıprananlar! Bana gelin. Sizleri dinlendiririm" (Matta 11:28). Oysa bu dinlenme işlerin sona ermesi demek değildir çünkü İsa Mesih kendisine gelenleri boyunduruğunu takıp kendisiyle birlikte hizmet etmeye çağırır:

"Boyunduruğumu takının benden öğrenin. Çünkü ben yumuşak huylu ve engin yürekliyim. Böylece, 'canlarınıza dinlenme bulacaksınız.' Çünkü boyunduruğum kolaylıkla taşınır, yüküm de ağırlık vermez" (Matta 11:29,30).

Ayet 11'de Kutsal Ruh yazar aracılığıyla inanlıları önceki parçanın öğretişini yaşamlarına uygulamaya çağırır: "Bu yüzden bizler de o dinginliğe girmek için çaba gösterelim." Daha büsbütün dinlenmeye kavuşmadık. Şimdi çaba göstermek vardır. Oysa çaba gösteren inanlı Mesih'in boyunduruğunu takındığı bilincinde olursa bu çabada yorulup yıpranmaz. Çünkü Mesih'le birlikte olduğunu bilerek yumuşak huylu Rabbi'nden çaba göstermeyi öğrenir. Bu çaba göstermenin nedeni, dinginliğe giremeyen İsraililerinkine benzer "söz dinlemeziğe" düşme tehlikesini önlemek içindi. Şimdiye kadar sık sık görüldüğü gibi yazar yazdığı kişilerin geri dönme, yarı yolda düşme tehlikesinde gördüğü için onları hep bu yönden uyarır. Biz de imanımızı tazeleyip Tanrı Sözü'ndeki buyruklara uymaya dikkat ederek aynı çabayı gösterelim öyle ki biz de "aynı türden söz dinlemeziğe" düşmeyelim. Bu sözcük b.3 a.18 altındaki açıklamada belirtildiği gibi inanmama ve buyruğa uymama anlamlarını içine alan bir deyimdir.

Ayet 12 ile 13'te yazar bu isteklendirme sözünü pekiştirmek üzere okuyucuyu uyarır. Tanrı'nın canlı Sözü etkin olduğundan kişinin yüreğinin niyetlerini açığa vurur (a.12). Bu nedenle Tanrı önünde kimse gizlenemez. Tanrı'ya hesap vereceğiz ve O'nun "gözünde her şey tüm çıplaklığıyla belirgindir" bu nedenle imanlı ve söz dinler olmaya çaba göstermeliyiz. Ters durumda dinginliğe girme fırsatını kaçırdığımızı karar verilebilir (a.1).

Tanrı'nın Sözü'nün iki ağızlı her kılıçtan daha keskin olduğu bildirilir. Canı ruhtan ve ilik ile eklemleri birbirinden ayıracak kadar çok ince işleri becerir. Tanrı duygulara kapılıp canımızdan kaynaklanan bir şeyi yaptığımızı anlar. Oysa bize, ruhtan oluşan bir işe benzeyebilir. Öte yandan gerçekten Kutsal Ruh'un ruhumuzda işlemesinden kaynaklanan işleri de bilir. Tanrı'nın Sözü ve gözü her gizli yönümüzü eleştirip açığa çıkarır. Bu nedenle çaba göstermeliyiz. Çünkü bu Tanrı'ya hesap vereceğiz.

Yardımcımız: Göklerden Geçen Başrahip 4:14-16

Bu kısa parçada uyarı sözü teselli sözüyle el ele gider. Önceki ayetlerde Tanrı'nın her şeyi bütün çıplaklığıyla görmesiyle uyarıldıysak, bu ayetlerde "tanıklığımıza sımsıkı" sarılabilmemiz için bize yardımda

bulunabilen başkahine dikkatimiz çekilir (a.14). Burada bölüm 2 ayet 17,18'de ilkin değinilen konuya dönülür: "İbrahim kuşağıyla özdeşleşmeyi üstlendi. ¹⁷Bu nedenle her bakımdan kardeşleri gibi olması gerekti. Öyle ki, Tanrı doğrultusunda acımayla dolu güvenilir bir başrahip olsun; halkın günahlarını gideren bağışlamalığı sunsun. ¹⁸Çünkü kendisi işkenceler çekerek denendiğinden, denenlere yardım edebilecek güçtedir."

Bölüm 3'te bu konu genişletilerek İsa'nın başkahin ve haberci olarak Musa'dan kat kat üstün oluşu üzerinde durulur. O konuyla inanlının sona kadar coşkun bir imanla yaşamasının gerekliliğine geçilir. Musa'nın yaşamından bir örnek verilir. Bu uyarı sözünü pekiştirmek üzere imansızlıkları nedeniyle yurda girmelerinin Tanrı tarafından yasaklanan halk kitlesinin durumu önümüze serilir. Bu konu bölüm 4'teki dinginliğe girmek konusuyla birleşir. Bölüm 4'ün ilk parçasında tehlikenin çok ciddi olduğu açıklanmasıyla isteklendirme ve uyarı pekiştirilir.

Bu parçadaysa inanlının sahip olduğu yüce yardımcıya dikkat çekilerek iman yaşamında sağlam adımlarla ilerlemeye teşvik edilir. İnanlının başkahini yücedir. Gücü O'nu başka bütün kahinlerden kat kat üstün kıldı. İnanlının başkahini Tanrı Oğlu İsa'dır. Özvarlığı ve kişiliği O'nu her kahinden apayrı bir duruma koymuştur. İnanlının başkahini göklerden geçendir. Aldığı mevki ve hizmet ettiği göksel tapınak O'nu her kahinden kat kat üstün kılmıştır. İnanlının böyle bir başkahini varken (M.) tanıklığını sımsıkı sarılmak için hem yeterli gücü vardır hem de onu buna isteklendirmek için yeterli nedeni. M.'de "varken" diye çevrilen "ehontes" sözcüğünü S.G.H. "sahip olduğumuzu göz önünde tutarak" biçiminde yorumlamakla anlamını açığa vurur.

İsa Mesih'in başkahinliği üzerinde derin düşünen ve ona göre hareket eden inanlı "benimsediği inanca sımsıkı" sarılabilen inanlıdır (M.). Tanrı'nın Sözü'ndeki gerçeklerin aynısını deyip yaşamına uygulayan inanlıdır. "Tanıklık", ya da "benimsenen inanç" biçiminde çevrilen "homologia" aynısını söyleme anlamındadır.

Başrahibimiz tüm deneyimlerimizi tek bir istisna dışında tatmıştır (a.15). Bu nedenle zayıflıklarımıza yakınlık duyabilir. Tek istisna günahla denendiği zaman "günahsız kalmıştır." "Zayıflıklarımıza yakınlık duymak" ya da "zayıflıklarımıza duygusal yönden ortak olmak" diye çevrilen deyimdeki "sumpathesai" birlikte acı çekmek anlamını taşır. (Bu

sözcükten "sempatik", "sempatizan" gibi deyimler gelmektedir). Tanrı Oğlu İsa bizimle birlikte aynı çektiğimiz acıyı çekebilir. Her bakımdan, her alanda günahla denenmiştir. Bu denenmenin çetinliğini biliyor çünkü ona karşı sona kadar direnmiştir. Bize yardım gerekirken tam güvenle dua edebiliriz çünkü kayra tahtında bulunan başkahin zayıflıklarımızı, geçtiğimiz denenmeleri bilen bir başkahindir (a.16). Kendisi çok daha çetin bir derecede aynı denenmelerden geçmiştir.

"Kayra tahtı" (S.G.H.) ya da "Tanrı'nın lütuf tahtı" (M.) diye çevrilen "throno tis haritos" deyimini Eski Antlaşma'daki "kefaret örtüsü" (ya da "kefaretgah") deyiminin Yeni Antlaşma'daki karşılığı olarak değerlendirilebilir. RAB Musa'ya "Seninle orada buluşacağım ve.. kefarete örtüsü üzerinden.. seninle söyleşeceğim" (Çıkış 25:22). Musa orada Tanrı'yla buluşabilirdi çünkü kefarete günü onun günahını gideren kefarete kanı oraya serpildi (Levililer 16:14). Geri gitmek ya da günahla oynamak tehlikesine düştüğümüz zaman ağzımızı güvenle açıp halimize acısın ve gereken yardımda bulunarak iyiliklerini bize yağdırsın diye Tanrı'ya yalvaralım. Bizim için kefarete yapmış olan yüce başkahinin orada olduğu bilinciyle bunu rahatlıkla yapabiliriz.

"Merhamete ermek" (M.) ya da "acınılanlar olmak" (S.G.H.) diye çevrilen "labomen eleos" deyimini acımaya kavuşmak demektir. "Eleos" acımaya kavuşan kişinin acınılacak hali ve kendisine acıma gösterenin onun gereksinmelerini gidermesini dile getirir. "Kayra" (S.G.H.), "lütuf" (M.) ya da "inayet" (K.M.) diye çevrilen "haris" deyimini birisinin iyi niyetinden kaynaklanan iyi davranışını dile getirir. Gösterdiği iyiliği bundan yararlanan kişinin karşılıksız olarak aldığını vurgular. Günahla denenince sona kadar dayanabilmesi için inanlının yardımcısı gerçekten yüce yeteneklere sahiptir!

Başrahip bu hakkı Tanrı'dan aldı 5:1-6

Birinci ayet başkahinin görevini tanımlar: "Tanrı doğrultusunda insanlar yararına günahlara karşı armağanlar, sunular getirmekle ilgili işlere atanır." Başkahin insanlar arasından seçilir, insanlar için Tanrı katında günahlara karşı armağanlar ve kurbanlar sunar. Bu parçada konusu edilen başrahipler yüce başrahip olan Tanrı Oğlu değil, ruhsal yasa düzenine göre atanan insansal başrahiplerdir.

İnsansal başkahinler bilgisiz ve yoldan sapan insanların duygularını ve durumlarını anlayıp onlara duygudaş olabilirdi çünkü kendilerinde aynı insansal zayıflığı taşırlardı (a.2).

Ruhsal yasa düzenindeki başkahinler halk için günah suçluluğunu ortadan kaldıran kurbanlar sunmak zorundaydı (a.3). Oysa kendilerinde taşıdıkları insansal zayıflık nedeniyle kendileri için de günahın suçluluğunu gideren kurbanlar getirip Tanrı'ya sunmaları gerekliydi.

Başkahin olma onurunu kimse kendisi için alamaz (a.4). Tanrı Harun'u bu onura sahip olmaya çağırıldığı gibi bu onura çağırılmış olmalı.

Bu onuru kendisine alabilen bir kimse olsaydı yüce Mesih olurdu. Ama Mesih bile "başrahip olmak için kendi kendini yüceltmedi" (a.5). "Bunu O'na kendisiyle konuşan Tanrı verdi: 'Sen benim Oğlum'sun; Baba oldum sana bugün.'" Buraya aktarılan Mezmur 2:7 ayeti Mesih'in başkahin olarak meshedilmesiyle ilgili olduğu açıklanır. İsa'nın başkahin olarak meshedilmesi kendisi vaftiz edilince Kutsal Ruh'un "bedensel durumda güvercin gibi" üzerine inmesi ve "Sen sevgili Oğlum'sun; senden hoşnudum" diye gökten bir sesin duyulmasıyla oldu (Luka 3:22). Gökten konuşan Baba bu olayda Mezmur 2:7'yi andıran bir söz söyledi.

Ayet 6'ya Mezmur 110:4 ayeti aktarılarak Mesih'in başkahin olduğunu daha da belirgin olarak vurgulanır: "Melkisedek düzenine göre sonsuzluk boyunca rahipsin sen." Bu arada Melkisedek düzenine göre kahinlik konusunda açıklama yapılmıyor. Bu konuya bölüm 6 ayet 20 ve bunu izleyen ayetlerde dönülür.

Yetkin Oğul, Yetkin Başrahip 5:7-10

Oğul "insan bedenindeyken" (a.7) gnahsıız kalmak şartıyla (4:15) "insanlar arasından" (a.1) seşilen başkahinler gibi "insansal zayıflıkla" (a.2) kuşatılmanın ne olduğunu oğrendi. "Kendisini ölümden kurtarmaya gücü olan Tanrı'ya yüksek sesle bağırarak, gözyaşlarıyla dualar-dilekler sundu." Burada İsa'nın gerēek insan olduğunu görürüz. Bütün insansal duygulara sahipti: İsa "derinden bunalmaya, sıklımaya başladı. Bunun zerine, 'Canım ölesiye sıklııyor' dedi.. Biraz ileriye giderek yere kapandı. Eğer olanak varsa bu zaman kesiminin kendisinden uzaklaştırılması iēin dua etti: 'Abba Baba! Senin iēin her şey olanaklıdır. Bu bardağı benden uzaklaştır! Ama benim istemim değil, senin istemin uygulansın'" (Markos 14:33-36).

"Tanrısayarlığı nedeniyle işitildi." Tanrı İsa'nın duasını işitti. lm İsa'dan uzaklaştırmadı ēnk bu O'nun istemi değildi. Ama "benim istemim değil, senin istemin uygulansın" diye dua eden İsa'ya "gökten bir melek" gönderip "O'nu güçlendirdi" (Luka 22:43). Tanrı kurtuluşumuz iēin gerekli olan acıları ēekebilmesi O'na gç verdi. Bunlar sonuēlanınca O'nu ller arasından diriltti.

Güçlü Tanrı'nın Oğlu olduğu halde işkencelerden kurtulmadı (a.8). Tam tersine, onları ēekmek üzereyken "benim istemim değil, senin istemin olsun" diyerek buyruğa uymayı oğrendi.

Bu yoldan yetkinliğe erdi (a.9). Bölüm 2'deki "Tanrı'nın.. onların kurtuluş başkanını işkenceler yoluyla yetkinliğe erdirmesi" aynı konudur (2:10). İsa Mesih Oğul olarak yetkindi ama acı ēekinceye dek insanların kurtuluş başkanı olmamıştı. O konuda tecrübesi yoktu. Oysa ēarmıhtaki acıları ēekerek buyruğa uymayı oğrendikten sonra "buyruğuna uyan herkese sonsuz kurtuluş kaynağı oldu" (a.9). Buyruğa uyan İsa Mesih kurtuluşu sağladıysa bu kurtuluştan yararlanabilmek iēin O'nun buyruğuna uymalıyız. Bu kurtuluş sonsuzdur.

Sonsuz kurtuluş kaynağı olarak "Tanrı tarafından Melkisedek düzenine göre başrahip diye adlandırıldı" (a.10).

Kulağı ağır işitenler 5:11-14

Kutsal Ruh'ça yöneltilen yazarın İsa'nın "Melkisedek düzenine göre başrahip" oluşuyla ilgili "söylenecek çok" sözü var. Ama bunu anlatabilmekte güçlük çekiyor. Çünkü mektubun kendilerine yöneltildiği okuyucuların kulakları işitmekte tembelleşti. Ruhsal gerçeklere karşı kayıtsız oldular.

Artık bunca zaman inanlıdırlar (a.12). O ana dek başkalarına ruhsal gerçekleri öğretmeleri gerekirken Tanrı bildirlerinin temel konularının başlangıcını kendilerine yeni baştan öğretecek birine ihtiyaçları vardı. İşte bu durumda olan inanlılar işittiklerine çok dikkat etmediklerinden dolayı "akıntıya kapılıp" sürüklenmek tehlikesindedir (2:1). Uzun zaman inanlı olup ilerlemeyenlerin düşme tehlikesi fazladır. Bu durumda olanlar katı yiyeceği kaldıramayan imanda bebektirler. Onlara süt gerek.

Sütle beslenen iman açısından bebek olan kişiler "doğruluk sözü" konusunda tecrübesizdir (a.13). Doğru olanı yapabilmek için iyiyi kötüden ayırt edemiyorlar. Böyle kişilerin Mesih'i bırakıp eski inançlarına dönme tehlikesine daha kolayca düşer.

Oysa "yetişkinler.. duyuları iyi ve kötüyü ayırt etmek üzere alıştırmayla terbiye edilmiş" olanlardır (a.14 M.). Katı yiyecek onlar içindir. Mesih öğretiminin başlangıç ilkelerini bırakıp yetkinliğe erebilirler (6:1).

İmandan ayrılmaya karşı uyarı 6:1-12

Tanrı Sözü'nde ilerleyip "katı yiyecek" yiyebilen, yetkin inanlı olma olanağı varken (5:14), "Mesih öğretiminin başlangıç ilkelerini bırakıp yetkinliğe erdirilelim" (a.1). Bu yetkinliğin kusursuzlukla ilgili olmadığı İsa Mesih'in yetkinliğe erdirilmesi durumuyla belirgin olmuştur (Bakınız 2:10 ve 5:9 ayetlerine). Yetkinlik tecrübe sahibi olmak, olgunluğa erişmek demektir. "Erdirilelim" (S.G.H.) ya da "ilerleyelim" (M.) diye çevrilen "ferometha" sözcüğü götürmek, yüklenmek, taşımak anlamlarını içine alan bir eylemin edilgen biçimidir. (Aynı sözcük 13:13'te "O'nun aşağılanması yüklenerek" deyiminde "yüklenerek" diye çevrilir). Biz ilerlemek için kararlı adımlar atarsak Tanrı tarafından o amaca doğru götürüldüğümüzü göreceğiz.

"Mesih'le ilgili sözün başlangıç ilkeleri" (asıl metin harfi harfine böyledir) tövbe edip imana gelmekle ilgili konulardır (a.1). Tövbe "ölü işlerden dönmek" diye tanımlanır. İmana gelen kişi sadece günahlarından dönmemeli aynı zamanda ölümü oluşturan eskiden bağlı olduğu inancın boş işlerinden, büyü, muska ve fal gibi şeytansal bağlardan ayrılmalıdır. Bunlardan dönen kişi Tanrı'ya inanarak diri Tanrı'yla canlı bir ilişkiye girer. Bir binanın temeli kurulduktan sonra kimse o temelin kurulmasıyla uğraşmaz, üzerine kurulacak yapıyı kurmakla ilgilenir. Bunun için "ölü işlerden dönmekle, Tanrı'ya inanmakla ilgili temel konuları yeni baştan kurmaya koyulmayalım" (a.1).

Sıralanan bu temel konuların arasında bugün pek alışılmamış bazı konular bulunur. Acaba bu, Mesih inancının ilk durumundan uzaklaşmış olmamızdan mı ileri gelir? "Yıkanma töreleriyle ilgili öğretisi" ruhsal yasadaki yıkanma törelerinin şimdiki çağın inanlıları için ruhsal açıdan uygulanmasıyla ilgili olabilir. Oysa bu konu neden temel konuların arasında bulunsun?

"Yıkanma töreleri" diye çevrilen "baptismon" sözcüğü Müjde'de çevrildiği gibi "vaftizler" demektir. İlk inanlılar topluluğunda vaftiz temel öğretiler ve uygulamalar arasındaydı. Örneğin: Pentikost gününde "Petros onları şöyle yanıtladı: 'Günahlarınızdan dönün ve günahlarınızın bağışlanması için her biriniz İsa Mesih'in adıyla vaftiz edilsin. Böylece Kutsal Ruh armağanını alacaksınız.'.. Onun sözünü değerlendirenler vaftiz edildiler. Böylece o gün yaklaşık üç bin kişi inanlılara eklendi" (Elçi. İşleri 2:38,41).

Ama niye vaftizler? Pavlus "tek vaftiz vardır" diye yazmıyor mu? (Efesoslular 4:5). Oysa Pavlus'un kendisi Efes'te Yahya'nın vaftiziyle vaftiz edilen on iki kişinin Rab İsa'nın adıyla vaftiz edilmelerini buyurdu. Yahya'nın vaftizinin günahattan dönme ve Rab İsa'nın adıyla vaftizin imanla

ilgili olduğunu söyledi (Elçi. İşleri 19:1-7). "Vaftizler" bu iki vaftizle ilgili olabilir mi?

Yahya "ben sizi suyla vaftiz ediyorum" dedikten sonra İsa için "O sizleri Kutsal Ruh'la ve ateşle vaftiz edecek" dedi (Matta 3:11). Ölülerin arasından dirilimiş İsa Mesih de öğrencilerine: "Bildiğiniz gibi Yahya su ile vaftiz etti, ama birkaç gün içinde siz Kutsal Ruh'la vaftiz edileceksiniz" dedi (Elçi. İşleri 1:5). Petros Kornilyos'un ev halkına Sevinç Getirici Haber'i müjdelerken "Petros'la birlikte oraya gelmiş olan sünnetli kuşağa bağlı inanlılar, Kutsal Ruh armağanının Uluslar'a da sağnak gibi dökülmesi karşısında şaşkına döndüler. Çünkü onların diller konuştuklarını ve Tanrı'yı yücelttiklerini duydular. Bunun üzerine, Petros şöyle dedi: 'Bizler gibi Kutsal Ruh'u alan bu insanların vaftiz edilmesini önlemek için onları kim sudan geri çevirebilir?'" (Elçi. İşleri 10:45-47). Petros Yeruşalem'de düzenlenen toplantıda bu konudaki davranışlarını savunurken şöyle konuştu: "Ben konuşmaya başlayınca, Kutsal Ruh başlangıçta bizlere geldiği gibi onların da üzerine geldi. Rabbin sözünü anımsadım. Şöyle demişti: 'Bildiğiniz gibi Yahya su ile vaftiz etti, ama siz Kutsal Ruh'la vaftiz edileceksiniz'" (Elçi. İşleri 11:15,16). Buna göre temel konularda yer alan "vaftizler" Kutsal Ruh'la vaftiz ve su ile vaftiz olabilir.

Müjde'de "el koyma" diye çevrilen deyim S.G.H.'de "elleri koyup kutlu kılma" olarak yorumlanarak açıklanır. Bu da ilk inanlılar topluluğunda temel konular arasında yer alıp çağımızın inanlılar topluluklarında pek alışılmamış bir unsurdur.

Yukarıda konusu edilen Efesos'taki on iki kişi Rab İsa'nın adıyla vaftiz edildikten sonra, "Pavlus ellerini üstlerine koyunca, Kutsal Ruh onlara geldi ve diller konuşarak peygamberlik ettiler" (Elçi. İşleri 19:6). Pavlus Timoteos'a şunları yazar: "Sana peygamberlik bildirisiyle, İhtiyarlar Kurulu'nun ellerini koyarak verdiği o ruhsal bağıışı umursamazlık etme!" (1.Tim. 4:14). "Ellerimi üzerine koymamla Tanrı'dan sana verilen ruhsal bağıışı canlandırmanı anımsatırım" (2.Tim. 1:6). Antakya'daki kilise topluluğundaki peygamberler ve öğretmenler Kutsal Ruh'un "Barnabas'la Saul'u kendilerini çağırduğım işe ayırın" buyruğuna uyarak "oruç tutup dua ettiler, ellerini Barnabas'la Saul'un üstüne koydular ve onları gönderdiler" (Elçi. İşleri 13:1-3). Hastaların iyi olması için ellerin koyulması konusuna bölüm 2'de değinildi (Bakınız Markos 16:18).

Öte yandan "ölülerin dirilişi" ve "sonsuz yargılama" konularının çağımızın topluluklarındaki temel öğretişte yer almaktadır (İbraniler 6:2).

"Ölülerin dirilişi" üzerindeki temel öğretiş ayrıntılı olarak 1.Korintoslular bölüm 15'te izlenebilir. Korintos'taki topluluğun temel konuların yeni baştan kurulmasına muhtaç olduğu anlaşılır! Mesih'i geri tepenlerin giydikleri

hüküm sonsuzdur. Yeni Antlaşma'da bu konuyu en çok vurgulayan kişi Rabbimiz İsa Mesih'tir Verilebilen birçok ayetten şu örnekle yetinelim: "Hükümran.. 'Çekilin önümden' diyecek, 'İblis'e ve onun meleklerine hazırlanan sonsuz ateşe gidin. Lanet altında olan sizler!'" (Matta 25:41).

Ayet 3'te yazar ayet 1'deki "Mesih öğretiminin başlangıç ilkelerini bırakıp yetkinliğe erdirilelim" sözüyle bağlantı kurarak "Tanrı izin verirse bunu yapacağız" diye yazar (M.).

Uyarı sözlerini daha da pekiştirmek için Kutsal Ruh'un esinlemesiyle yazan yazar "düşüşe gidenler" in korkunç durumunu okuyucuların gözü önüne getirir (a.4-8). Bir kez aydınlanmak, göksel armağanı tatmak, Kutsal Ruh'a paydaş olmak (a.4), Tanrı Sözü'nün yararını ve gelecek çağın güçlerini tatmak (a.5) gibi büyük ayrıcalıklara sahip olduktan sonra sırtlarını bilinçli olarak bütün bunlara çevirenleri "yeniden günahattan dönme yenilenmesine erişirmek olanaksızdır" (a.6). "Onları yeniden tövbe etme durumuna getirmeye olanak yoktur" (M.) çünkü sırt çevirmeleriyle Tanrı'nın Oğlu'nu kamu oyu önünde korkunç bir biçimde alay konusunu yapmış olurlar.

"Düşüşe gidenleri" çevirisiyle S.G.H. "parapipto" sözcüğündeki bilinçli bırakma anlamını yansıtırken "yoldan sapmış olanları" çevirileriyle M. ile K.M. bu sözcüğün içerdiği 'bir şeyden düşme' anlamını dile getirirler. Bu düşüş Petros'un can korkusuyla İsa'yı tanıdığını inkar etmesinden daha derin bir şey olmalı çünkü Petros "yeniden tövbe etme durumuna" getirildi. Bir şeye benziyorsa Yahuda'nın İsa'yı kendisini öldürmek isteyenlere satmasına benzer olmalı. Mesih'e öylesine tiksilmeye başlarlar ki, "Tanrı Oğlu'nu kendileri için yeniden çarmıha" çakarak yaşamlarından kaldırıp atarlar (a.6).

Onların durumu "ardı ardına üzerine yağan yağmuru emen" ama "diken ve kengel" veren toprağa benzetilir (a.8). Bu toprak "onaylanmaz." Çünkü yukarıdan gelen yağmurun bereketini almasına karşın ters bir sonuç getirmiştir. Böyle bir toprağın "lanetlenmesi yakındır, sonu ateşte yanmaktır." Sonu İsa Mesih'in yukarıda aktarılan sözünde bildirilen cezanın aynısıdır: sonsuz ateş ve lanet (a.2 ile ilgili açıklamaya aktarılan Matta 25:41'ye bakınız). Kutsal Ruh'a paydaş olup O'nun mucizelerini görenlerin yukarıdan gelen bu bereketleri hiçe sayıp geri tepmeleri aynı korkunç cezayı üzerlerini getirirler.

İmanda süreklilik gösterenlerse "ardı ardına üzerine yağan yağmuru" emen ve onu işleyene verimli ürünü sunan toprağa benzetilir (a.7). Böyleleri "Tanrı'dan kutluluk alır."

Yazar böylesine kötü bir olasılıktan söz ettiği halde, "kulakları işitmekte" tembelleşmiş okuyucularının böyle bir duruma daha düşmediklerini belirterek onları teselli eder. "Size gelince, sevgili kardeşler, böyle

konuştığımız halde, durumunuzun daha iyi olduğuna ve kurtuluşa uygun düştüğüne eminiz" (a.9 M.). Bu ayette asıl metin kısa deyimlerle çok şey anlatır. Onu harfi harfine çevirmeye kalırsak sonuç şöyle olurdu: 'İnanırlıydınız hakkınızda, sevgililer, daha iyi şeyler ve kurtuluşa sahip, eğer gerçekten böyle konuşursak.' Müjde'nin yorumu yukarıda verildi. S.G.H. onu şöyle açıklar: "Sevgili kardeşlerim, bunları söylememize karşın, kurtuluşu içeren konularda durumunuzun bundan daha üstün olduğuna kesinlikle inanıyoruz."

Tanrı adaletli olduğundan kendisine yaptıkları hizmeti ve gösterdikleri sevgiyi unutmayacak, tersine bunları ödüllendirecektir (a.10). Bu hizmet Tanrı'ya ayrılmış kişilere (kutsal yaşamlılara) yapıldı ve daha yapılmaktadır. "Kutsal yaşamlılar" (S.G.H). ya da "kutsal olanlar" (M.) diye çevrilen "hagios" sözcüğü kutsal, Tanrı'nın kendine ayırmış olan anlamındadır. Yüksek bir düzeye ulaşan inanlılar için değil, her bir inanlı için kullanılır: "Kutsal yaşamlılar arasında yüceltilmek ve tüm inanlılarda hayranlık uyandırmak üzere O geldiğinde.." (2.Selanikliler 1:10).

Yazar Kutsal Ruh'un yüreğine koyduğu yükü ayet 11'de dile getirir: "Herbirinizin sonuna dek aynı çabayı göstermenizi özlüyoruz. Böylece umut tümlüğünüz gerçekleşsin." Bunun iki yönü vardır: 1/ hizmetteki çabamızı sonuna dek sürdürmemiz ve 2/ gerçekleşinceye dek sonsuz yurdumuza girişimizi güvenle bekleyedurmamız. İlginç durum hizmetteki çabamız umudumuzun sağlamlaşmasına yol açmasıdır. Hizmet eden inanlının ümidi boldur!

Oysa hizmette gevşeklenen inanlı tembelliğe düşüp ümidini yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu nedenle yazar inanlıları hizmette tembelleşmemeye isteklendirip "imanla ve sabırla vaatleri miras alanlara benzer" olmaya çağırır (a.12). Böylece üzerinde durma gereğini duyduğu daha bir konuya değinir: **Tanrı'nın vaatleri**. Petros Tanrı'nın vaatlerinin önemini şöyle dile getirir: "Yüceliği ve erdemiyle bizlere değerli ve çok önemli vaatler verdi. Bunlar aracılığıyla tanrısal özelliğe paydaş olmanızı amaçladı. Öyle ki tutkunun oluşturduğu dünyasal çürüklükten kaçıp kurtulasınız" (2.Petros 1:4).

Tanrı'nın kesin vaadi 6:13-20

Kutsal Kitap'ta Tanrı'dan vaat alan en belirgin kişi İbrahim'dir. Tanrı İbrahim'e vaadi verdiği zaman kendisine bunun kesinliğini vurgulamak isteyince bunu ant içerek yaptı (a.13). Tanrı "ant içilecek daha üstün biri olmadığından" "zatım hakkı için yemin ettim" diyerek (Tekvin 22:16) "kendisi üzerine ant" içti.

Antla pekiştirdiği vaat İbrahim'i bol bol kutlu kılması ve soyunu çoğaltmasıydı (a.14; Tekvin 22:17).

İbrahim vaadin görünürde hiç gerçekleşmeyeceğine benzemesine aldırış etmeyerek Tanrı'nın verdiği sözünü tutacağına güvendi ve sabırla bekleyip vaat edilen şeylere kavuştu (a.15). Bu yönden hem bizim hem de mektubu ilk alanlar için "imanla ve sabırla vaatleri miras" alanların arasında çok parlak bir örnek oldu (a.12'ye bakınız).

Yazar Tanrı'nın içtiği ant konusuna dönerek insanların ant içme usulüne değinir (a.16). "İnsanlar kendilerinden üstün biri üzerine ant içerler. Her tartışmalarında ant son doğrulamadır."

Tanrı kendisinden daha üstün birini bulamadığı için kendisi üzerine ant içtiği a.13'te belirtildi. Tanrı da "vaadin mirasçılara" bir "son doğrulama" vermek ister (a.17). Bunun için "vaadin mirasçılara kararının kesin değişmezliğini daha etkin biçimde kanıtlamak" üzere "araya andı koydu." "Kararının kesin değişmezliği" (S.G.H.) ya da "kendi amacının değişmezliği" (M.) diye çevrilen "boule" sözcüğü irade ya da istemden gelip danışarak verilen karar ya da öğüt anlamına gelir. Tanrı'nın inanlılar için kararlaştırdığı amaç söz konusudur. Onlara bunun değişmezliğini kesin olarak göstermek için onu "yeminle pekiştirdi" (M.).

"Tanrı'nın yalan söyleyemeyeceği.. "değişmezliği bilinen" iki kanıt olan vaadi (a.13) ve andı (a.17) ile belgeleniyor (a.18). İnanlı için sonsuz bir güven oluşturur Tanrı'nın doğruluğu. Böyle bir Tanrı'nın verdiği söze güvenilebiliriz. "Kendisine sığınmış bulunan" bizler Tanrı'nın vaadi ve andında "sağlam avunç" buluruz. Bu teselliyle önümüzdeki umuda sarılabılıriz. O umudun gerçekleşmesini sabırla bekleyebiliriz. Çünkü bunu bize söz veren Tanrı hiç yalan söylemeyen, sözünü tutandır.

"Sığınmış bulunan bizlerin" diye çevrilen "hoi katafugontes" deyimini koşup sığınacak yere girenler demektir. Eski Antlaşma'yı bilenler için bu sözcükle sığınacak kentler olgusu zihinde canlanır. Kazayla adam öldüren kişi kendisini kovalayan kan öcünü alan kişi tarafından yakalanmamak için var gücüyle koşuyor. Keşke bölgesindeki sığınacak kente yetişebilse! Gücü tükeniyor, oç alan yavaş yavaş aralarındaki arayı kapatıyor. Tepeyi tırmanıyor. Ne iyi! Kent göründü. Yüreklenererek var gücüyle koşuyor ve

kan öcünü alan kişi ona el koymadan sığınacak kentin kapısından içeri giriyor. Kurtuldu! Kan öcünü alan ona dokunamaz orada. Koşarak sığınacak yere girdi. (Yeşu bölüm 20'ye bakınız).

Sahip olduğumuz umudun nitelikleri ayet 19'da önümüze serilir. "Cana güvenlik ve sarsılmazlık" verir. Umudumuz güvenlik sağlayan sarsılmaz bir gemi demirine benzer. Umudumuz "göklere, perdenin iç bölümüne atılmış demirdir." Gemi demirinin kendisi sağlam, atıldığı yer de sağlam.

Umudumuz da öyle. Kendisi sağlam çünkü Tanrı'nın vaadi ve andına dayanır. Bağlandığı yer de sağlam: göklerdeki tapanağın iç bölümü.

"Mesih önderimiz olarak oraya gitmiştir" (a.20). Müjde'deki "öncümüz" çevirisi daha doğrudur. Mesih'in önden oraya gitmesi bizim de kararlaştırılan zamanda O'nu oraya izleyeceğimizi sağlama bağlar. Mesih o yere "Melkisedek düzenine göre" başkahin niteliğinde girdi. Bu kez Eski Antlaşma'yı bilenler için bu deyimle kefaret günü olayları zihinde canlanır. Perdenin ardındaki en kutsal yere girebilen tek kişi başkahindi ve o oraya ancak kefaret gününde girip çıkabilirdi (Levililer bölüm 16'ya bakınız). Mesih'in "Melekisedek düzenine göre sonsuzluk boyunca başrahip niteliğini" almasının neden vurgulandığı bölüm 7'de açıklanır.

Soyu bilinmeyen Melkisedek 7:1-3

Bölüm 6 a.20'de Mesih'in "Melkisedek düzenine göre sonsuzluk boyunca başrahip niteliğini" aldığına değinilir. Bu parçada Melkisedek'in kim olduğu ve bu kahin düzeninin nitelikleri konuları ele alınır. Ayet 1 Eski Antlaşma'nın Melkisedek'le ilgili verdiği bilgileri özetler. O'nun Salem kentinin kralı ve Ulu Tanrı'nın rahibi olduğunu belirtir. Mesih de kişiliğinde kral ve kahin görevlerini birleştirecekti: "Düşmanlarının ortasında saltanat sür.. RAB and etti ve caymaz; Melkisedek tertibi üzere Sen ebediyen kahinsin" (Mezmun 110:2,4).

Melkisedek'le ilgili bilinen tek olayın özeti a.1 ile a.2'de verilmektedir. Bu olay Tekvin 14'te anlatılır. Bazı krallar Sodom ve çevre kentlerine saldırdı. İbrahim'in "kardeşi oğlu Lut'u ve onun malını alıp gittler" (Tekvin 14:12). İbrahim üç yüz on sekiz uşağıyla onları kovaladı. "Krallara karşı yengi kazandıktan sonra" dönen İbrahim'i Melkisedek karşılayıp kutlu kıldı.

İbrahim savaşta "elde ettiği tüm malların onda birini" Melkisedek'e verdi (a.2). Melkisedek adının anlamı "doğruluk kralı"dır. (Melki = kral. K.M.'de bulunan ve krallık anlamındaki "meleket" sözcüğü aynı kökten gelir. Süryanice'de hala erkek adı olarak kullanılan "Melki" sözcüğü de kral anlamındadır. Sedek = doğruluk. Arapça'dan Türkçe'ye geçen ve doğruluk anlamını taşıyan "sıdık" sözcüğü aynı köktendir). Salem adlı yerin kralı olarak Melkisedek Salem'in anlamı esenlik olduğuna göre "Esenlik Kralı"dır. (Osmanlıca'ya Arapça'dan giren "selamet" sözcüğü Salem adının aynı kökündendir.) Günahlı bir dünyaya doğruluk getirerek esenlik sağlayan Mesih'tir. O'nun çarmihında "salah (doğruluk) ve selamet (esenlik) öpüştüler" (Mezmun 85:10).

Ayet 3'te Kutsal Kitap'ta kaydedilmedikleri için Melkisedek hakkında bilinmeyen olgular simgeler olarak kullanılır. Onun Tanrı Oğlu'na benzediği anlamına getirilir. Babasının ve anasının kim olduğu bilinmediği için "onun ne babası, ne anası, ne de soyu var" diye yazılır. Doğumu ve ölümüyle ilgili kayıtlar bulunmadığından "Tanrı Oğlu gibi, sürekli olarak rahip" kaldığı anlamında yorumlanır. Melkisedek tarih sahnesine tek bir kez "Ulu Tanrı'nın rahibi" olarak yoktan çıkmasıyla Kutsal Yazıları okuyanların zihinlerinde sanki sonsuzlaşıp kalmıştır. Gerçi anası babası vardı. Doğdu, yaşadı ve öldü. Ama Kutsal Yazılar bunlardan söz etmeyince sonsuzca rahip kalan Tanrı'nın Oğlu'nun bir simgesi olmuştur. Bazı yorumcular Melkisedek'in yeryüzüne melek sıfatıyla gelen Mesih olduğuna inanır.

Melkisedek'in üstünlüğü 7:4-11

Ayet 4'te ve onu izleyen ayetlerde Melkisedek'in İsrail halkının büyük atası İbrahim'e ve dolayısıyla İbrahim'in soyundan olan Levi kuşağına bağlı kahinlere olan üstünlüğü ortaya koyulur (a.4-19). Melkisedek'in yüceliği düşünmeye çağırılır. "Yüce ata İbrahim" ona karşı saygıyla davranıp "sağladığı şeylerin en güzellerinin onda birini" verdi. "Akrothinion" sözcüğü yığının üstü anlamında olduğu halde en güzel şeylerin genellikle yığının üstüne koyulduğu için "sağladığı şeylerin en güzelleri" diye çevrilmesi gerekir (akros = üst; this = yığın).

Eski Antlaşma'daki ruhsal yasa düzeninde Tanrı Levioğulları'ndan kahinlik görevini alanların kendi kardeşleri olan İsrail halkından ondalık toplamalarına buyruk verdi (a.5). Ondalık alan Levililer İbrahim'in soyundan geliyordu.

Melkisedek Levililer'in soyundan olmadığı halde İbrahim'den ondalık alması ve vaatlere sahip olan İbrahim'i kutlu kılmasıyla İbrahim'e olan üstünlüğünü kanıtladı (a.6). Çünkü "büyüğün küçüğü kutlu kıldığı tartışılmaz" (a.7). Melkisedek, Tanrı'nın kendisine vaatler verip amaçları için çok önemli saydığı İbrahim'den büyüktü.

Levililer düzenindeki kahinlikte ölümlü insanlar ondalık alıyorlar. Çünkü Levi soyundan olan kahinler günleri dolunca ölüp gidiyor yerlerini oğullarına bırakıyorlardı (a.8). Öbür düzendeyse, "yaşadığına tanıklık edilen kişi ondalık alıyor." Doğduğu gün ve öldüğü gün bilinmediğinden (a.3) Melkisedek Mesih'in bir simgesi olarak "yaşadığına tanıklık edilen" kişidir.

İbrahim Melkisedek'e ondalık verdiği zaman onun soyundan gelecek olan Levioğulları ataları İbrahim'in eliyle ondalık vermiş sayılabilir (a.9). Böylece ondalık alan Levioğulları kendilerinden daha üstün bir rahipliğe sahip olan Melkisedek'e ondalık vermiş oluyordu. "Çünkü Melkisedek onunla karşılaştığında Levi daha atası İbrahim'in bedenindeydi" (a.10).

Ruhsal Yasa'nın durumu 7:11-19

Yazar Kutsal Ruh'un esinlemesiyle Melkisedek düzenine göre rahipliğin üstünlüğünü kanıtladıktan sonra bu rahipliğin ruhsal yasa'nın üzerindeki etkisini açıklamaya koyulur. Ruhsal yasa Levililer kahinliğine bağlıdır: "Ruhsal yasa halka Levililer'in rahiplik ettiği düzende verildi" (a.11). Levililer kahinliği halkı Tanrı'nın amaçladığı duruma (yetkinliğe) erdirebilseydi neden Tanrı "Melkisedek düzenine göre bambaşka" bir kahinliğin ortaya çıkarılmasına gerek görüyordu? Niçin Tanrı Harun düzenine göre bir kahin atamasın? Melkisedek'e göre rahipliğin ortaya çıkması çok önmeli bir sorunu ortaya koyar: Rahiplik düzeni değişince bu düzeni kuran ve onunla iç içe bağlı olan ruhsal yasa ister istemez değişecek (a.12).

Çünkü kendisi için "Melkisedek düzenine göre sonsuzluk boyunca rahipsin" sözlerinin kendisi için denildiği kişi İsa Mesih'tir (a.13 ile 5:6). İsa Mesih ise Harun ve Levioğulları'ndan bambaşka bir aile kuşağındandır. Ruhsal yasa düzeninde İsa Mesih'in ait olduğu aile kuşağından hiç kimsenin kurban kesip Tanrı'ya sunu sunma hizmetinde bulunmasına izin yoktu.

Kendisine tapınıp sözünü dinlememiz gereken kişi İsa Mesih'tir. O Rabbimiz'dir (a.14). Tıpkı üzerinde durulan Mezmur'un başka bir ayetinde yazıldığı gibi: "RAB Rabbime dedi.." (Mezmur 110:1). Rab olarak tapınıp buyruğuna uyduğumuz İsa Mesih Yahuda kuşağından (oymağından M.) dünyaya gelmiştir. Oysa ruhsal yasa'yı Tanrı'dan alıp halka bildiren Musa Yahuda'dan herhangi bir kahinin geleceğinden hiç söz etmedi. Ruhsal yasa'ya göre Yahuda kuşağından hiç kimse rahip olamazdı.

Oysa Tanrı'nın Sözü'nün yetkili açıklayışı doğrultusunda "Melkisedek'e benzer başka bir rahibin ortaya çıkmasıyla" sorun açıklık kazanıyor, çözüme bağlanıyor (a.15). Melkisedek'e benzer kahin olan Rabbimiz "yok edilemeyen yaşam gücüyle" rahip olmuştur (a.16). Bu üstün niteliğiyle Rabbimiz'in kahinliği yersel kurallar ve yasalara dayanan Harun kahinliğine kat kat üstün olduğunu kanıtlamıştır. Müjde'nin "Yasa'nın soyla ilgili ön koşulu" diye yorumladığı "nomon entoles sarkines" deyimini harfi harfine "bedensel buyruğun yasası" anlamını taşır. S.G.H. onu "yersel kurallar, yasalar" biçiminde yorumlar.

"Yok edilemeyen yaşam gücüyle" rahip olan Rabbimiz'e ilişkin Kutsal Yazı'nın ettiği tanıklık şudur: "Melkisedek düzenine göre sonsuzluk boyunca rahipsin sen" (a.17'ye aktarılan Mezmur 110:4 ayeti).

Ayet 12'de belirtilen rahipliğin değişmesiyle ruhsal yasanın değişmesi zorunluluğu konusu ayet 18'de yeniden ele alınıyor. Ruhsal yasa'nın ortaya koyduğu kahinliğin güçsüzlüğü ve yararsızlığı kanıtlandıktan sonra bu kahinlikle iç içe bağlı olan ruhsal yasanın güçsüzlüğü ve yararsızlığı

saptanmış bulunuyor. Böyle bir durumda "daha önce gelen buyruk" olan ruhsal yasa "boşa çıkarılıyor" (SGH) ya da "geçersiz kınıyor" (M). "Çünkü ruhsal yasa hiçbir şeyi yetkinliğe erdiremedi" (a.19). Ruhsal yasa günahlı insanları Tanrı'nın onlar için öngördüğü duruma getiremedi. Tanrı ruhsal yasanın yerine bölüm 6:18-20 ayetlerinde konusu edilen üstün umudu koymuştur. Bu üstün umut aracılığıyla "Tanrı'ya yaklaşıyoruz." İşte yetkinlik budur! Çünkü ruhsal yasa düzeninde ancak başkahin Tanrı'ya yaklaşabiliyordu.

Mesih, anlatılan rahip 7:20-25

Asıl metinde ayet 20'in başındaki sözlerin neyle bağlantı kurduğu hemen anlaşılıyor. Oysa Türkçe çeviriler "üstün umut" konusuyla bağlantı kurulduğu noktada birleşirler. K.M. ile M. ayet on dokuzda kullandıkları cümle kuruluşuyla bunu sağlarlar. S.G.H. ise asıl metindeki cümle kuruluşuna bağlı kaldığından ayet 19'dan "üstün bir umut" deyimini ayet 20'nin başında tekrarlayarak bağlantıyı belirtir.

Ayrıca ayet 20'nin çevrilmesi kolay değildir. A.20'den a.22'nin sonuna kadarki kesimin anlamı harfi harfine şöyle: ²⁰"Ve antsız olmadığı oranında -bir yandan onlar antsız kahin olmuşlardır, ²¹öbür yandan O kendisine, 'Rab ant içti ve kararından dönmeyecek. Sonsuzluk boyunca rahipsin sen.' diye söyleyenin ant içmesiyle- ²²bu kadarıyla gerçekten daha üstün bir antlaşmanın güvencesi oldu İsa." Zor deyim "kai kath'hoson ou horis horkomosias" deyimidir. (Kai= ve; kath'hoson= oranında, derecesiyle; ou= değil; horis= olmaksızın; horkomosias= ant).

Asıl metnin basımını düzenleyen Eberhard Nestle kesiminin anlaşılması için a.20'nin ortasından a.22'in başına kadarki sözleri parantez içine alır. Böylece şöyle bir bağlantı olur: "Ve antsız olmadığı oranında (bu kadarıyla) gerçekten üstün bir antlaşmanın güvencesi oldu İsa- Bir yandan onlar antsız kahin olmuşlardır, öte yandan O kendisine, 'Rab ant içti ve kararından dönmeyecek. Sonsuzluk boyunca rahipsin sen' diyenin ant içmesiyle (kahin olmuştur)." Böylece bu ayetlerin anlamı açıklık kazanır. İsa Eski Antlaşma'dan daha iyi bir antlaşmanın güvencesi oldu çünkü O'nun kahin olması Rabbin ant içmesine dayanarak daha büyük önem kazanmıştır. Eski Antlaşma altında görev yapan kahinler ise o kadar önemli sayılmaz çünkü onlar Tanrı'nın ant içmesiyle göreve alınmadılar. Böylece üstün umuttan sonra üstün antlaşma konusuna geliyoruz. Bu da mektupta çok önemli bir yer tutan konudur. Bu antlaşmaya garanti veren İsa'dır. Ve bu garanti, ant içerek kesinlikle bundan hiç dönmeyeceğini vurgulayan Tanrı'nın O'nu kahin atamasıyla sağlandı. Böyle bir antlaşmanın kapsamına alındığına gerçekten sevinçle coşmalısın!

A.23 ile 24'te İsa'nın kahinliğinin Eski Antlaşma'nın kahinliğine başka bir üstün niteliği vurgulanır: İsa'nın sonsuzluk boyunca yaşaması nedeniyle kahinliğinin değişmezliği (a.24). Buysa önceki kahinlerin ölümlü insanlar olmasıyla karşılaştırılır (a.23). Onlar "sayıca çoktu, birbiri ardından rahiplik ederlerdi." (SGH). "Çünkü ölüm, görevlerini sürdürmelerini engelliyordu" (M). Sonsuzluk boyunca yaşayan İsa ise, "hiç bir zaman değişmeyen rahipliği elinde tutuyor." "İşte bunun içindir ki, kendi aracılığıyla Tanrı'ya gelenleri tümünden kurtarmaya yeterlidir. Çünkü onlar adına yakarmak için

her an yaşamaktadır" (a.25). Tanrı'ya gelebilmek için kendisine İsa aracılığıyla yaklaşmalıyız: "Yol da, gerçek de, yaşam da Ben'im. Ben aracı olmadıkça kimse Baba'ya gelemmez" (Yuhanna 14:6). "Mesih bizleri Tanrı'ya kavuşturursun diye günahlara karşı bir kez öldü. Doğru kişi doğru olmayanlar için öldü" (1.Petros 3:18). Eski Antlaşma'da yılda bir kez en kutsal yere girerek Tanrı'ya yaklaşan başkahin orada bütün topluluğu temsil ediyordu. Biz de böylece İsa Mesih aracılığıyla daha belirgin bir biçimde Tanrı'ya geliyoruz.

İsa sonsuzluk boyunca yaşadığı için bizleri sonuna kadar büsbütün kurtarabiliyor. "Tümünden" (SGH) ya da "tamamen" (M) diye çevrilen "panteles" sözcüğünün hem "ta sonuna kadar" hem de "büsbütün" anlamlarını içerir. Sonuna kadar kurtarması bizim için Tanrı katında yakarmak için tüm sonsuzluk boyunca yaşamakta olmasına bağlıdır.

"Yakarmak" (SGH) ya da "aracılık etmek" (M) diye çevrilen "entunhano" sözcüğü "biriyle karşılaşmak, sohbet etmek için biriyle buluşmak" anlamlarından ileri giderek "biri için dilekte bulunmak, aracılık etmek ve ya birinin yararına ya da onun aleyhine yalvarmak" anlamlarına gelebilir. Aynı sözcük hem Kutsal Ruh için hem de İsa Mesih için kullanılır: "Ruh Tanrı istemi uyarınca kutsal yaşamlılar yararına yakarmaktadır.. Suçlu çıkarıcı kimdir? Ölen hem de dirilen Mesih İsa Tanrı'nın sağındadır ve O bizim için yakarmaktadır" (Romalılar 8:26-27, 34). Gerçek şudur ki, bu satırları okuduğun zaman, ve "her an" İsa Mesih senin için dua etmeye hazır duruyor. Bize ne kadar güven vermeli İsa Mesih'in bizim için olan bu hizmeti! Oysa bunu ne kadar kolayca unutuyoruz! İsa Mesih'in bizi kurtarmak için olan tüm yeterliliği hiçbir zaman unutmayalım!

Tüm gereksinmelerimizi Mesih karşıyabilir 7:26-28

Bu kesimde başrahibimiz olması için İsa'nın taşıdığı uygun nitelikleri sıralanır. İsa kutsaldır (a.26). Tanrı'ya ayrılmış, büsbütün Tanrı'nın isteğine bağlıdır. İsa kusursuzdur (M. suçsuz). Buradaki "akakos" sözcüğünün anlamı kötülüksüz, zarar verici olmayan. İsa'da kötülük yok, O'ndan zarar gelmez. İsa lekesizdir. "Amiantos" deyiimi "kirden, pislikten, murdarlıktan arı" demektir. İsa günahlılardan apayıdır. "Etle kana paydaş" olan insanların doğasıyla özdeş olan İsa her ne kadar "her bakımdan kardeşleri gibi olması" gerektiyse de, yine de onların günahlılığıyla hiç bir ilgisi yoktur (2:14,17; 7:26). Günahlılardan apayıdır O. Kendisi günah yükü altında olmadığı için günah sorunumuzla başa çıkabilmiştir. İsa göklerden daha yücelere yükselmiş olandır. Böylece Tanrı'nın katında bizler için dilekte bulunabilir.

İsa ruhsal yasa düzenindeki başkahinler gibi her gün kendi günahları için kurban kesip onları Tanrı'ya sunmak zorunda değildir (a.27). Çünkü kendisi "kutsal, kusursuz, lekesiz, günahlılardan apayıdır" (a.26). Başkahinler ayrıca halkın günahları için her gün kurbanlar kesmek zorundaydı. İsa için bu zorunluluk da yoktur çünkü "bir tek kez kendini sunduğunda" halkın günahları için sunu sundu.

Ruhsal yasa "zayıflığı olan insanları kahin atamaktadır" (a.28 M). Bu zayıflık yukarıda konusu edilen ölümlü insanlar olmalarıyla ilgili olsa gerek. Bu zayıflık SGH tarafından yetkinlikten yoksunluk olarak yorumlanmıştır. Bu yetkinlikten yoksunluk "ruhsal yasadan sonra gelen ant sözü" tarafından atanan "sonsuzluk boyunca yetkinliğe eren" Oğul ile kıyaslanır. Ant sözü Mezmur 110 a.4'te kaydedildiğinden ruhsal yasadan sonradır denilebilir. Ant sözünün ruhsal yasadan sonra gelmesi, yukarıda a.17,18 ile 19'da konusu edilen ruhsal yasanın "zayıflığı ve yararsızlığı nedeniyle geçersiz" kılınmasını sağlıyor.

Oğul sonsuzluğa dek başkahinlik görevini eksiksizce yerine getirebilme gücündedir. Tanrı O'nu ant sözüyle bu göreve atamıştır. Ne denli güçlü, yeterli ve yetkin bir başkahinimiz vardır!

Yeni Antlaşma Başrahibi 8:1-13

Yazar a.1'de mektubun özünü (SGH), onun en önemli noktasını (M) belirtir: "Göklerde ululuk tahtının sağında oturmuş böyle bir başrahibimiz var." Burada birkaç önemli konu var:

1/ "Bir başrahibimiz var": sahip olduğumuz başrahibin önceki bölümlerde vurgulanan kimliği: "sonsuzluk boyunca yetkinliğe eren Oğul" (1:2,3; 7:28).

2/ "Böyle bir başrahibimiz": O'nun nitelikleri ve özellikleri: yetkinliği, sonsuzluğu, günahsızlığı (7:24,26).

3/ "Göklerde ululuğun tahtının sağında": Tanrı katında oluşu (1:3).

4/ "Oturmuş" günah sorununu çözüme bağlayıp noktalandığı için önceki rahipler gibi ayakta durup hizmet etmesinin gereksiz oluşu (1:3).

Şu kesimde başkahinimizin göklerde Tanrı'nın katında bulunması vurgulanır. İsa Mesih insanın yeryüzünde kurduğu bir çadırda hizmet etmediği belirtilir (a.2). Tam tersine, başkahinimiz "Rabbin kurduğu kutsal yerin ve gerçek çadırın görevlisi"dir. İsa Mesih'in içinde hizmet ettiği tapınak yeryüzünde Tanrı'nın buyruğuyla kurulan tapınma yerinin aslıdır. Yeryüzündeki tapınak bu asıl tapınağın bir kopyası sayılır (a.5).

Ayet 3'te yazar başkahinin görevinden başlayarak yeryüzünde ruhsal yasa düzenine göre görev yapan kahinlerin bulunması karşısında İsa Mesih'in kahinlik görevini yerine getirme yetkisini saptamaya çalışır. "Her başrahip armağanlar, sunular getirmek üzere atanır" (SGH). "Her başkahin adaklar ve kurbanlar sunmak için atanır" (M). Bu durum karşısında başkahin olabilmesi için "İsa'nın bir sunu getirmesi gerekir" (SGH). "Bizim başkahinimizin de sunacak bir şeyi olması gerekir" (M). (Asıl metinde İsa ya da başkahin sözcüğü yoktur sadece "bunun" denir. Çeviriler "bunun" sözcüğünü "İsa'nın" ya da "başkahinimizin" olarak yorumlarlar).

Mektup kaleme alındığı sıralarda ruhsal yasa düzeni altında "armağanları sunan rahipler" vardı (a.4). Bu nedenle İsa yeryüzünde bulunsaydı kahin olamazdı. Yahuda kuşağından kişilerin ruhsal yasa düzeni altında yeryüzündeki tapınakta sunu sunma yetkileri yoktu. Yeruşalem kentinin çağımızın 70. yılında Romalılar tarafından yıkılmasından sonra kahinlerin kurban kesip sunmasının devam etmediği tarihsel kayıtlardan bilinir. Bu durum İbranilere Mektub'un yazılış tarihine ilişkin bir ip ucunu verir: M.S. 70 yılından önceydi.

Oysa yeryüzündeki ruhsal yasa düzenine göre kahinlik görevini yapanlar göklerdeki asıl tapınağın ancak "bir benzeri, bir gölgesi olana ruhsal hizmette bulunuyorlar" (a.5). Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar öğretişindeki her önemli konuyla yaptığı gibi bunu da Kutsal Yazılar'dan kanıtlamaya koyulur. Seçtiği parça çölde kurulan tapınma çadırının

yapılışıyla ilgili Tanrı'nın Musa'ya verdiği yönergesiydi. Bu yönergeyle Tanrı Musa'yı şöyle uyarır: "Her şeyi sana dağda gösterilen örnek uyarınca yapmaya özen göster" (Çıkış 25:40). Musa'ya gökteki asıl tapınağın örneği dağda açıklanmıştı. Yeryüzündeki çadırı bu örneğe göre kurması gerekliydi.

Oysa "insanın değil, Rabbin kurduğu kutsal yerin ve gerçek çadırın görevlisi" olan Mesih'e yeryüzünde hizmet eden rahiplerkinden "daha yüksek görev düştü" (a.2,6). Görevinin yüksekliği sadece göklerdeki asıl tapınakta hizmet etmesine bağlı değil, bunun yanı sıra da b.7 a.22'de değindiği "üstün antlaşmanın aracısı" oluşuna dayanır. Mesih Tanrı'yla insanların arasındaki ilişkiyi saptayan antlaşmayı yürürlüğe koyandır. Bu antlaşma "üstün vaatlere dayanarak saptanmıştır." Tanrı'nın antla pekiştirdiği bu vaatlerin üstünlüğü b.6 a.13-20 kesiminde vurgulanmıştı.

Tanrı ilk antlaşmanın hem de ondan sonra gelen antlaşmanın kaynağıdır. "O ilk antlaşma kusursuz olsaydı" Tanrı "ikincisine" gereği görececek miydi? (a.7). İkincisine gereği gördüğüne göre ilk antlaşmayı kusurlu bulmuştur.

Yazar ilk antlaşmanın kusurlu oluşunu ve Tanrı'nın onun yerine yeni bir antlaşma getireceğini Kutsal Yazılar'dan kanıtlamaya koyulur ayet 8'de. 8-12 ayetlerine aktardığı Yeremya 31:31-34 ayetlerine göre Tanrı'nın "onlarda" yani İsrail halkı ve Yahuda halkında kusur bulduğunu belirtir. Kusur bulması onların Tanrı'nın atalarıyla yaptığı antlaşmada süreklilik göstermemelerine dayanır (a.9). Tanrı onlarla yeni antlaşmayı yapacağı günlerin gelmekte olduğunu bildirerek önceki antlaşmanın kusurlu oluşuna değinir.

Yeni antlaşma atalarıyla yaptığı antlaşmaya benzemeyecekti (a.9). Her ne kadar Tanrı atalarına çok yakın bir ilgi gösterek "onları Mısır'dan çıkarmak için ellerinden" tuttuysa da onlar Tanrı'nın kendileriyle yaptığı "antlaşmaya bağlı kalmadılar" (M). Bu durum karşısında Tanrı "onlardan yüz" çevirdi (M). Yeremya Tanrı'nın ağzından gelen sözleri iletmede olduğunu vurgulamak için ikinci kez "Rab buyuruyor" sözünü ekler (a.8 ile 9).

Bunu üçüncü kez a.10'da yapar. Orada ilerideki bir zamanda İsrail halkıyla girişeceği antlaşmanın özelliğini açıklamaya koyulur. Bu antlaşma onların dışında bulunan bir ruhsal yasanın buyruklarına boyun eğmeleriyle ilgili olmayacak. Tam tersine, söz dinlemeleri içten gelecekti, çünkü Tanrı "yasalarımı akıllarının içine yerleştireceğim, onları yüreklerine yazacağım" der. Tanrı'nın isteğini bilmeleri ve yapmak istemeleri böylece zor olmayacaktı. Bu, Kutsal Ruh'un inanlının içindeki güçlü işleyişi olsa gerek. Tanrı'yla çok yakın bir ilişkide bulunacaklardı: "Onların Tanrısı olacağım, onlar da halkım olacaklar. Yurttaş yurttaş, kardeşe kardeş, 'Rabbi bill' diye öğretmeyecek. Çünkü en küçüğünden en büyüğüne dek tümü beni

bilecek" (a.10 ile 11).

Böyle yakın bir ilişkiyi engelleyen en önemli sorun olan günah sorunu ortadan kaldırılacaktı: "Çünkü yasadışılarına karşı sevecen davranacağım ve günahlarını artık anımsamayacağım" (a.12). Tanrı doğru olmayan işler yapan İsrail halkına acıyarak onları acıklı halinden kurtarmak için davranacaktı. Kendisiyle ilişkiyi bozan günahlarını öyle bağışlayacaktı ki, evrendeki her şeyi bilen tek varlık olmasına karşın "günahlarını artık" anımsamayacağına söz verdi. Ne üstün antlaşma! Ne büyük müjde!

Tanrı yeni antlaşmayı duyurmakla önceki antlaşmanın süresini tüketmiş oluyor (a.13). Gerçi o çağda önceki antlaşma daha yürürlükte görünürdü ama süresi tükenip eskimekte olduğundan "ortadan kalkmanın" eşiğindedi. Nitekim 70 yılında Yeruşalem'in yıkılışıyla tapınak ve hizmeti ortadan kalktı. Gerçi İsrail halkı ruhsal yasanın geri kalan yönlerine bağlı kalmaya çalıştı ve çalışmaktadır.

Önceki tapınma düzeni gerçek olanın simgesi

9:1-14

Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar ortadan kalkmanın eşiğinde olan önceki antlaşmanın tapınma düzenini kısaca gözden geçirmeye koyulur. Tanrı'ya tapınma ve ruhsal hizmet sunma biçimlerini belirten kuralları vardı. "Dünyasal tapınağı" (M), "yeryüzünde bir tapınağı" (SGH) vardı (a.1). Bu tapınak "insanın değil, Rabbin kurduğu kutsal yer" ve gerçek çadıra karşıttır (8:2).

Kurulan çadırın dış bölümü vardır (a.2). Bu bölüme 'Kutsal Yer' denir. Ona ait eşyalar onu aydınlatan şamdan, sofras ve onun üzerindeki kutsal sunu (adak) ekmekleriydi.

İkinci perdenin arkasında bir iç bölme vardı (a.3). Bu, "Kutsallar Kutsalı" (SGH Yunanca'dan harfi harfine) ya da "En Kutsal Yer" (M) adıyla tanınırdı.

Ayet 4'te çevirilerin yaratmış olduğu bir sorunla karşılaşırız: "Altın buhur sunağı ve tümüyle altın kaplamalı antlaşma sandığı buradaydı" yani En Kutsal Yerde'ydi, diye çevrilir Türkçe çevirilerde (KM; M ve SGH). Oysa Eski Antlaşma'da altın sunağın dış bölümde olduğunu belirtir: "Üzerinde buhur yakmak için bir mezbah yapacaksın.. onu şehadet sandığı yanında olan perdenin önüne, şehadetin üzerindeki kefarete örtüsünün, seninle buluşacağım o yerin önüne koyacaksın" (Çıkış 30:1,6). Yunancası ise harfi harfine şöyledir: "³Kutsallar Kutsalı ⁴altın sunağa sahip olarak ve tümüyle altın kaplamalı antlaşma sandığına.." Buna göre çeviriler şöyle düzeltilmeli: "En Kutsal Yer altın buhur sunağına ve tümüyle altın kaplamalı antlaşma sandığına sahipti."

Altın sunak En Kutsal Yer'le çok sıkı bir ilişkisi vardı, hatta En Kutsal Yer'e ait olduğu denilebilir. Öbür yandan Tanrı katını simgeleyen antlaşma sandığının perde tarafından gizlenmesi zorunluydu (Çıkış 40:3). Oysa buhurun altın sunağın üzerinde sık sık yakılabilmesi için altın sunak perdenin önüne koyuldu (Çıkış 40:26,27).

Ayet 4 ayrıca antlaşma sandığının içinde bulunanları sıralar: altından yapılmış man testisi, Harun'un filizlenen asası ve antlaşmanın taş levhaları. Man Tanrı'nın İsrail halkı için gökten gönderdiği ekmektir. Adı halkın "bu nedir" sorusundan gelir (man =ne). Harun'un asası Tanrı'nın kendisine ruhsal önderlik görevini verdiğini başkaldıranlara kanıtlamak için Tanrı'nın bir mucizesiyle filizlendi. Antlaşma levhaları RABBİN Musa'ya "Kendin için öncekiler gibi iki taş levha yon; ve kırdığın önceki levhaların üzerinde olan sözleri bu levhalar üzerine yazacağım" dediği levhalardı (Çıkış 34:1). "Antlaşmanın sözlerini, on buyruğu levhalar üzerinde yazdı"

(Çıkış 34:28).

Ayet 5'te antlaşma sandığının üzerinde bulunanlardan söz edilir: 'Yücelik Kerubimi' ve onların gölge saldıği günahları gideren bağışlamalık yeri. Kerubim İbranice'de "Kerub" sözcüğünün çoğuludur. Kerubim Tanrı'nın kolcu görevine atadığı göksel varlıklardır. İlk Aden bahçesinde "hayat ağcının yolunu korumak için" Tanrı'nın onları koyduğunu okuruz (Tekvin 3:24). İki altın kerub "günahları gideren bağışlamalık yeri" (kefaret örtüsü KM) ile bir parça yapıldı (Çıkış 37:6-9).

Aynı ayette yazar çadırın eşyalarıyla ilgili simgelerin üzerinde duramayacağını açıklar (a.5). Amacı ayet 6 ve sonraki ayetlerde açıkladığı gibi iç ve dış bölümlerin simgelediği gerçekleri vurgulamaktır.

Bu düzende kahinler "her zaman dış bölüme girip ruhsal hizmetlerini uygularlar" (a.6). Her gün tapınma görevlerini yerine getirmek için 'Kutsal Yer'e girip çıkabilirlerdi.

Öte yandan 'İç Çadır'a yılda ancak bir kez girilirdi (a.7). İç bölme Tanrı katını simgelerdi. O'nun yüceliği Kerubim arasında açıklanırdı. Bu nedenle oraya yalnız başrahibin girme yetkisi vardı. Başrahip da bilgisizlikten (M; SGH düşünmeden) işlenen suçların bağışlanması için kurban edilen bir hayvanın kanını orada sunması gerekti. Bu hem halkın hem de kendisinin işlediği suçlar içindi. Yılın tek bir gününde tek bir kişi Tanrı'nın huzuruna girebilirdi. Eski düzende Tanrı'nın kutsallığı ve günahlı insanın O'nun huzuruna girmesinin ne denli güç olduğu vurgulanmaktaydı.

Önceki düzen Tanrı'nın Kutsal Ruhu tarafından esinlenmişti. Kutsal Ruh da böyle bir düzen aracılığıyla önemli bir gerçek belirtmek istemişti: "Dış bölümü durdukça 'Kutsallar Kutsalı'na giden" yol daha açıklanmamıştır (a.8). Böylece hem Eski Antlaşma'nın yetersizliği vurgulanıyor, hem de yeterli bir yolun geleceğinden haber veriliyordu.

Böyle bir durum İbraniler'e mektubun yazıldığı geçiş çağı için önemli bir simgeydi (a.9). Önceki düzene göre getirilen armağanlar ve sunular onları sunan kişinin vicdanındaki günah suçlamasını ortadan kaldıramıyordu. Bu gerçek önceki düzenin görkemiyle övünen Yahudiler ve bu görkemle etkilenip yeniden Yahudiliğe dönmek tehlikesinde olan Yahudi aslı Mesih inanlıları için ibret vericiydi. Bu denli görkemli bir düzen asıl soruna yeterli bir çözüm getirmemekteydi: Günahlı insanın kutsal Tanrı'nın huzuruna girmesi sorunu. Ama bunun yanı sıra asıl çözümün geleceğini müjdelemekteydi. Önceki tapınma düzeni "yalnızca yiyecekleri, içecekleri, ayrımlı yıkanmaları ve bedene ilişkin buyrukları kapsayan" uygulamalardan oluşurdu (a.10). Bu uygulamalar geçici bir düzene aitti. Bu durum Tanrı'nın öngördüğü daha iyi düzenin getirilmesine kadar sürecekti.

Tanrı'nın tasarladığı yeni düzen Mesih'in dünyaya gelmesiyle gerçekleşti (a.11). İsa "gelmiş iyi şeylerin başrahibi olarak" belirdi (SGH). M ile KM gibi bazı çeviriler bu deyim "gelecek olan iyi şeylerin başkahini olarak" diye çevirirlerse de SGH'in çevirdiği biçim anlamını daha doğru verir. Önceki düzene göre bu şeyler "gelecek olan iyi" şeylerdi. Ama artık Mesih'in gelmesiyle bu iyi şeyler gerçekleşmiş bulunuyor. Bu iyi şeylerden biri Mesih'in "bu yersel yaradılışla hiçbir ilgisi olmayan yerden.. elle kurulmamış daha yüce ve yetkin çadırdan" geçmesiydi. İsa Mesih yersel çadırın simgelediği asıl göksel 'Kutsallar Kutsalı'na geçti. Tanrı'nın huzuruna girdi. O'nun getirdiği düzen kat kat daha yüce ve yetkindir.

Mesih daha yüce ve yetkin kurban kanı nedeniyle asıl 'En Kutsal Yer'e girebildi (a.12). Ergeçlerin ve danaların özde bir ruhsal değeri olmadığından onların kanı da ancak simgesel bir değer taşıyordu. Özünde sonsuz değere sahip olan Mesih ise kendi kanı aracılığıyla "sonsuz kurtulmalığı" sağlayarak göksel 'Kutsallar Kutsalı'na girdi. Üstelik oraya "tek kez" girerek sağladığı kurtulmalığın simgesel değil, asıl değer taşıdığını kanıtladı. Önceki düzende kefaret gününün yıldan yıla yinelenmesi onun asıl değerden yoksun olduğunu belirtmekteydi.

"Sonsuz kurtulmalığı" (SGH) ya da "sonsuz kurtuluşu" (M) diye çevrilen "aionian lutrosin" deyimini dikkate değerdir. "Lutrosis" 'fidye (kurtulmalık) ödeyerek birinin özgürlüğe kavuşmasını sağlama' demektir (fidye anlamındaki "lutron" sözcüğünden türetilmiştir). İsa Mesih'in kanı insanları günah suçluluğundan ve günahın gücünden özgür eder. Bu da sonsuzluğa dek. Övgüler olsun Rab İsa'ya!

Ayet 13 ile 14'te İsa Mesih'in sağladığı kurtuluşun başka bir yönü Eski Antlaşma'dan başka bir simgeyle aydınlanır. Bu da Sayılar b.19'da konusu edilen ölüye dokunan kişinin temiz sayılabilmesi için yapılan kızıl inek kurbanıdır. Eski düzende günah sunusu (KM'de "suç takdimesi") olarak kurban edilip tümünden yakılan kızıl genç ineğin külü saklanırdı. Külün üzerine temiz su dökülüp üçüncü ve yedinci gün ölüye dokunan kişinin üzerine serpilirdi.

Bir yorumcu bu düzenin simgelediği gerçeği şöyle açıklar: Yeni Antlaşma'da temiz su hem Kutsal Ruh'u hem de Kutsal Söz'ü simgeler (Yuhanna 7:37-39; Efesoslular 5:26). Kutsal Ruh Kutsal Yazı'dan bir parçayla inanlının yaşamındaki bir günahı aydınlatır. Kutsal Ruh inanlının o günahın suçu Mesih'in kurbanı aracılığıyla ortadan anlamasını sağlar. Böylece inanlı ümitsizliğe düşmeyip günahını Tanrı'ya açık açık bildirip bağışlanmaya kavuşur.

Ayet 13'te genç inek külünün yanı sıra önceki düzende kirli sayılanların temiz sayılması için günah sunusu olarak kurban edilen boğa ve ergeçlerin

kanı o kişilere serpilmesinin "beden temizliği açısından onları kutsal" kıldığı üzerinde durulur. Genç inek "kendisinde kusur olmayan" bir inek olmalıydı (Sayılar 19:2). Mesih'in de hiçbir suçu ve lekesi bile yoktu (a.14). O'nun öz değeri hayvanların değeriyle kıyaslanamaz. Bu hayvanların kanı ve külü, kendini sonsuz Ruh aracılığıyla Tanrı'ya sunan Mesih'in kanıyla karşılaştırılır (a.14). Mesih'in kanı boğayla ergeçlerin kanından ve genç ineğin külünden kat kat yetkindir çünkü inanlının vicdanını ölüme sürükleyen işlerin suçluluğundan çok daha etkili biçimde arıtabilir.

armıhta bedensel zayıflık içinde ölen Mesih sonsuz Ruh'un yardımıyla kendini Tanrı'ya sunabildi. Önceki düzende kurbanlar yakılıp simgesel durumda duman olarak Tanrı'ya yükselirdi. Yeni Antlaşma'da Kutsal Ruh'un simgelerinde biri ateştir (Elçi. İş. 2:3,4; İbrani. 12:29). Sonsuz Ruh Mesih'in kurbanının "yakılıp" Tanrı'ya yükselmesini sağladı.

Önceki düzene göre kirli sayılan kişilerin Tanrı'ya tapınmaları ve uzaktan olsa bile kendisine yaklaşmaları yasaktı çünkü "RABBİN meskenini murdar" ederdi (Sayılar 19:13). Böyle bir şey yapan "can İsrail'den" atılacaktı. Mesih'in kanı ise inanlılar olarak diri Tanrı'ya hizmet sunmamızı sağlar. O'na yaklaşıp tapınmamıza ve O'nun için çalışmamıza yol açar. Hizmet ettiğimiz Tanrı ölü değil, kendini açıklayan, dualara yanıt veren, güçlü işler yapan "diri" Tanrı'dır.

Mesih'in ölümü Yeni Antlaşma'nın temeli 9:15-29

Bu kadar iyi şeyler sağlayan kurban sunan İsa Mesih bu nedenle "Yeni Antlaşma'nın aracısıdır" (a.15). Burada b.8'de ana konusu olan "Yeni Antlaşma" konusuna dönülür. İsa Mesih bu yeni antlaşmayı yerine getiren yetkilidir. İsa Mesih'in ölümü ilk antlaşma altında işlenen suçların cezasından özgürlüğü sağlayan ödeme olmuştur. "Kurtulmalık" diye çevrilen deyim "apolutrosis" sözcüğüdür. Fidyeye (kurtulmalık) ödeyerek birinin özgürlüğe kavuşmasını sağlama anlamındaki "lutrosis" sözcüğünün güçlendirilmiş biçimidir (a.12'ye bakınız). Bu ölüm uygulandığı için Tanrı'nın çağrısına "evet" diyenler vaat edilen sonsuz mirasa girme yetkisine kavuşurlar. Bu yetkin kurtulmalık sonsuz ölüm hükmünü giyenleri Tanrı'nın vaat ettiği sonsuz mirasa kavuşturur.

Miras ve vaat yukarıdaki bölümlerde konusu edilen önemli konulardır. Mirastan söz edilince bir mirasçının mirasa konması için bunu vasiyet eden kişinin ölümü saptanmış olması gerektiği üzerinde durulur ayet 16 ve sonrakilerde. Burada mirasın hukuksal yönlerine değinilir. Bu konu Yunanca'da antlaşma konusuyla güzel biçimde bağlanır çünkü "vasiyet" ve "antlaşma" deyimleri o dilde tek bir sözcük olan "diatheke" sözcüğüyle karşılanır. "Diatheke" tek bir kişinin üzerine aldığı yükümlülük demektir.

Yazar bu kesimde Yahudiler için akla sığmaz durum olan Mesih'in ölümünün gerekliliğini kanıtlamaya koyulur. "Vasiyet ancak ölümden sonra uygulanır. Vasiyet eden sağ oldukça vasiyet geçerli değildir" (a.17). Mirasla ilgili bu hukuksal durum Yunanca'da aynı sözcükle karşılanan antlaşma kavramıyla kıyaslanır (a.18). İlk antlaşma ölüm olmadan (kansız) yürürlüğe konmadı.

Ruhsal yasanın yazılı olduğu kitap Musa tarafından İsrail halkına okununca bu antlaşmanın saptanması için kırmızı yünü ve zufa otunu kurban edilen danalarla ergeçlerin kanına ve suya batılarak halkın ve kitabın üzerine serpildi (a.19). Musa bunu yaparken "Tanrı'nın size buyurduğu antlaşmanın kanı bu" dedi. Böylece yazar a.20'ye aktarılan Çıkış 24:8 ayetiyle konuyu Kutsal Yazı yetkisine dayandırır. Çadır'ın tapınmak için açılmasından önce Musa Çadır'ın kendisine ve onun içinde bulunan tapınmayla ilgili tüm araç gereçlere "kan serpti" (a.21).

Bu da onları arıtıp sıradan araç gereçler olmalarından çıkararak Tanrı'ya özgü kutsal araç gereçler olmalarını sağladı. "Ruhsal yasa uyarınca hemen her şey kanla arıtılır" (a.22). Yazar önceki antlaşmada herhangi bir şeyin temiz kılınması için bir kurbanın ölmesi gerektiğini belirterek Mesih'in ölümünün gerekliliğini vurgulamaya koyulur. Bunu izleyen "kan dökülmeden günah bağışlanması yoktur" sözü Eski Antlaşma'daki Levililer

17:11 ayetindeki Tanrı'nın bildirisini özetler: "Etin canı kandadır; ve ben onu mezbah üzerinde canlarınıza kefarete etmek için size verdim; çünkü candan ötürü kefarete eden kandır." "Suç işleyen" canın, "ölecek olan" olduğuna göre ve günahın ücreti ölüm olduğuna göre bu ücret ödenmeden günah bağışlanamaz (bakınız Hezekiel 18:20'ye ve Romalılar 6:23'e).

Ayet 23'te ruhsal yasa düzeni "göksel gerçeklerin yersel örnekleri" olduğu vurgulanır. Gökteki asıl gerçeğin yeryüzündeki örneklerinin yukarıda konusu edilen danalarla ergeçlerin kanı ve suyla serpilerek arıtılması zorunluydu (a.19-22). Oysa "göksel olanlar" için hayvan kurbanlardan kat kat üstün sunular gerekiyordu. Nedir bu "göksel olanlar"? Yeryüzündeki Çadır'ın ancak onun "bir benzeri ve gölgesi" olduğu "insanın değil, Rabbin kurduğu kutsal yer" ve "gerçek çadır" değilse de nedir? (b.8 a.1-5). Oysa bu durum akla önemli bir sorun getirir: Tanrı'nın gerçek katının neden bir sunuyla arıtılması gerekir? Yeteri kadar temiz değil mi? Bu sorunun çözümü yazarın sık sık değindiği kefarete günülle ilgili Eski Antlaşma ayetlerinde bulunur. Başkahin ergeçin "kanını perdenin iç tarafına getirecek ve onun kanı ile boğanın kanı ile yaptığı gibi yapacak ve onu kefaretgah (bağışlamalık yeri) üzerine ve kefaretgahın önünde serpecek; ve İsrail oğullarının murdarlıklarından, ve onların günahlarından, ve bütün suçlarından dolayı mukaddes yer için kefarete edecek.. Ve RABBİN önünde olan mezbaha çıkacak ve onun için kefarete edecek ve boğanın kanından ve ergecin kanından alacak ve mezbahın boynuzları üzerine onu çepçevre sürecek. Ve kandan onun üzerine parmağı ile yedi kere serpecek , ve İsrail oğullarının murdarlıklarından onu arıtacak (tathir edecek) ve onu kutsayacaktır (takdis edecektir)" (Levililer 16:15,16,18,19).

Günahlı insanların kutsal Tanrı'yla birlikte yaşayabilmeleri için Tanrı'nın kutsal huzurunun onlardan bulaşabilen günah kirliliğinden ayrı tutulması gerekir. Bu nedenle kefarete gününde Tanrı'nın kutsal huzurunda kan hem sürülürdü hem de serpilirdi. Ayrıca halkın günahları canlı bir ergeçin üzerine yüklenerek çöle sürülen ergeçle ortadan kaldırılırdı. Biz günahlıların Tanrı'nın katına çıkması sağlanacaksa O'nun katı suçumuzun kirinden Mesih'in kanıyla korunması zorunlu. Bunun yanı sıra günah suçlaması vicdanımızdan çıkarılıp ortadan kaldırılmalı. Mesih'in kanı bu iki önemli iş için yeterlidir.

"Çünkü Mesih elle kurulan kutsal yere girmedi. Gerçek olanın simgesidir bunlar. Ama O bizim adımıza Tanrı'nın önünde şimdi görünmek için doğrudan doğruya Göğe girdi" (a.24). Mesih yetkin başkahin olarak yersel bir tapınağa değil, gökteki asıl tapınağa girdi. O şu an Tanrı'nın huzurundadır. Hem de orada bizi temsil etmektedir. Oraya girme yetkisini bize sağladı. "Onun için, kayra tahtına tam güvenle yaklaşalım. Öyle ki,

yardıma gerekli dönemde acınılanlar olalım ve kayra bulalım" (4:16). Mesih Tanrı katında kabul olunmamıza güvencedir.

Ayet 25'te Mesih'in eski düzen başkahinlere benzemediği iki yön daha belirtilir. Eski çağ başkahini "kendisinin olmayan kanla.. 'Kutsallar Kutsalı'na" girerdi. Hem de bunu "her yıl" yapardı. Kendi günahları için kurban edilen hayvan kanıyla oraya girerken hem kendi günahlılığını hem de bunu yıldan yıla yineleyerek bu kurbanların yetersizliğini kanıtlardı. Buna karşılık, İsa Mesih "kendini" sundu ve bunu "birçok kez" yapmadı. Böylece İsa Mesih başkahin olarak kendi günahsızlığını ve yetkinliğini kanıtladı. İsa Mesih eski çağ başkahinleri gibi olsaydı "dünyanın kuruluşundan bu yana.. birçok kez işkence çekmesi gerekirdi" ki, bu düşünelemez bir durumdur (a.26). Bir tek kez ne kadar korkunç acılar çekti bedeninde ve ruhunda! Mesih'in bir tek kez bu dünyaya gelmesi dünya tarihinde önemli bir dönüm noktasını oluşturur: "çağların kapanışı". Eski çağların kapanışında Mesih'in kendini bir tek kez sunması eski çağda yapılan bütün hayvan kurbanların değersizliğine değer katarak o çağda iman edenlerin günahlarını ortadan kaldırdı. Bunun yanı sıra, başlayan yeni çağlarda yaşayacak olan tüm inanlıların günahlarını da ortadan kaldırdı.

"Gerçekte çağların kapanışında bedeninin sunulmasıyla günahın ortadan kaldırılması için bir tek kez görüldü." Mesih, kefaret gününde üzerinde İsrail halkının bütün günahlarının itiraf edildiği, çöle salıverilen ergeçin üzerinde onların bütün kötülüklerini ıssız bir yere taşımasının simgelidiği gerçeği yerine getirdi: Halkın tüm günahlarını ortadan kaldırdı.

Mesih'in bu kesin eylemi ayet 28 ile 29'da insanların ölümü ve yargılanmasının kesinliğiyle karşılaştırılır. İnsanları "tek kez ölmek, ardından da yargılanmak" beklediği gibi Mesih nice insanların günahını o ergeç benzerliğinde taşıyıp ortadan kaldırmak için "bir tek kez sunuldu" (a.27,28). İnsanların ölümünden sonra yargılanma kesin olarak geldiği gibi Mesih kesinlikle ikinci kez gelecektir.

Bu gelişinde bir daha günah sorunuyla uğraşmayacak. Bu sorun birinci gelişle "tümünden çözüm" bulmuştu. İkinci geliş inanlıların kurtuluşunu bütünleyecek. Günahın suçluluğundan ve gücünden özgür edilmiş inanlıların bununla günahın hüküm sürdüğü ortamdan kurtulup sonsuz miraslarına girmeleri sağlanacak. Mesih "kendisini gözleyenlere görünecek." O'nu böylece beklememizi sağlamak için Kutsal Ruh yüreğimizi her zaman bu özlemlerle doldursun!

Soyadı yasası yürürlüğe girince İstanbul'da oturan bir kardeş gidip soyadını "Bekliyen" diye yazdırdı. Sordular: "Niye bu soyadı? Neyi bekliyorsun?" Bekliyen kardeş tanıklığını vererek göklerden Rab İsa

Mesih'i beklediğini vurguladı. Her inanlının soyadı "Bekliyen" olması gerekir!

Hayvan kurbanlarının yetersizliği 10:1-4

Ruhsal yasa dzeneni daha iyi Şeyleri bekleyen geçici bir dzenendi (a.1). Gerđi bir gölgenin, gölgesi olduğu nesnenin dış hatlarını çizerek onun varlığından haber verdiği gibi ruhsal yasa da gelecek iyi Şeylerin birçok yönünden haber vermekteydi. Ama "somut görünüşü değildir." Ruhsal yasa dzenindeki sunuların yıldan yıla tekrarlanması ruhsal yasanın böyle kurbanlarla Tanrı'ya yaklaşmak isteyenleri hiçbir zaman Tanrı huzuruna girebilme durumuna erdiremediğini kanıtlar. Onları yetkinliğe kavuŐturamadı. Yazar böylelikle önceki bölümde (9:25-28) dolaylı olarak belirttiği gerđeđi burada doğrudan doğruya vurgular.

Ruhsal yasa dzenindeki kurbanlar insanların Tanrı'nın huzuruna girebilme durumuna getirebilseydi bunların yıldan yıla tekrarlanmasına son verilecekti (a.2). Tanrı'ya yaklaŐıp kendisine tapınmak isteyenler için tek kez uygulanan etkin bir sunu bulunsaydı onlar tek kezde arıtılarak "vicdanlarında artık hiçbir günah suçlaması kalmazdı." "Vicdanda günah suçlaması" (SGH) ya da "günah bilinci" (M) diye çevrilen "suneidesin hamartion" deyimini ilginçtir. "Suneidesis" sözcüğü vicdan olarak çevrilen ve aslında "birlikte bilme" anlamını taşıyan birleşik bir sözcüktür. Vicdanının kişiye bildirdiği ve böylece kendisiyle birlikte bildiği günahlar anlamına gelir. Günahın gücü kişinin vicdanında kendisini suçlayarak onu günahattan kurtulmak konusunda ümitsizliğe düşürmesindedir. Böyle durumdaki kişi günaha karşı koymaktan vazgeçip kendini tümünden günahlı, bencil isteklerinin yöneltmesine bırakır. Günahın gücünden kurtulmak için en önemli adım vicdandan günah suçlamasının kaldırılmasıdır.

Oysa ruhsal yasa dzenindeki sunuların tekrarlanmasıyla "günahlar yıldan yıla anımsanır" (a.3). Vicdandaki günah bilinci, ruhsal yasa sunularıyla giderileceğine, pekiştirilir. Günahlar yıldan yıla anılır. "Çünkü boğaların, ergeçlerin kanıyla günahların kaldırılması olanaksızdır" (a.4). Sadece simgesel bir anlam taşıdıkları için kefarete gününde yıldan yıla yapılan kurbanların günahları ortadan kaldırmak için özde bir değer ve etkinlikleri yoktu.

Etkin Kurban önceki kurbanları ortadan kaldırdı 10:5-18

Ayet 5'ten ayet 10'un sonuna kadarki kesimde Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar Mesih'in kurban edilmesiyle ruhsal yasa düzenindeki kurbanların ortadan kaldırıldığını kanıtlayan Mezmur 40:6-8 ayetlerinden aktarma yapıp onlarda belirtilen gerçekleri açıklar. Aktarılan bu ayetler Mesih'in dünyaya gelmek üzereyken Baba'ya söylediği sözlerden oluşan bir önbildiri olduğu açıklanır (a.5). Ruhsal yasa kurbanlarının yetersizliği nedeniyle Mesih şunları söyler:

"Kurban ve sunu istemedin,
Ama bana bir beden hazırladın.

⁶Ateşte yakılan sunulardan da,
Günaha karşı sunulardan da hoşnut olmadın.

⁷Bunun üzerine,
'Kitap tomarında benim için yazıldığı gibi,
İşte istemini uygulamaya geldim, Ya Tanrı' dedim" (a.5-7; Mezmur 40:6-8).

Ayet 8'den ayet 10'un sonuna kadarki kesimde Mezmur 40'taki Mesih'in sözlerine göre Tanrı'nın ruhsal yasa düzenindeki çeşitli kurban ve sunulara karşı olan tutumu vurgulanır. Tanrı onları istemedi, onlardan hoşlanmadı. Bu nasıl olur? Onları buyuran Tanrı'nın kendisi değil miydi? Evet, ama Tanrı onları "gelecek iyi şeylerin yalnızca bir gölgesi" olarak buyurmuştu (a.1). Mesih'in dünyaya gelmesiyle gelmesi beklenen iyi şeylerin somut görünüşü belirlemekteydi. Somut görünüş varken Tanrı gölgesini ister miydi, ondan hoşlanır mıydı?

Mezmur ayetlerinde Mesih, önce Tanrı'nın ruhsal yasanın kurbanlarına karşı olan hoşnutsuzluğunu belirtir (a.8), sonra kendisinin bu konudaki Tanrı'nın isteğini uygulamaya geldiğini bildirir (a.9). Bu bildiriyle Mesih ikincisini kesinleştirmek için ilkini ortadan kaldırdığını açıklar. Mesih Tanrı'nın kendisine hazırladığı bedeni üzerine alıp dünyaya gelerek Tanrı'nın kurban konusundaki isteğini yerine getirdi. İsa Mesih "sonsuz Ruh aracılığıyla" bu insan bedenini bir tek kez Tanrı'ya sundu (a.10; 9:14). O'nun "bedeninin bir tek kez sunulmasıyla, Tanrı istemi uyarınca kutsal kılındık" (a.10). Tekrarlanan bütün bu sunuların yapamadığını İsa Mesih'in bedeninin sunulması yaptı: Tanrı halkının O'nun ulu katına çıkıp orada rahatlıkla kalabilmelerini sağladı. Mesih'in sunusu günahlı insanları Tanrı'ya ayrılanlar durumuna getirir, onları kutsal kılar. Övgüler olsun Rabbimiz İsa'ya! İsa Mesih bize bu kutsallığı armağan etti. Tüm çabamız

aldığımız bu kutsallığa uygun bir biçimde yaşamımızı sürdürmeye olmalı. Ayet 11'den ayet 18'in sonuna kadarki kesimde yazar vardığı sonucun daha önceleri değindiği konularla olan bağlantısını belirtmeye koyulur. Dikkatimizi hergün tapınma görevlerini yerine getiren kahinlere çeker (a.11). Ardı ardına sundukları hep aynı sunuların hiçbir zaman günahları ortadan kaldıramadığını vurgular.

Ayet 12'de Mesih'in "günahlara karşı sürekli etkisi olan tek" sunusu üzerine dikkat topladıktan sonra önceki bölümlerde değindiği karşılaştırmayı yeniden vurgular: Kahinler görevlerini yapmak üzere hep ayakta dikilirken Mesih görevini sonuçlandırmış olarak Tanrı'nın sağında oturmuş bulunuyor (1:3,13; 7:27-8:1). Mesih Tanrı'nın sağında "düşmanlarının ayakları altında basamak edilmesini beklemektedir" (a.13). Yazar bir kez daha Mezmur 110 ayet 1'i aktarır. Mesih O'nun hükümlerinin gelmesini önlemeye çalışan güçlerin kendisine boyun eğmesini Tanrı'nın sağlamasını bekliyor. İsa Mesih'in canını vermeden hemen önce çarmıhta söylediği "sonuçlandı" sözünün yankısı sonsuzluğa dek sönmeyecektir (Yuhanna 19:30).

Mesih sunduğu tek sunuyla "kutsal kılınanları sürekli yetkinliğe erdirdi" (a.14). İnanlıların Tanrı'ya özgü, O'na ayrılmış kişiler olabilmeleri için Mesih'in sunusu kusursuzdur. Ona hiçbir şeyin katılmasına gerek yoktur. İnanlıları istenen duruma getirip onları bu durumda sonsuzluk boyunca saklamaya yeterlidir.

Yazar bunu izleyen birkaç ayette bu konunun bölüm 8'de açıkladığı Yeni Antlaşma konusuyla ilişkisini belirterek o bölüme aktardığı Yeremya 31:33,34 ayetlerinde Kutsal Ruh'un Mesih'in sunusunun kesinliğine bu ayetlerde tanıklık ettiğini bildirir (a.15-18). Kutsal Ruh ilkin Rabbin bu yeni antlaşma aracılığıyla yasalarını insanların iç varlığına yerleştireceğine dikkat çeker (a.16'ya aktarılan Yeremya 31:33). Böylece insanların içtenlikle bu yasalara uymak isteyeceklerini belirtir.

Sonra Kutsal Ruh tanıklığını şöyle sürdürür: "Günahlarını ve yasadızlıklarını artık anımsamayacağım" (a.17'ye Yeremya 31:34). Yeni antlaşma uyarınca her şeyi bilen Tanrı bağışlanan günahları unutacağına söz verir. Mesih'in sunusu bu denli etkindir!

Günahlar bu kadar etkin ve kusursuz biçimde bağışlanınca günaha karşı başka bir sunuya ihtiyaç kalmaz, başka kurban aranmaz (a.18). Başka sunular bu denli etkin sunudan sonra yersizdir.

Mesih aracılığıyla Tanrı'ya yakaşalım 10:19-25

Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar bu kesimde kurmuş olduğu öğretiş temelinde dayanarak kendilerini "kardeşlerim" olarak adlandırdığı okuyucularını isteklendirmeye koyulur. Ayet 19'da bu öğretiş özetler. İsa'nın kanı ruhsal yasanın yapamadığını yaptı: Kesin güvenle, cesaretle En Kutsal Yer'e girmemizi sağladı.

Eskiden girmemizi engelleyen perde girmemizi sağlayan yol olmuştur (a.20). Bu perde Mesih'in bedenini simgeler çünkü O'nun bedeni görünmez Tanrı'nın insan gözüyle görülebilen yönüdür. Tıpkı Tanrı katını örten perde insanların o huzurun dışardan görebildiği tek yönü olduğu gibi. Mesih'in bedeni 'Kutsallar Kutsalı'na girmemiz için yeni ve canlı yoldur. Kendisinin dediği gibi: "Beni görmüş olan Baba'yı görmüştür.. Ben Baba'dayım, Baba da bendedir.. Yol da, gerçek de, yaşam da Ben'im. Ben aracı olmadıkça kimse Baba'ya gelemmez" (Yuhanna 14:9,10,6).

Mesih "Tanrı Evi'nde ulu" rahibimizdir (a.21). 'Kutsallar Kutsalı'na girişimizi O hazırladı. Böyle yüce bir başkahinimiz varken, o kutsal yere girerek Tanrı'ya yakaşalım! Çünkü başkahinimiz yüreklerimizin serpmeye kötü vicdandan arıtılmasını ve bedenimizin tertemiz suyla paklanmasını sağlayarak ikiyüzlülükten arı, "gerçeğe bağlı yürekle", imanın bize verdiği tam güvenle Tanrı'ya yakaşmamıza yol açtı. Mesih'in sağladığı bağışlamalığı düşünerek imanla Tanrı'nın huzuruna girelim.

Mesih'in çarmıhtaki kurbanı önceki antlaşmanın iç ve dış temizliğiyle ilgili bütün biçimlerinin simgelediklerini tam olarak yerine getirdi. "Çünkü ergeçlerle boğaların kanı ve yakılan genç ineklerin külü kirli sayılanlara serildiğinde beden temizliği açısından onları kutsal kılar, suçsuz olarak sonsuz Ruh aracılığıyla kendini Tanrı'ya sunan Mesih'in kanı vicdanımızı ölü işlerden ne denli daha derinden arıtabilir!" (9:13,14). Mesih'in sunusu ruhumuzu ve bedenimizi tümünden kutsal kılar. Kimi yorumcular bedenimizin tertemiz suyla yıkanmasının vaftiz olduğu düşüncesindedir. Oysa Kutsal Ruh Petros aracılığıyla şunu bildirir: "Vaftiz bedenin kirini gidermek değil, Tanrı'ya temiz vicdan sunmaktır" (1.Petros 3:21).

Mektubu ilk alan inanlıların inandıkları vaatlerin daha gerçekleşmediğini görüp ümitsizliğe düşmek ve görkemli biçimleri içeren Yahudi inancına geri dönme tehlikesinde oldukları görülür. Bu nedenle Kutsal Ruh yazar aracılığıyla onları umutlarıyla ilgili tanıklıklarını sınımsız sarılmaya çağırır (a.23). Umurları gerçekleşecektir. Mesih gelip hükümlerini kuracaktır. Karşı koyanların yüzünden geri çekilmesinler. Umurlarına güvenle tanıklık vermeye devam etsinler. Çünkü bu vaatleri veren Tanrı, sözünde durandır. Biz de bu çağrıyı ciddiye alalım çünkü bunlara benzer tehlikeler

karşımızda sırtıtmaktadır.

İnanlıların yaşamını anlamla dolduran iki unsur, karşılıklı sevgi ve iyi işlerdir. Bunlar da ayrıca inanlılar topluluğunun inanmayanlar yönelik tanıklığını güçlü kılan yönlerdir. Bu nedenle her inanlılar topluluğu oturup aralarında bu iki unsuru nasıl geliştirebileceklerini düşünmeye koyulmalı (a.24). Sevgi ve yararlı işler konusunda "birbirimizi nasıl isteklendireceğimizi" (SGH) ya da "nasıl gayrete getirebileceğimizi" (M) diye çevrilen deyim çok güçlüdür. Genellikle "tahrik etmek" ya da "kışkırtmak" gibi kötü anlamlara gelir. (KM bunu "tahrik ederek" diye çevirir). Birbirimizi sevmeye ve yararlı işler yapmaya kışkırtalım! Bunu nasıl yapacağımızı birlikte düşünelim! Topluluğumuzun önderlerine bu konuyu görüşen bir toplantı düzenlemelerini önerelim!

"Bazılarının alıştığı gibi, bir araya gelmekten vazgeçmeyelim; o Günün yaklaştığını gördükçe birbirimizi daha da çok yüreklendirelim" (a.25 M). 'Bir araya gelmek' diye çevrilen sözcük Yahudiler'in dua evleri için kullanılan 'sinagog' sözcüğüyle aynı köktendir. İman yaşamının zayıflanmasının ilk belirtilerinden biri inanlının toplantılara gelmemeye başlamasıdır. Bu bir alışkanlık haline gelince çok büyük bir tehlikenin belirtisidir. Bu nedenle Kutsal Ruh yazar aracılığıyla bizi öbür inanlılarla birlikte bir araya gelmemizi sıklaştırmaya çağırır. Toplantılarda birbirimizi yüreklendirebiliriz (M), öğütleyebiliriz (SGH), teşvik edebiliriz (KM).

Aslındaki "parakalountes" sözcüğü "yanına çağırınlar" anlamına gelir. Kutsal Ruh için kullanılan "parakletos" (Avutucu Yuhanna 14:16) ve Rab İsa için kullanılan aynı sözcük (savunucu 1.Yuhanna 2:1) aynı köktendir. Sorunu olan bir kardeşi yanımıza çağırıp dua ve öğütle sorunun çözüme bağlanmasına yardımcı olalım. Karşılaştığımız her kardeşi Rabbin Sözü'yle, bir tanıklıkla, gösterdiğimiz sevgiyle yüreklendirelim.

Rab İsa'nın inanlıların yaşamlarını değerlendirmek için belireceği o Gün'ün yaklaştığını düşünerek bu konudaki çabamızı artıralım (a.25). Konu Pavlus'un vurguladığı konunun aynısıdır: "Rab tarafından beğenilmeyi amaçlıyoruz. Çünkü hepimiz Mesih'in yargı kürsüsü önüne çıkmak zorundayız. Öyle ki, herkes bedendeyken yaptığı iyi ya da kötü (değersiz) işlerin karşılığını alsın" (2.Korintoslular 5:9,10). O Gün'ün daha da yaklaştığına göre inanlılar olarak yaptığımız işlerin değersiz olmayıp Rabbe yararlı olmalarına daha da önem verelim. İmana, umuda ve sevgiye sımsıkı sarıyalım.

Mesih'in sunusunu küçümsemeyelim 10:26-31

Bu kesimde bizi seven Tanrı yazar aracılığıyla bizi çok sert bir biçimde uyarır. Bu uyarı görkemli biçimleriyle çekici görünen Yahudiliğe dönmek tehlikesinde bulunan mektubun ilk okuyucuları için büyük önem taşımaktaydı. İmanda ilerlemeye çabamızı artırmalıyız "çünkü gerçeği bilme aşamasına geldikten sonra bile bile günah işlersek, artık günahlara karşı sunu diye bir şey kalmaz" (a.26). "Gerçeği bilme aşamasına" gelmek diye çevrilen "to labein ten epignosin tes aletheias" deyimini "gerçeğin dolgun bilgisini kabul etmek" anlamındadır. "Epignosis" sözcüğü "üzerinde" anlamındaki "epi" ve "bilme, anlama, kavrama, tanıma, araştırma" anlamlarını içine alan "gnosis" sözcüklerinin birleşimiyle oluşur. Bu sözcük bilen kişinin bildiği şeyle ilişki kurarak daha derin bilgiye eriştiğini belirtir. Tüm deyimim iman edenler anlamına geldiği görülür: "Tanrı.. tüm insanların kurtulmasını ve gerçeği bilme aşamasına gelmesini ister" (1.Timoteos'a 2:4; "eis epignosin aletheias elthein").

İmana geldikten sonra "bile bile günah" işlemek ne demektir? Çok korkunç bir şey olmalı çünkü bunu yaptıktan sonra "artık günahlara karşı sunu diye bir şey" kalmadığı bildirilir. Bölüm 6'da bulunan benzer bir uyarı sözü için belirtildiği gibi Petros'un İsa'yı inkar etmesinden daha büyük bir suç olmalı çünkü Petros için günahattan dönme ve bağışlanma olanağı vardı (6:4). Günaha düşen inanlı için bu olanaklar vardır: "Çocuklarım, bunları size yazmamın nedeni günah işlememeniz içindir. Ama eğer biri günah işlerse, Baba ile birlikte bir savunucumuz vardır. Doğru kişi İsa Mesih'tir bu. O günahlarımızın giderilmesini sağlayan bağışlamalıdır.. Günahlarımızı açıkça söylersek güvenilir olan ve hakça davranandır; öyle ki, günahlarımızı bağışlar ve bizi her suçtan arıtır" (1.Yuhanna 2:1; 1:9). Bu bile bile günah işleme "bir şeye benziyorsa Yahuda'nın İsa'yı kendisini öldürmek isteyenlere satmasına benzer olmalı" (6:6 altında yazılanlara bakınız).

Buradaki eylemin kipinden bilinçli ve sürekli bir tutum anlaşılır. Bu tutum ayet 29'da "Tanrı Oğlu'nu ayaklar altında" çiğnemek, "aracılığıyla kutsal kılındığı antlaşma kanını" bayağılaştırmak ve "kayra ruhunu" aşağılamak olarak dile getirilir. Tanrı'nın iyiliklerini iç varlığımıza getiren kayra ruhu Kutsal Ruh'tur (lütufkar Ruh; M). İsa Mesih'in şu ciddi sözünü akla getirir: "'her tür günah ve ve ağızdan çıkan her sövgü ademoğullarına bağışlanacaktır. Ama her kim Kutsal Ruh'a karşı söverse, sonsuzluk boyunca günah sorumluluğu altındadır.' Çünkü onlar İsa'da kirli ruh var yolunda konuşuyorlardı" (Markos 3:28-30). Tanrı'ya karşı bu denli ihanet etmek ve insanın yüreğini günahattan dönmek için yumuşatan Kutsal Ruh'u aşağılayıp O'nu kovalayan kişi için bu günahların bağışlanmasını

sağlayacak başka bir sunu yoktur. Çünkü o kişi tek sunuyu geri tepmiştir. Böyle bir kişi için "geriye yalnız korkunç yargılama ve Tanrı'ya direnenleri yiyip tüketen öfke ateşini bekleme kalır" (a.27). Bu günah yeniden Tanrı'ya ihanet olarak nitelendirilir bu ayette. Bunu işleyenler Tanrı'nın düşmanlarıdır (M). Tanrı'nın kesin yargısı ve cezalandırılmasına uğrayacaklardır.

Bu konuyu pekiştirmek için kutsal Ruh Eski Antlaşma altında benzer bir durumu gözümüzün önüne serer (a.28). "Musa'nın yasasını hiçe sayan" kişi "Tanrı'nın RABBİN antlaşmasını tecavüz etmek üzere, O'nun gözünde kötü olanı yapan", "başka ilahlara kulluk" edendir (Tesniye 17:2,3). "Bu kötü şeyi yapan erkeği yahut kadını, kapılarına çıkaracaksınız; ve onları taşla taşlayacaksınız, ve ölecekler. Ölecek olan adam iki şahidin, veya üç şahidin sözü ile öldürülecek" (Tesniye 17:5,6). Eski Antlaşma düzeninde Tanrı'ya ihanet eden "iki ya da üç tanığın tanıklığıyla, sevecenlik gösterilmeksizin öldürülür."

Bunun karşısında daha yüce bir antlaşmayı çiğneyen kişinin durumu daha hafif mi olacaktır? (a.29). Hayır. Böyle kişiye "ne denli daha ağır ceza" yaraşacaktır. Böyle bir kişinin İsa'nın Tanrı Oğlu olduğuna açıkça tanıklık ettikten sonra yeniden Yahudilik inancını dönebilmesi için İsa'nın Tanrı Oğlu ve Mesih olmayıp yalancının biri olduğunu halkın önünde açıkça söylemesi gerekti. Mesih inanlılarına baskıda bulunan Pavlus "onları sövmeye" zorladığını açıklar (Elçi. İş. 26:11). Bu sövme İsa'ya lanet okumak olduğu düşünülür. "Mesih inanlısı olmuş ve sonra Yahudi dinine dönen Yahudiler'le ilgili olarak Uriel Acosta'nın tarihçesinden öğreniriz ki Yahudiler onların İsa Mesih'e sövmelerini zorunlu kıldı. 'O'na yalancı tanrı Molek'e verilen sıfatlar uygularlardı'" (Tholuck).

İsa'yı çarmıha çaktıran Yahudi yetkililer başka türlü onu dinlerine yeniden kabul etmezlerdi. Bir söylentiye göre bunu yapmak isteyen Yahudi aslı bir Mesih inanlısının bir hayvanı alıp bunun İsa'yı temsil ettiğini bakan halkın huzurunda söylemesi, onu kesmesi, kanını yere dökmesi ve İsa'ya ve kanına lanet okuyarak o kanı ayakları altında çiğnemesi gerekirmiş. Bunun ayetteki "Tanrı Oglu'nu ayakları altında çiğneyene, aracılığıyla kutsal kılındığı antlaşma kanını bayağılaştırana, kayra ruhunu aşağılayana" çok uyduğu görülür.

İnanlıların O'nun böyle kişileri yargılayıp cezalandıracak bir Tanrı olduğunu bildikleri Kutsal Yazı'dan iki alıntıyla pekiştirilir (a.30). Bu alıntılar Musa'nın İsrail topluluğuna öğrettiği ilahidendir. Bu ilahi İsrail'in RABBİ "yabancı ilahlarla" kıskandıracağını vurguladıktan sonra Tanrı böyle durumlarda "öç alma" hakkına sahip olduğunu ve "kendi halkını" yargılayacağını bildirir (Tesniye 32:16,35,36).

"Diri Tanrı'nın ellerine düşmek korkunç bir şeydir" (a.31). Mesih'in sunusuna dayanarak "diri Tanrı'ya hizmet" sunmak güzel şeydir çünkü diri Tanrı kendisini sevenlerin dualarına yanıt vermeye hazır, onlar için güçlü işler yapandır (9:14). Oysa yargılama ve cezalandırma konularında da güçlü işler yapan diri Tanrı'yı yargıç olarak karşısında görmek çok korkunç şeydir.

İmanı koruyanlar 10:32-39

Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar okuyucuları imanını bırakmanın korkunç olasılığıyla uyardıktan sonra bölümün bu son kesiminde onları imanda ilerlemeye isteklendirir. En kötü olasılığı ortaya koyduktan sonra onlardan en iyi olasılığı bekleyebilmesi için nedenler arayıp bulmaya koyulur.

Bu nedenlerden birini imana geldikleri, aydınlanıp İsa'nın onlar için kurban edilen Mesih olduğunu anladıkları o ilk sıralarda uğradıkları "çok ağır baskıları, işkenceleri katlanışla" göğüslemelerinde bulur (a.32). Müjde bu ayetteki "elem dolu büyük bir mücadeleye dayandığınız ilk günleri anımsayın" çevrisiyle aslına daha yakındır. Bu baskılar yukarıda ayet 29'u yorumlarken değinilen Pavlus'un önyak olduğu baskılar ya da buna benzerlerinden biri olabilirdi (Elçi. İş. 8:1-3; 9:1-5; 22:4-5; 26:9-11). Bu baskıların oluşturduğu çetin ruhsal mücadelede dayanma göstermişlerdi. Yazar geriye gitme tehlikesinde olan inanlıları o andaki durum için daha önceki baskılarda gösterdikleri dayanıklıktan yüreklilik bulmaya çağırır.

Ayet 33 ile 34'te yazar onlara bu baskılardan bazı ayrıntıları anımsatıp Tanrı'yı hoşnut eden bir biçimde bunları nasıl karşıladıklarını vurgular. Ya psikolojik ve fiziksel baskıya tutulmuşlar, ya da böyle baskılara uğrayan başka kardeşlerin ruhsal ve maddi gereksinmelerini karşılamışlardır. "Cezaevinde yatanlara dert ortaklığı" ederek onlara ruhsal ve maddi yönlerden yardım ettiler (a.34).

"Koinonia" sözcüğünün SGH tarafından "ruhsal paydaşlık" olarak ve M tarafından "dayanışma" olarak yorumlanması sözcüğün iki yönünü dile getirir. "Ortak" anlamını taşıyan "koinos" kökünden türetilen sözcük "ortaklık, paydaşlık" demektir. İlk çağ Mesih inanlılarının paydaşlığı ruhsal olmakla beraber bunda takılıp kalmayarak maddi paydaşlığı içerirdi. Örneğin: "Yeruşalem'de kutsal yaşamlılar arasındaki yoksullar için yardım toplayarak paydaşlık göstermekten hoşnut oldular" (Romalılar 15:26; aslı: "koinonia" yapmaktan).

Mesih'e ilk iman ettikleri sıralarda acı çekip cezaevine düşen inanlılara yardım ederek maddi şeylerini paylaşmalarının yanı sıra iman ettikleri için mallarının "yağma edilmesine sevinçle boyun" eğdiler. Franco diktatörlüğü altındaki bazı İspanyol inanlılarının toplantıya katıldıkları gerekçesiyle bir aylık değerinde para cezasına çarptırılmasını ya da daha yakın bir tarihte benzer durumlara uğrayan Sovyet Birliği'ndeki inanlıları anımsatır.

Maddi zorluklara katılmayı sevinçle kabul ettiler "çünkü çok daha üstün ve kalımlı bir şeye sahip" olduklarını biliyorlardı (a.34). Musa gibi "Tanrı'nın halkıyla birlikte kötü davranışa katlanmayı" yeğlediler. Musa "Mesih için

yüklenen aşağılanmayı Mısır'ın zenginliklerine üstün tuttu. Çünkü gözlerini gelecek ödüle doğrultmuştu" (11:25,26). Mektubun yöneltildiği inanlılar da Mesih'in hükümranlığındaki zenginlikleri gözlüyordu. Bu inanlılar Mesih'e ilk kavuştukları zaman böyle davrandırlarsa mektubun yazıldığı o daha ileri tarihte böyle davranmaları beklenebilirdi. Bu nedenle yazar güvençlerini kaldırıp atmamalarını söyler (a.35). Çünkü Mesih'e güven bağlamanın sonucu yüce bir ödüle kavuşmaktır.

Onların gereksinmeleri, sonuna kadar dayanan katlanıştı (a.36). Bizim de buna çok kez gereksinmemiz vardır! Tanrı'nın vaat ettiği sonsuz hükümranlığa kavuşmadan önce zor koşullar altında O'nun isteğini yerine getirerek sabırla beklemenin gerekli olduğunu bilmelidirler. "Hiç bir şey gerçekleşmiyor" deyip görkemli biçimlerle donatılan Yahudiliğe tekrar özlemesinler! Vaat eden Tanrı, sözünü tutandır.

Ayet 37'de Kutsal Yazı'nın iki ayetinin Eski Yunanca çevirisine dayanarak Mesih'in gelmesinin kesinliğini vurgular. "Kısa zamanda" deyimini ölümlerin dirilişini açıklayan en belirgin Eski Antlaşma yazısı olan Yeşaya 26:19-21 parçasındandır. Alındığı ayet Tanrı'nın halkına "gazap geçinceye kadar biraz" (kısa zamanda) gizlenmelerine buyruk verir. "Çünkü, işte, kötülüklerinden ötürü dünyada oturanları cezalandırmak için RAB yerinden çıkıyor" (Yeşaya 26:20,21). RABBİN kısa zamanda dünyayı yargılamak için gelmesinin, Mesih'in dünyayı yargılayıp hükümranlığını kurmak için gelmesiyle aynı olay olduğu Kutsal Ruh tarafından açıklanır. Habakkuk 2:3 ayetinde Rab Habakkuk'un sorununa yanıt verecek rüyet "geçikirse" Habakkuk'a onu beklemesini söyler. "Çünkü elbette gelecek, geç kalmayacaktır." Kutsal Ruh bu görümün Mesih'in yücelikle gelmesinin açıkça görünmesi olduğunu açıklar: Çünkü "gelmekte olan" Mesih'tir (Matta 11:2 ve 3'e bakınız).

Yazar ayet 38'de ayet 26'dan 37'nin sonuna kadar hep vurguladığı iki ana konuyu Habakkuk 2:4'ün Eski Yunanca çevirisinden aktardığı ayetin cümle sırasını değiştirerek özetler. "Doğru insanım imanla yaşayacak" sözü ayet 32'den 37'nin sonuna kadarki kesimde vurguladığı inanlının güvencine sıkı sarılarak sonuna kadar dayanması gerekliliğini özetler. Pavlus'un bu ayette vurguladığı yönden başka bir yöne dikkatimizi çeker (Romalılar 1:17 ve Galatyalılar 3:11 ayetleriyle karşılaştırınız). "Ama geri çekilirse, canım ondan hoşnut olmayacak" sözüyle ayet 26-31 kesiminin üzerinde durduğu Tanrı'ya karşı direnerek geri çekilmek tehlikesi ve Tanrı'nın bunu nasıl cezalandıracağı konusunu güzel bir biçimde özetler.

İnanlıları güven içinde ilerlemeye yüreklendirmek ve isteklendirmek isteyen Kutsal Ruh yazar aracılığıyla onların ve yazarın kendisinin "kuşkusuz.. geri çekilip mahva gidenlerden" olmadıklarını vurgular

(a.39). "Tersine imanı koruyup canı güvenliğe" alanlardır. Biz de böyle olalım.

İMANLA ONAYLANAN ÖNCEKİ İNSANLAR 11:1-40

İmanın tanımlanması 1-3

Bölüm 10 ayet 38 ile 39'da Kutsal Ruh yazar aracılığıyla Tanrı'yı hoşnut etme yolunun kendisine güvenerek imanla yaşamak olduğunu vurgulamıştı. Bu bölüm, önceki antlaşma altındaki insanların izlememiz gereken imandan vermiş oldukları örnekleri önümüze serer.

Ayet 1'de Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar imanı tanımlar. İman, umulan şeylerin gerçekleşeceğine hiç sarsılmadan güvenmektir. Onların varlığından güvence taşımaktır. "Güvence" (SGH) ya da "güvenmek" (M) diye çevrilen sözcük b.1 a.3'te Mesih için kullanılan "Tanrı'nın öz varlığı niteliğinde" deyimiyile karşılanan "hupostasis" sözcüğüdür. İman ümit edilen şeylerin özüne sahiptir. İmanın bu yönü bölümün geri kalan kesimlerinde verilen örneklerle aydınlatılır. İmanın öbür yönü gözle görülmeyen şeylerin varlığından elinde kesin kanıtlar taşırcasına emin olmaktır. İmanın bu yönüyle ilgili örnekler de bundan sonraki ayetlerde önümüze serilir.

Böyle bir imanla yaşayan "önceki insanlar" bu yoldan "onaylandı" (SGH), "Tanrı'nın beğenisini kazandı" (M). Biz de Tanrı'nın onayına kavuşmak istersek onlar gibi umudumuzun gerçekleşeceği güvenliği içinde ve görülmeyen şeylerin varlığından elimizde kesin kanıt taşırcasına yaşamalıyız. Sen böyle yaşıyor musun?

"Önceki insanlar" (SGH) ya da "atalarımız" (M) diye çevrilen "presbuteros" sözcüğü "daha yaşlı" anlamını taşır. Bir inanlılar topluluğunun önderleri için kullanılırken "ihtiyarlar" diye çevrilir (Elçi. İş. 14:23). Eski Antlaşma'nın Eski Yunanca çevirisinde halkı yönetmek için Musa'ya yardım eden 70 kişiye bu ad verilir (Sayılar 11:16). Yeni Antlaşma'da İsrail'in önderlerine de verilir (Matta 26:47). Matta 15:2 ayetinde Ferisiler ise "presbuteros" sözcüğünü İsrail'in ataları anlamında kullanırlar. İbraniler 11:2 ayetindeki anlamı da bu olsa gerek.

Böyle bir imanla "tüm gök varlıklarının Tanrı'nın Sözü'yle düzenlendiğini, görülen şeylerin görülmeyenlerce oluşturulduğunu.. anlamaktayız" (a.3). Gözle göremediğimiz Tanrı'nın buyruk vererek gördüğümüz şeyleri oluşturduğunu Tanrı'ya bağladığımız güvenle anlıyoruz. Tanrı "çağları" düzenlemiştir. "Gök varlıkları" (SGH) ya da "evren" diye çevrilen "aion" sözcüğü kimi zaman "çağlar", kimi zaman "dünya" ve kimi zaman "sonsuzluk" anlamına gelir. Tarihin sahnesi ve olayları Tanrı'nın buyruğu aracılığıyla hazırlanmıştır.

Habil 4

Habil iman aracılığıyla Tanrı tarafından "doğru kişi" olarak onaylanan kişilerden verilen ilk örnektir. Habil'in Tanrı'ya getirdiği kurban Tanrı'nın isteğine daha uygundu. Bu yönden daha üstündü (M "daha iyi"). Tanrı'ya ilişkin bildiği gerçeklere uyan ve Tanrı'nın çağlar boyunca günahlı insanların bağışlanması için öngördüğü kanı dökülen bir kurban sundu. Bunu imanla yaptı. Tanrı'nın "onun armağanlarına ilişkin" nasıl tanıklıkta bulunduğunu bilmiyoruz. Ama Kain bunu bildi ve kardeşini kıskanarak onu öldürmeye kalkıştı. Habil imanı için öldürülen ilk şehitti. Baskıya uğrayan mektubu ilk okuyan inanlılar için ve sadece onlar için değil, çağlar boyunca baskıya uğrayan inanlılar için parlak bir örnektir. "O öldürüldü ama imanı nedeniyle bugüne dek konuşmaktadır."

Hanok 5

İlk örnek imanı için öldürülen Habil iydiyse de, ikinci örnek imanı nedeniyle hiç ölümü görmeyen Hanok'tur. Hanok yeryüzünde yaşarken Tanrı'yı hoşnut ettiğine ilişkin tanıklık vardı. Eski Antlaşma'nın tanıklığı şudur: "Hanok Tanrı'yla yürüdü; ve gözden kayboldu; çünkü onu Tanrı aldı" (Tekvin 5:24). İmanı nedeniyle Tanrı tarafından onaylanan parlak bir örnek daha!

Ölümü görmemek için "başka bir yere alındı" (aslındaki "metatithemi" sözcüğünün anlamı budur). SGH ayette iki kez kullanılan bu eylemi "göklere götürüldü" ve "göklere almıştı" biçiminde ve aynı kökten gelen adı ise "yukarıya alınmadan" diye çevirir. M ise onları "yukarı alındı", "yukarı almıştı" ve "yukarı alınmadan" diye çevirir. Hanok "dünyada gözden kayboldu." Çünkü Tanrı onu başka bir yere almıştı. Başka yere alınmasından önce "Tanrı'yı hoşnut ettiğine ilişkin tanıklık vardır." Mesih'in gelişinde ölmemiş olan inanlıların ölümü tatmadan Mesih'in yanına alınmalarına benzer (Bakınız 1.Selanikliler 4:13-18 ayetlerine).

Bu bölümdeki iman kahramanlarının kimisi imanları aracılığıyla korkunç acılara ve ölüme bile katlanmışlardı, kimisi ise Tanrı'nın bir mucizesiyle böyle durumlardan kurtulmuşlardı. Her iki durumdakiler Tanrı'nın onayına kavuşurlar.

İman zorunludur 6

İmana sahip olmadan "Tanrı'yı hoşnut etmek olanaksızdır." Tanrı'yı hoşnut etmek için iman zorunludur. Bu iman "göze görünmeyeni görüyormuş gibi sarsılmaz tutum" takınmaktır (a.27). "Çünkü Tanrı'ya yaklaşanın ilkin O'nun var olduğuna", O'nun dünyada işleyen, diri Tanrı olduğuna iman etmesi gerekir. Bunun yanı sıra, Tanrı'yı hoşnut etmek isteyen kişi "kendisini arayanları ödüllendirdiğine" de iman etmelidir. Bu ödül hemen görünmezse bile Habil gibi sarsılmaz güvenle bunun gerçekleşmesini beklemeli.

Nuh 7

Nuh gözle görülmeyenlerin kanıtını kendisinde taşıyan bir imanlıydı (a.1). Tanrı onu "görünürde olmayan olaylara ilişkin" bilgi verince Tanrı'nın dediğine iman etti. Çevredeki insanların alay etmelerine önem vermeyerek gemiyi kurdu. Tanrı'nın dediğini böylelikle ciddiye alarak ev halkını gelecek sel baskınından kurtarmaya koyuldu. Onun bu tutumu tanrısayardı çünkü Tanrı'nın söylediğine kesin güven bağladığını gösterdi. (M "Tanrı korkusuyla"). Bunu yapmakla alay eden insanların dünyasını yargıladı ve "imana dayanan" doğruluğu miras olarak Tanrı'dan aldı. İmanlarıyla onaylanan kişilerden parlak bir örnek daha!

İbrahim 8-10

Tüm Kutsal Kitap'ta iman konusunda örnek olarak alınan en baştaki kişi İbrahim'dir (bakınız Romalılar b.4'e). İbrahim Tanrı onu çağırınca, görmediği Tanrı'nın buyruğuna uydu. Nerede olduğunu bilmediği bir ülkeyi miras alacağı ümidiyle mülkünü bırakıp yola çıktı. "Umulanların" güvencesini ve "gözle görülmeyenlerin" kanıtını içinde taşıyan imandan en üstün bir örnek! (a.8).

Bu imanla miras alacağı ülkeye varınca ve onu miras almadıkça yine Tanrı'nın vaatlerinden şaşmadı. Orada "yabancı bir ülkede uyruksuz biriymiş gibi konakladı." Oğlu İshak ve torunu Yakup o ülkeyi miras almadan orada çadırlarda yaşadı (a.9).

Buna rağmen İbrahim Tanrı'nın vaadine güvenmekten vazgeçmedi. Çadırlarda yaşarken bile "mimarı ve kurucusu Tanrı olan sağlam temelli kenti" hep gözledi (a.10). İbrahim'in imanı gözle görebildiği durumlar ve olaylara değil, vaat eden Tanrı'ya dayanıyordu. Bize de böyle iman gerek!

Sarah 11,12

Sarah da vaat eden Tanrı'yı "sözüne güvenilir" saydı (a.11). O ona bir oğul vaat etmişti. Ama olağan olarak çocuk dünyaya getirecek durumunda değildi. Bunun için yaşı çok ilerlemişti. Normal yaşta bile çocuk doğuramamıştı. Tanrı'nın verdiği söze güvenerek "çocuk doğurma gücünü buldu."

"Bedeni ölü sayılabilecek yaşta" olan İbrahim'den bu soyun yetiştiği göz önünde tutulursa, Sarah'ın taşıdığı "gözle görülmeyenlerin kanıtı" daha da üstün nitelikte görülür (a.12). Yaşları geçmiş ve çocuksuz olan bu karı kocaya "yıldızları sayabilirsen, onları say; soyun böyle olacaktır" diye vaat etmek insanlara gülünç gelebilirdi (Tekvin 15:5). Oysa İbrahim ile Sarah Tanrı'nın sözüne güvendi ve onlardan "göğün yıldızları kadar niceliği bilinmez, deniz kıyısındaki kumlar kadar sayısız bir soy yetişti" (Tekvin 15:5, Yeşaya 10:22 ve Yeşaya 51:1,2 ayetleriyle kıyaslayınız).

Gerçekleşmesi geciken vaatlere güvenç 13-16

Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar, şimdiye dek sıralanan iman yiğitlerinden verilen örneklerle açıklanan gerçekleri özetleyip vurgular. Bu insanların tümü ümit bağladıkları vaatlerin bu yaşamda gerçekleştiklerini görmeden onları veren Tanrı'ya güvenerek bu yaşama gözlerini yumdular (a.13). Ölümü tatmadan Tanrı tarafından alınan Hanok bile bu yaşamda vaat edilene kavuşmadı. İmanın verdiği görüşle "onları ırankan görüp selamladılar". Vaatlerin ölümün ötesinde gerçekleşeceğine kesin güven taşıdılar. Bu nedenle "yeryüzünde yabancı ve göçmen olduklarına açıkça tanıklık ettiler." Bu dünyanın ötesinde Tanrı'nın vaat ettiği "bir yurt" aradıkları için bu dünyada yabancı ve göçmen olmayı yeğlediler (a.14). Bıraktıkları rahatlığı gözleri önüne koysalardı, Tanrı'nın onları çağırdığı yoldan geri dönmek için fırsatları çoktu (a.15). Ama bunu yapmadılar. Özlemleri hep "daha üstün bir yer" üzerinde toplanmaktaydı (a.16). Bu da "göksel yurt" idi. İmanları, gözle görülmeyen göksel yurtla ilgili umudu düşüncelerinde hep canlı tutuyordu. Tanrı, verdiği vaatlere kesin güven bağlamış olan böyle kişilerle övünüyor, "onların Tanrısı diye anılmaktan utanç duymuyor." Böyle bir imanla Tanrı'yı hoşnut etmek olanaklıdır. Vaat ettiği gibi böyleleri için "bir kent hazırlamış bulunuyor." Onlar daha vaatlerin gerçekleşmesini beklerken Tanrı kenti hazırlamıştır. Bu kent Vahiy 21:9-27 ve 22:1-5 ayetlerinde betimlenen kent olsa gerek çünkü "kapıları üstünde İsrailoğulları'nın on iki kuşağının adları yazılıydı" (Vahiy 21:12).

İbrahim'in imanının denenmesi 17-19

İbrahim'in imanı korkunç bir denenmeden geçip daha da parlak göründü. Denenme çok çetindi. Bütün sevgisinin bağlı olduğu "tek oğlunu" sunması yanı sıra "Tanrı vaatlerini almış biri olarak" bu vaatlerin gerçekleşeceği "soyun İshak'ta anılacak" denilen çocuğu kurban etmesi isteniyordu (a.17,18). İmanla İbrahim İshak'ı sundu çünkü "Tanrı'nın ölümler arasından diriltmeye bile gücü olduğunu düşündü" (a.19). Ne büyük iman! İbrahim sunağa bağladığı İshak'ı "simgesel anlamda ölümden geri aldı." Ancak sunağa bağlıyken Tanrı onun yerinde ölecek koçu İbrahim'e gösterdi. İbrahim ölü sayılabilecek yaşta olan bedeninden İshak'a baba olmasıyla Tanrı'nın ölümden yaşam getirdiğini öğrenmişti (a.12). Tanrı'nın çalışma biçimi böyledir ancak en son insansal umut kırılınca büyük gücüyle kötü durumu iyiye çevirir.

İshak 20

İshak da imanla davrandı. Görünürde kutlu kılmasının gerçekleşmesine olanak yokken Yakup'la Esav'ı kutlu kıldı. Onlar daha yabancılar ve göçmenlerken İshak Yakub'a "milletler sana baş eğsinler" diyerek "gelecek olaylara ilişkin kutlu kıldı" (Tekvin 27:29). Esav için hazırladığı bu kutluluğun Yakup tarafından çalındığını öğrenince onu geri almadı. Yakup için "O da kutlu olacaktır" dedi (Tekvin 27:33). Yaptığı tek şey Esav'a ikinci derecede bir kutluluk vermektir (Tekvin 27:39,40).

Yakup 21

Yakup da öleceği sırada daha vaatlere kavuşmadan imanla Yusuf'un iki oğlunu kutlu kıldı. Onlar daha Mısır'dayken Tanrı'nın vaat ettiği yurtla ilgili kutluluklarla kutlu kıldı (Tekvin 48:3,4,15-22). Ölümle burun buruna geldiği halde esasının başına yaslanarak imanla Tanrı'ya tapındı. O da gözle görülmeyenlerin kanıtını içinde taşıyordu.

Yusuf 22

Yusuf da imanla ölümle karşı karşıya geldiğinde sarsılmadan Tanrı'nın vaatlerine güvenmeyi sürdürdü. "İsrailoğulları'nın Mısır'dan çıkacağına" değinerek gözle görülmeyenlerin kanıtını kendinde taşıdığını gösterdi. Halkının vaat edilen yurda gireceğine kesin güven taşıdığı için kendi kemiklerinin oraya taşınıp gömülmeleri için buyruk verdi.

Musa'nın annesi babası 23

Musa'nın annesi babası imanla Mısır kralının erkek çocuklarını öldürme buyruğuna karşı geldiler. "Çocuğun pek güzel olduğunu" görerek "imanla onu üç ay gizlediler." Tanrı'nın onu koruyacağını iman ederek bunu yaptılar. İmanları da karşılık gördü. Tanrı olayları hazırlayarak Fıravun'un kızı tarafından evlat edinmesine yol açtı.

Musa 24-29

Musa için "Firavun'a oğul" olmak yetişkinen rahatlık, bolluk ve eğence içinde yaşamasını sağlayacaktı. Ama imanla bunu kabul etmedi (a.24). Çünkü duruma imanın verdiği görüş açısından bakarak sonsuzluğu hesaba kattı. Musa Tanrı'ya ihanet edip Mısır'ın putperestliğini kabul etme günahının "sunduğu eğence" ancak "geçici bir süre" için olduğunu imanla anladı (a.25). Sonsuzluk açısından

Tanrı'nın halkından sayılması daha iyiydi her ne kadar onlar "kötü davranışa" uğramakta iydiseler de. Musa da buna katlanmaya razıydı.

Mesih'in aşağılanmasını Mısır'ın zenginliklerine üstün tuttu (a.26 aslı böyledir). "Mesih için yüklenilen aşağılanma" diye yorumlanması doğru olabilir. Böyleyse Musa Mesih'in gelmesi için hazırlanan İsrail halkı için aşağılanmayı kabul etmiş olur. Yukarıda yapıldığı gibi aslını harfi harfine çevirirsek Musa Mesih'in uğrayacağı aşağılanmayı yüklenmeyi kabul etmiş olur: "Çünkü Mesih de kendini hoşnut etmeyi düşünmedi. Kitap'ta yazılı olduğu gibi: 'Seni aşağılayanların aşağılamaları üstüme indi'" (Romalılar 15:3). Musa üzerine inen aşağılamalarına dayanabildi çünkü umulanların güvencesini yüreğinde taşıyordu: "Çünkü gözlerini gelecek ödüle doğrultmuştu."

İmanın ona kazandırdığı gözle görülmeyenlerin kanıtıyla Mısır kralının öfkesinden korkmadan İsrail halkıyla birlikte Mısır'dan ayrıldı (a.27; bir olasılıkla bu olay, Musa'nın onu öldürmeye çalışan kraldan kaçmak için Mısır'dan ayrılışıydı). Tanrı'ya olan güvenci o denli sağlamdı ki, gözle görünmeyen Tanrı'yı görüyormuş gibi sarsılmaz tutumla davrandı.

Tanrı'ya güvenciyle Musa halka Passah kuzusunu kesmelerini ve ilk doğan çocukları yok eden meleğin vuruşundan korunmaları için kapılarına onun kanını serpmelerini söyledi. (a.28. Fısıh aynı sözcüğün Arapça yazılış biçimidir). Bu kan serpmesinin yeterli olacağına kanıt olarak Tanrı'nın sözünden başka bir şeyleri yoktu.

İsrail halkı 29,30

Musa'nın imanı İsrail halkını etkilemeye başlamış olmalıydı ki, imanla Kızıl Deniz'in ayrılan suların ortasından "karadan geçercesine" geçtiler (a.29). Bunu imanla yaptıkları imanı olmayan Mısırlılar'ın aynısını yapmaya kalkıştıklarında suların içinde boğulmalarıyla açığa çıktı.

Aradan imansızlıkları yüzünden yüreklerini katılaştıran bütün bir kuşak çölde düştükten sonra Yeşu'un yönetiminde İsrail halkı imanla vaat edilen ülkeyi elde etmeye koyuldu (3:7-19). Tanrı'nın buyruğuna imanla uyarak İsraililer yedi gün süreyle Yeriha kentinin kale duvarlarını dolandırdılar (a.30). Bu iman da gözle görülmeyenlerin kanıtını taşıyan türdendi. Tanrı'ya söz dinleyerek insanca gülünç görünen hareketleri yapmaktan utanç duymadılar. İmanın verdiği dayanıklılığıyla bunu yedi gün boyunca yaptılar. Yedinci gün duvarlar yıkıldı.

Uluslar'dan Rahab 31

İmanın, "İsrail topluluğu" dışında ve anlaşmaya ilişkin vaatlere" yabancı olan kimselerin en kötülerine bile yararlı olabileceği genel kadın Rahab'ın örneğiyle vurgulanır (a.31; Efesoslular 2:12). Yakup davranışla beliren ve işlerle kanıtlanan iman konusunu betimlemek isterken İbrahim'in yanı sıra genel kadın Rahab'ın örneğini kullanır (Yakup 2:14-26). Tanrı'nın sözünü dinlemeyen Eriha kentinin halkı mahvoldu. Bu kadınsa RABBİN yaptıklarına ilişkin duyduğu habere inanarak esenlikle karşıladığı casuslara, "Biliyorum ki, RAB ülkeyi size vermiştir" dedi. "Çünkü Mısır'dan çıktığınız zaman RAB önünüzden Kızıl Deniz sularını nasıl kuruttu.. Sihon'a ve Og'a ne yaptınız işittik.. Önünüzden artık kimsede can kalmadı; çünkü Tanrınız RAB, yukarıda göklerde ve aşağıda yer üzerinde Tanrı odur" (Yeşu 2:9-11). Bu yabancı kadın "göze görünmeyi görüyormuş gibi" davrandı (a.27'ye bakınız).

Eski Antlaşma iman yiğitleriyle doludur 32-40

Yazar sadece İsrail halkının tarihinin başlangıç aşamalarından örnekler verdiğini düşünerek verebileceği çok sayıda örnek karşısında "daha başka hangi örneklere değineyim?" diye sorar (a.32). "Gideon (Hakimler b.6-8), Barak (Hakimler b.4,5), Şimşon (Hakimler b.13-16), Yafta (Yeftah: Hakimler b.11,12), Davut (1.Samuel b.16-31, 2.Samuel b.1-26), Samuel (1.Samuel b.1-25) ve peygamberlerden söz etmeme vakit yetmeyecek."

Bu insanların ve adlarını anmadığı onlara benzer iman yiğitlerinin imanla yaptıkları işleri şöyle özetler: "krallıklar alt ettiler (Davut), adaleti uyguladılar (Süleyman), vaatleri aldılar (Davut), aslanların ağzını bağladılar (Daniel), ateşin gücünü giderdiler (Şadrak, Meşak ve Abed-nego), kılıcın ağzından kaçtılar (Elişa 2.Krallar b.2), zayıflıktan güç buldular (Davut 1.Samuel 30:6), savaşta güçlü kılındılar (Davut, Gideon, Barak), yabancı orduları dağıttılar (Gideon, Barak, Davut) (a.33,34). Eski Antlaşma'da bu eylemleri karşılayan daha başka olaylar bulunabilir. Yazar bu özetlemede ve aşağıdakilerde Eski Antlaşma'nın bitiminden sonra imanlı Yahudiler'in iman yiğitliklerine değinmek istemiş olabilir.

"Kadınlar ölülerini dirilmiş olarak geri aldılar" (a.35). İlya peygamber kendisine konukseverlik gösteren Tsarefatlı dul kadının oğlu ölünce dirilmesi için dua etti ve RAB duasını yanıtlayarak çocuğu diriltti (1.Krallar 17:17-24). Elişa aynısını Şunemli kadının oğlu için yaptı (2.Krallar 4:17-37). Başkaları umulanları güvencesini taşıyan imanın gücüyle "daha iyi bir dirilişe" kavuşabilmek için" serbest bırakılmaya yanaşmayarak, ölümle sonuçlanan işkenceler çekti." Bu dünyaya geri gelerek dirilenlerinkinden daha iyi bir dirilişti çünkü daha iyi bir yere kavuştular.

Kimisi de alaya alınarak psikolojik baskıya tutuldular ve kamçılanarak fiziksel işkenceyle denendiler (a.36). İmanla dayandılar. Zincire vurularak cezaevine atıldılar (Yeremya ve Yusuf gibi).

İman yiğitlerinin dayandıkları zorlukların sıralanması uzayınca değinen konuların tümünü Eski Antlaşma sayfalarında bulmak zorlaşıyor. Eski Antlaşma'da "taşa tutularak" öldürülen ya da "testereyle" biçilen bir kimse akla gelmiyor (a.37). Taşa tutulup öldürülen Stefanos'tur (Elçi. İş. 8:54-60). Kılıçtan geçirilen de vardır Yeni Antlaşma tarihinde: Herodes "Yuhanna'nın kardeşi Yakup'u kılıçla öldürttü" (Elçi. İş. 12:1,2). "Koyun postu, keçi derisi giyerek sağda solda" dolaşıp "yoksunluk içinde, acılar ortasında, düşmanca davranışa" katlanma konusu, Vaftizci Yahya'yı anımsatıyor (Markos 1:6 ve 6:14-29 ayetlerine bakınız). Görülüyor ki, yazar Eski ve Yeni Antlaşma ve aralarındaki 400 yıllık dönemde yaşamış olan iman yiğitlerinden örnekler seçmiştir. Biz de onlara katılabiliriz.

Dünyanın zorbaları ve güçlölüeri bu kişileri aralarından kaldırıp attılarsa da Kutsal Ruh iman yiğitlerinin Tanrı'ya değerini bilip "dünya onlara yaraşır değildi" diyor (a.38). İşte Tanrı böylerinin "Tanrısı diye anılmaktan utanç duymuyor. Onlar için bir kent hazırlanmış bulunuyor" (a.16). "Çöllerde (Vaftizci Yahya gibi), dağlarda, mağralarda (Davut gibi), yerin yarıklarında göçebe gibi dolaşır durdular."

Tanrı'nın bütün bu iman yiğitlerinin çok parlak bir imana sahip olduklarına tanıklık ettiğı halde onlar daha vaat edileni elde edemediler (a.39). Bizi kendisine böyle sarsılmaz bir güveni bağlamaya isteklendirmek için Tanrı "bizden ayrı olarak yetkinliğe ermesinler diye" (M), "bizler için daha üstün bir sağlayış öngörmekteydi" (SGH; a.40).

Tanrı'nın tasarısı Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma inanlılarını göksel kentte bir araya getirmektir: "Yaklaştığınız dağ Sion dağı, diri Tanrı'nın kenti, göksel Yerusaleml, sayısız meleğın sevinçle katıldığı yerdir. Kutlama için toplananlara, göklerde adı yazılı ilk doğanların kilise topluluğuna, herkesin yargıcı olan Tanrı'ya ve yetkinliğe erdirilen doğru kişilerin ruhlarına yaklaştınız. Yeni Antlaşma'nın aracısı İsa'ya ve Habil'inkinden daha üstün şeyler bildiren serpilmiş kana yaklaştınız" (İbraniler 12:22-24). Yeni Antlaşma inanlıları onlara katıldıkları zaman doğru kişiler diye tanınan Eski Antlaşma iman yiğitlerinin ruhları göksel kentte yetkinliğe ereceklerdir.

İSA MESİH: Yüce Örneğimiz 12:1-4

Yazar konuyla örnekler vermeyi bitirince b.10 ayet 32-39 kesiminde başladığı isteklendirme sözüne dönüyor (ayet 1). SGH'in "gelelim kendimize" diye yorumladığı aslı harfi harfine "işte bunun için biz de" anlamındadır. Yazar dikkati kendisine ve okuyucularına çekmek istiyor. Sıraladığı iman yiğitlerinin tanıklığıyla okuyucularını ve kendisini böyle bir imanın verdiği dayanıklılığa sahip olmaya çağırıyor. "Çevremize böylesi yoğun bir tanıklar bulutu sardığına göre.." deyimindeki bulut sözcüğü "tüm gökyüzünü kaplayan biçimsiz bir bulut" anlamındaki "nefos"tur. Çok büyük ve yoğun bir kalabalık belirten benzetidir.

B.11'de sıralanan kişilerin Tanrı'ya güvenleri, iman yolunda ilerlememizi engelleyen herhangi bir şeyi yaşamımızdan kaldırıp atmamıza çağrıdır. Bir alışkanlık olabilir. Yaşamımızda şeytansal bir bağ oluşturan, kendimizin ya da atalarımızın bulaşmış olduğu büyücülük ya da falcılık gibi şeylerden biri olabilir. Üzerimize kötü bir etki getiren bir arkadaşlık, bir iş ortaklığı, imanlı olmayan biriyle bir nişan da olabilir. Bir korku, bir kaygı olabilir ilerlememizi engelleyen ağırlık. İman yolu bir maratondur. İyi koşabilmek için maratoncu spor giysisinden başka hiçbir şey üstüne giymez. Biz de gereksiz hiçbir yük taşımayalım!

"Kolaylıkla kuşatabilen günah" b.10 ayet 26,27'de konusu edilen bile bile günah işlemeyse, diri Tanrı'ya ihanet ederek iman yoluna kesin olarak sırt çevirmedir. Mesih inanlıları millette bir azınlıktı. Ulusal yaşam Yahudi diniyle yoğrulduğundan Mesih inanlılarına dine ve millete ihanet edenler gözüyle bakılırdı. Onları ulusal dine döndürmek için onlara her tür psikolojik ve fiziksel baskı uygulanırdı. Bu durumda Mesih'i inkar edip Yahudilik dinini yeniden benimseme tehlikesi onları "kolaylıkla kuşatabilen" korkunç bir günahı. Bizi kolaklıkla kuşatabilen günah buna benzer olabilir, olmayabilir de. Önemlisi iman yiğitlerinin örneğini göz önünde tutarak bu günahı yaşamımızdan kaldırıp attıktan sonra her baskıya dayanıp "önümüzdeki" iman koşusunu "katlanışla" koşmamızdır.

Büyük tanıklar topluluğunun yanı sıra, daha yüce bir örnek var bizim için: "İmanımızın önderi ve bütünleyicisi İsa" (ayet 2). Kutsal Ruh yazarın aracılığıyla bizi içinde bulunduğumuz durumlardan gözlerimizi kaldırıp İsa'ya bakmaya yöneltir (Aslındaki "aforontes" sözcüğü "gözleri uzaklara yöneltip bakmak" anlamına gelir). Mesih'in insanlarca tanındığı "İsa" adının burada tek başında kullanılması dikkate değerdir. O'nun insanlığı vurgulanıyor. İman yolunda önden gitmiştir. İman konusunda öncüdür (M). O'nun imanını örnek alarak O'nu izlemeliyiz. İman yolunu da O bütünlemiştir. "Günahlıların kendisine böylesi karşı çıkmalarına" katlandı (ayet 3). "Önündeki sevinç için çarmıha katlandı, haç utancını hiç

önemsemedi" (ayet 2). İman yolunun böyle çetin aşamalarını bütünledi. O'nun örneğine bakarak "günaha karşı" sürdürdüğümüz "savaşta" kanımızı "akıtacak denli" direnebiliriz (ayet 4). İsa'nın böyle durumlara katlanmasını düşünürsek canlarımızın "usanca" düşmesi ve "kötümserliğe" kapılmamız önlenebilir (ayet 3).

İsa'nın ölümü bu kesimde günahlarımız için bağışlamalık sağlaması yönünden değil, doğruluk adına ve taşıdığı iman için şehit düşmesi yönünden ele alınır. Ancak bu yönden O'nun ölümü bize örnek olabilir. İsa'nın imanı umulanların güvencesini ve gözle görülmeyenlerin kanıtını taşıyan imanın en yüce örneğiydi (11:1). En çetin psikolojik baskıya (haç utancını) uğrarken ve en korkunç fiziksel işkenceleri (çarmıhı) çekerken önündeki sevinci aklında tutarak dayandı. Ölümün ötesinde imanı ödüllendirilmiştir: "Şimdi Tanrı Tahtı'nın sağında oturmuştur" (ayet 2; Mezmur 110:1). Yazar temel tuttuğu Eski Antlaşma ayetlerinden birine böylelikle döner.

İsa katlandı (ayet 2,3). Mektubu ilk alan inanlılar ilk iman ettikleri sıralarda "ağır baskıları, işkenceleri katlanışla" göğüslemişlerdi (10:32). Oysa mektubun yazıldığı dönemde "katlanış göstermeye" gereksinimleri vardı; "öyle ki, Tanrı istemini uygulayıp vaat ettiğini" alsınlar (10:36). Bizim de buna gereksinmemiz vardır. Bu katlanışı elde etme yolu çarmıha katlanan İsa'ya bakmak (ayet 2) ve günahlıların karşı çıkmalarına katlanan İsa'yı düşünmektir (ayet 3). "Katlanmak" diye çevrilen "hupomeno" sözcüğü "altında kalmak" anlamını taşıyan birleşik bir sözcüktür (hupo-meno). Bir acının altında kalmak, ondan kaçmaya çalışmayarak dayanmak ve böylece ona katlanmak demektir.

İsa'ya "böylesi karşı" çıkan günahlılar O'nun Mesih olduğunu kabul etmeyen başrahiplerle Ferisiler'di (Yuhanna 7:30,31). Ulus'un önderleri İsa'ya Tanrı'nın Oğlu Mesih olup olmadığını sorup olumlu yanıtını duyunca "sövüyor" dedi (Matta 26:63,64). "Bunun üzerine O'nun yüzüne tükürdüler, yumrukladılar" (Matta 26:67). Mektubu okuyan inanlılar Mesih'e bağlandıkları için aileden atılınca, işlerinden olunca, sorguya çekilince, işkence edilip cezaevinde tutulunca daha kötülerine katlanan İsa'yı düşünmeleri gerekti (ayet 3). Böylece canları usanca düşmeyecek, kendileri de kötümserliğe kapılacaklardı. Usanıp kötümserliğe kapılsalardı "Mesih'i inkar edip eski dinlerine dönme" tehlikesine düşeceklerdi. Oysa bu günaha karşı sürdürdükleri savaşta kanlarını akıtacak denli direnip şehit olmayı göze almalıydılar (ayet 4). Oysa daha bunu yapmadılar ya da daha böyle bir durumla karşılaşmadılar. Ama karşılaşırlarsa kanını akıtan İsa'yı düşünerek böylesine katlanmalıydılar.

Tanrı'nın verdiği terbiye 12:5-13

Mesih için çekilen acılarda dayanma güçlerini artan bir neden daha veriliyor bu kesimde. Tanrı böyle durumları inanlıları eğitmek için kullanır (ayet 11). Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar sık sık yaptığı gibi, Eski Antlaşma'dan bir alıntıyla konuya girer (Süleyman. Mes. 3:11,12). Bizlere "'oğullarım' diyen Tanrı'nın.. 'Oğlum, Rabbin sıkıdüzenine aldırılmazlık etme" yüreklendirici sözünü baskılara uğrarken unutabiliriz (ayet 5). Mektubu ilk okuyanlar da "Rab'bin terbiye etmesini hafife alma" tehlikesindeydi (M). "O'nun paylaması karşısında da kötümserliğe" düşüp kolaylıkla geriye dönebilirlerdi (ayet 3'le kıyaslayınız).

Oysa bunu yaparsak Tanrı'nın bu sözünün bizi yüreklendirmek için verildiğini unutmuş oluruz (ayet 5). Rabbin sevdiği kişiye disiplin verdiğini anlamalıyız (ayet 6). Böyle denemeler ve zorluklardan geçerken bunların Tanrı'nın bize olan sevgisinin belirtileri olduğunu akla getirmeliyiz. "Kabul ettiği her oğulu cezalandırır." Bu nedenle "sıkıdüzeni katlanışla" karışamamız gerekir (ayet 7). Bu durumda Tanrı'nın bizi "çocukları olarak" gördüğünü ve bize bu yoldan davrandığını bilmeliyiz. Çünkü "hangi çocuğu baba sıkıdüzene sokmaz?" Disiplin görmeyen inanlı Tanrı'yla olan ilişkisine kuşku duymalı çünkü "herkesin paylaştığı sıkıdüzen" bize "de uygulanmazsa evlat değil, soysuz kişiler" oluruz (ayet 8). Bu denemeler hem Tanrı'nın bizi sevdiğini hem de gerçekten O'nun çocuğu olduğumuzu kanıtlar.

Ayet 9 ile 10'da yersel babalarımıza karşılıklı tutumumuzdan başlayarak yazar, göksel Babamız'a karşı nasıl bir tutum takınmamız gerektiğini vurgular. "Beden açısından bizi sıkıdüzen sokan" babalarımıza saygı gösterdiğimizize göre ruhlarımız açısından bizi terbiye eden Babamıza daha çok boyun eğerek yaşamalıyız. Gerçek yaşamı bulmak "Ruhların Babası'na bağımlılık" göstermek yoluyla olanaklıdır. "Babalarımız kendilerine doğru görünen yolda" bizi eğitmek için bize öğüt ve ceza uyguladılar (ayet 10). Kısıtlı insansal görgüleri ve bilgeliklerine göre bunu yaptılar. Yetişkin oluşumuza dek "kısa bir süre için" bunu yaptılar. Tanrı kendi yüce bilgeliğine göre uzun vadeli olarak bunu yapabildiğinden, "kendisine özgü kutsallığı paylaşmamız" gibi yüce bir amaç gütmekten çekinmez. Bizim için ne büyük yarardır, O'na özgü kutsallığı paylaşmak! Oysa sıkıdüzen altındayken kişi hiçbir zaman sevinç duymaz (ayet 11). Anında terbiye "tatlı gelmez" (M), "üzücüdür" (SGH). Ne var ki, onun kendisini eğitmek için olduğunu anlayıp kabul eden kişi katlanış gösterirse, sonradan yaşamında oluşturduğu doğruluğun getirdiği esenliğe kavuşacaktır.

Kutsal Ruh üzücü bir denenme içindeki inanlıları Eski Antlaşma'dan Yeşaya 35:3 ayetiyle isteklendirmeye koyulur: "Öyleyse, sarkık ellerinizle cansız dizlerinizi doğrultun, ayaklarınız için doğru yollar oluşturun" (ayet 12,13). İman maratonunda durumlar zorlaşırken ellerin sarkılması ve dizlerin bükülüp kalmasının tehlikesi büyüktür. Tüm inanlılar topluluğunun elleri sarkık ve dizleri cansız olanlarını Tanrı'ya güven bağlayıp doğru yoldan katlanışla koşmaya devam etmeye isteklendirmelidir. Aralarındaki "kötürüm" üyelerinin sağlık bulmalarına yardımcı olmaları gerekir. "Kötürüm" üyeler kötümserliğe düşürerek Mesih'i bırakıp eski dinlerine dönmek tehlikesinde olanlar olsa gerek. Sağlık bulmazlarsa bu kötürüm üyeler SGH'in yorumu uyarınca "eklemden çıkarak" tüm bedenin aksamasına yol açabilir (SGH). Müjde'nin çevirdiği biçime göre kötürüm olan şifa bulmazsa yoldan sapacaktır.

Denenirken günah işleme tehlikesi 12:14-17

Tanrı'nın kendisine özgü kutsallığı paylaşmamızı amaçladığı yukarıdaki ayet 10'da vurgulanmıştı. Bu kutsallığın inanlılar için kaçınılmaz olduğu ayet 14'te açıklanır: "Kutsallığı amaçlayın. Bu olmaksızın hiç kimse Rabbi görmeyecek." Kutsallık inanlıların Tanrı'yla ilişkisinin onu aksayan herhangi bir şeyden arı tutulması olarak tanımlanırsa ayetteki öbür öğüt sözüyle yakınlığı hemen belli olur: "Bütün insanlarla barış arayın" (Mezmun 34:14). İnanlılar topluluğunun içinde ve dışındaki insanlarla olan ilişkilerimiz de onları aksayan şeylerden arı tutulmalı.

Tüm topluluk aralarındaki inanlılara "dikkat" etmeye çağrılır (ayet 15). "Dikkat etmek" diye çevrilen "episkopountes" sözcüğü "üzerine bakıp düşünmek" anlamına gelir. Bu eylemin ad biçimi kilise topluluğu üyelerinin ruhsal ilerlemesine yardımcı olmaya görevlendirilen "gözeteciler" anlamını taşır. Pavlus Efesos'taki "kilise topluluğunun İhtiyarları"na şunları söyledi: "Kendinize ve Kutsal Ruh'un sizi Gözetici atadığı tüm sürüyü -Tanrı'nın kilise topluluğunu- gütmeye dikkat edin" (Elçi. İş.20:17,28).

Topluluğun üyeleri birbirlerine gözetici, birbirlerine çoban olmalı, öyle ki aralarında "Tanrı kayrasına kavuşmaktan geride" kalan olmasın.

Sorun Tanrı'nın iyiliğini vermemesinde değil, kişinin Tanrı kayrasından geriye dönmesindedir. Tanrı, iyiliklerini onların üzerine yağdırmak istiyorsa da, bu durumdakiler Tanrı kayrasına dayanan antlaşmayı bırakıp ruhsal yasa düzenine dönmek isteğindeydiler. Tıpkı Pavlus'un Galatya'daki inanlılara yazdığı gibi: "Ruhsal yasa aracılığıyla doğrulukla donatılmak isteyen sizlerin, Mesih'le ilişkisi kopmuştur. Tanrısal kayradan ayrı düşmüş bulunuyorsunuz" (Galatyalılar 5:4). İnanlılar birbirlerine çobanlık yaparak birbirlerini Tanrı kayrasına bağlı kalmaya isteklendirmelidirler.

Ters durumda bir "acılık kökü büyüüp topluluğu tedirgin" edecek, "sayısız insan bu yüzden" yozlaşacaktı (ayet 15). Bu da Eski Antlaşma'dan bir alıntıdır: "Aranızda bugün bu milletlerin ilahlarına gidip kulluk etmek üzere Tanrınız RABDEN yüreği dönen bir adam, yahut bir kadın, yahut bir aşiret, yahut bir sıpt olmasın; ve aranızda öd ve pelin (acı ot) veren kök bulunmasın" (Tesniye 29:18). Topluluktan bir kişi bilinçli olarak Mesih'ten dönüp Yahudilik dinine geri giderse tüm topluluk bu kötü durumdan etkilenecekti. Başka insanların Mesih'e iman etmesini de zorlaştıracaktı.

Bunu yapan kişi Esav gibi "erdemsiz"dir (ayet 16). Burada kullanılan " pornos " sözcüğü "rasgele cinsel ilişkiye giren" demektir (b.13 ayet 4'le kıyaslayınız). Bu da Eski Antlaşma'nın sık sık kullandığı bir benzetidir: "Memleket RABBİN ardından ayrılarak çok zina ediyor" (Hoşea 1:2). Mesih'in ardından ayrılan inanlı ruhsal açıdan "rasgele cinsel ilişkiye giren"

sayılır.

Topluluk üyeleri birbirlerine karşı çobanlık yaparak Esav gibi ruhsal açıdan rasgele cinsel ilişkiye giren ve ruhsallığa saygısı olmayan birinin türemesini önlemeye çalışmalıdırlar. Esav'ın erdemsizliği ve ruhsallığa saygısızlığı "ilk-oğulluk hakkını bir öğün yemeğe karşılık" satmasındaydı. Yahudiliğe dönen Mesih inanlısı da gerçeğin gölgesi olan için gerçek olanı satmış, üstün umudu bırakıp hiç bir şeyi yetkinliğe erdiremeyene geri gitmiş olurdu. Esav gibi en değerli olanı değeri az olana karşılık satmış olur. Baskı altındayken işinden atılan bir Mesih inanlısı, eski dinine dönerse tekrar işe alınacağı vaat edildiği için dönerse, Esav gibi maddi şeyleri ruhsal değerlerden üstün tutan biri olur.

Böyle bir karakter taşıyan Esav kutsama mirasından olunca onu sonradan almak istediye de geri çevrildi (ayet 17). "Kutsama mirasını.. gözyaşları dökerek.. aramasına karşın" babasının kararını değiştirmek olanağını bulamadı. "Yaptığı işten dönme olanağını bulamadı" (SGH) ve "vermiş olduğu kararın sonucunu değiştiremedi" (M) diye çevrilen "metanoias gar toponouh heupen" deyiminin harfi harfi anlamı şudur: "düşünceyi değişme (ya da tövbe) için yer bulamadı." Ruhsal değerleri böyle ayakları altına alan kişi yeniden bu değerlere kavuşma olanağı yoktur gözyaşları dökse bile.

Eski ve Yeni Antlaşma'nın görünüşü 12:18-24

Kutsal Ruh yazar aracılığıyla bu kesimde Yeni ve Eski Antlaşmaları'nın birbirine karşıt olduğunu kanıtlar.

Eski Antlaşma Tanrı'nın Musa'ya On Buyruğu verdiği Sina dağıyla simgelenir (ayet 18-21). Bu dağ "elle tutulur türden ateşin kavurduğu, karanlığın boğduğu, zifir gibi siyah fırtınanın sardığı, boru sesinin duyulduğu, işitenlerin kendilerine başka bir söz söylenmemesini diledikleri göksel seslerle titreşen" dağdır (ayet 18,19). Mesih inanlıları olarak yaklaştığımız, Yeni Antlaşma'yı simgeleyen "Sion dağı" böyle değildir (ayet 18 ile 22).

Sina dağı ise hem İsrail halkını korkutuyor (ayet 20), hem de Musa'yı ürkütüyordu (ayet 21). İsrail halkı konuşanın (Tanrı'nın) sesiyle dağın titreştiği sözlere başka bir sözün eklenmemesini yalvardılar (ayet 19). Çünkü "dağa bir hayvan bile dokunsa taşa tutulacak" buyruğuna dayanamadılar (ayet 20). "Durum o denli ürkütücüydü ki, Musa, "Titriyorum" dedi, "Korkuyorum" (ayet 21). Yersel, gözle görülür, karanlık, ve korkutucuydu Eski Antlaşma'yı simgeleyen dağ.

Yeni Antlaşma'yı simgeleyen Sion dağı göksel, parlak ve sevinç getiricidir (ayet 22-24). Sion dağı Davut'un Yeruşalem'de Yebusiler'den aldığı eski "Sion hisarı"ndan adını almıştı (2.Samuel 5:6-9). Daha sonra Sion adı Yeruşalem için kullanılırdı. Mesih inanlılarının yaklaştığı dağı "Sion dağı, diri Tanrı'nın kenti, göksel Yeruşalem"dir (ayet 22). İnanlılar kendini onlara açıklayan, onlarla "bir arada" yaşamak isteyen diri Tanrı'nın kenti olan göksel Yeruşalem'e yaklaştıklarıdır (ayet 22 ile Vahiy 21:1-4). "Sayısız meleğin sevinçle kutlamaya katıldığı yerdir." Bu toplantı sevinç getiricidir. Melekler bile bu sevince katılırlar (Luka b.15).

Mesih inanlıları "göklerde adı yazılı ilk-doğanların kilise topluluğuna" gelmişlerdir (ayet 23). İsa Mesih gönderdiği 70 öğrenciyi adlarının "gökte yazılmış olmasına" sevinmeye çağırdı (Luka 10:20). Son yargıda "adı yaşam kitabına yazılmamış olan herkes ateş gölüne" atılacak (Vahiy 20:15).

İlk-doğan, mirasın özel payını alıp babasından sonra aileyi yönetme ayrıcalığına kavuşan kişiydi. Tüm Mesih inanlıları topluluğu mirastan özel pay alıp ayrıcalığa kavuşanlardır.

Eski Antlaşma düzeni yetkinliğe erdirememişse de, Mesih inanlıları "yetkinliğe erdirilen doğru kişilerin ruhlarına" yaklaştıklarıdır (b.7:18). Yeni Antlaşma ölmüş olan doğru kişileri yetkinliğe erdirmiştir. Bu doğru kişiler b.11'de sıralanan iman yiğitleri ve onları gibi eski çağda imanla yaşamış kişiler olsa gerek.

Mesih inanlıları "herkesin yargıcı olan Tanrı'ya" kavuşmuşlardır (ayet 23). Eski Antlaşma bunun tam tersini yapmıştı. İnsanların Tanrı'ya yaklaşmasını yaksaklamıştı (ayet 20'ye bakınız). Günahlı insanların herkesin yargıcına doğru kişiler olarak yaklaştıırabilen antlaşma gerçekten etkindir!

Bu etkinliğin sırrı bu antlaşmanın aracısı İsa ve O'nun kanındadır (ayet 24). O'nun akıtılan kanı inanlıya serpilince onu "herkesin yargıcı" Tanrı'ya yaklaşmaya hazır kılar. Yargıç olan Tanrı ona hüküm giydireceğine onu haklı çıkarır. Eski çağda akıtılan Habil'in kanı öç ve hüküm için bağırıyordu. Mesih'in kanı ise Tanrı'nın kayrası ve bağışlanma gibi daha üstün şeyleri bildirir.

Kendisine hesap vereceğimiz Tanrı 12:25-29

Daha güzel şeyler veren antlaşmaya kavuşanlar olarak bu antlaşmadan yüz çevirirsek "bizim için kolaylık var" diye düşünmeyelim (ayet 25). Yeryüzündeki Sina dağından onları uyaran Tanrı'dan yüz çeviren İsrail halkı kaçamadılarsa, "gökten konuşan" Tanrı'yı geri çevirirsek, biz de "hiç kaçamayız." Dağın titremesinden az sonra kendileri için yalancı tanrılar yapıp Tanrı'ya yüz çevirdiler. Tanrı da onları cezalandırdı. Gökten konuşan, diri Tanrı'yı bırakıp başka yola dönen Mesih inanlıları da cezasız kalmayacaktır. Bizimle konuşan Tanrı'ya önem verelim (b.1:1-2). O bizimle Mesih'in kanıyla konuşmaktadır. "Habil'inkinden daha üstün şeyler bildiren (konuşan) serpilmiş kana yaklaştınız" (ayet 24). A.24'teki "bildiren" sözcüğü ve ayet 25'teki "konuşma" ve "konuşan" sözcükleri aslında aynıdır.

Tanrı yeryüzündeki Sina dağından konuşunca "yeri sarstı" (ayet 26). Haggay peygamber aracılığıyla açıkladığı bir ayetle Kutsal Ruh Tanrı'nın yeryüzünü "bir kez daha" sarsacağı vaadini bildirir. Bu kez "yalnız yeri değil göğü de" sarsacak (Haggay 2:6). Tanrı "'bir kez daha' demekle" sarsılabilen şimdiki yaradılışın ortadan kaldırılacağını açıklar (ayet 27). Öyle ki, O'nun sarsılamayan hükümlerliği "kalımlı olsun." O bize bu sarsılmaz hükümlerliği vermiştir (ayet 28). Bunun için sürekli olarak kendisine teşekkür edelim. Bunun yanı sıra, O'na beğenilir bir yaşam sürerek "tanrısayarlıkla ve etkin korkuyla" kendisine tapınıp hizmet edelim. "Çünkü Tanrımız tüketen ateştir" (ayet 29). Eski Antlaşma altında böyleydi. Yeni Antlaşma altında Tanrı'nın kutsallık için olan çabası ve günaha karşı olan öfkeli yargısı daha da ateşlidir. Eski Antlaşma şöyle bildirir: "Tanrınız RABBİN sizinle yaptığı antlaşmayı unutmayasınız.. kendiniz için oyma put yapmayasınız. Çünkü Tanrın RAB yiyip bitiren ateştir, kıskanç bir Tanrı'dır" (Tesniye 4:23,24). Tanrı bugün Mesih'in kanı aracılığıyla yaptığı antlaşmaya giren her inanlıya karşı daha da ateşli kıskançlıkla davranır. Onu titizlikle koruyacaktır. Ne var ki, inanlı antlaşma kanını ayakları altında çiğnerse, Tanrı onu ateşli yargısına uğratacaktır.

Tanrı'ca beğenilir tutum 13:1-8

Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar bölüm 12 ayet 28'de "Tanrı'ca beğenilir tutumla... ruhsal hizmet sunalım" sözüyle bizi isteklendirmeye koyulmuştu. Bu kesimde "Tanrı'ca beğenilir tumunun ne olduğunu açıklar. "Öyle ki, sarsılmayan ne varsa kalımlı olsun" demişti Kutsal Ruh (bölüm 12 ayet 27). Sarsılmayanların arasında en önemli olanlardan biri "kardeşlik sevgisi"dir (ayet 1). İnanlılar, bu karşılıklı sevginin aralarında kalımlı olmasını sağlamalıdır. Daha önce baskı altındaki kardeşlerle dayanışma içinde olduklarını anımsatmıştı (10:32-24). Bunu südüremeleri gerekir. Bu sevgi her türlü maddi ve ruhsal yardımlaşmayı içermeli.

İnanlılar tanımadıkları kardeşleri bile evlerinde konuk edip gereksinmelerini karşılamalı (ayet 2). Tıpkı Yuhanna'nın yazdığı gibi: "Sevgili kardeşim, kardeşlere, özellikle de yabancılara her ne iyilik ediyorsan bağlılığını kanıtlıyorsun. Bunlar kilise topluluğu önünde sevgine tanıklık ettiler. Kendilerini Tanrı bağlılığına yaraşır biçimde gönderirsen çok iyi edersin. Çünkü O'nun adı yararına yola çıktılar, uluslara bağlı olanlardan hiçbir şey almadılar. Böyle insanlara kollarımızı açmamız gerekir. Öyle ki, gerçeğin ortakları olalım" (3.Yuhanna 5-8). İbrahim ve Lut gibi yabancılara konukseverlik gösterenler "bilmeden melekleri" ağırlamak sürprizine uğrayabilirler (Tekvin 18 ve 19). Zaten tanımadığımız kardeşlerle paydaşlık etmenin sevinci onların gereksinmelerini karşılamamanın bütün ağırlığını unutturur.

İmanları için cezaevinde baskı gören kardeşleri düşünüp onlara yardım etmeye teşvik eder (ayet 3). "Hapiste olanları onlarla birlikte hapsedilmiş gibi hatırlayın" (M). Kendimizi acı çekenlerin yerine koyarsak gereksinmelerini daha gerçekçi bir biçimde karşılayabiliriz. Onlarla aynı et ve kanı paylaştığınızı düşünerek "düşmanca davranışlara uğrayanları anımsayın." (Aslı "kendiniz bedende bulunarak"). Onların acılarını çekercesine ve bu dünyada bulunduğumuza göre biz de aynısını çekebileceğimizi düşünerek "düşmanca davranışlara uğrayan" kardeşlerimizi anımsamalıyız.

İnanlılar topluluğunun sağlam olabilmesi için üyelerinin evlilik yaşamları sağlam olmalı (ayet 4). "Herkes evliliğe saygıyla baksın." Evlilik Tanrı'nın yarattığı bir şeydir. İnsanların kurduğu yasa düzenine uyarak Tanrı'nın önünde birbirlerine sonuna dek sadık olacağına söz veren eşlerin evlilikteki en yakın ilişkisi temizdir. Birbirlerine sadık kalırlarsa "evlilik yatağını.. lekesiz" tutmuş olacaklar. Tanrı evliliği bozan iki davranışı öfkeli yargısıyla karşılar. Rasgele cinsel ilişki evlenmemiş kişilerin cinsel ilişkisidir. Bu davranış evliliği hiçe sayar ve kişinin lekesiz olarak evliliğe yaklaşmasını olanaksız kılar. Birbirlerine nişanlı olan iki kişinin cinsel ilişkisi aynı suçtur

ve Tanrı'nın yargısına uğrayacaktır. Evliliği hiçe saymışlardır. Evliliğe temiz olarak yaklaşamayacaklar. "Nasıl olsa evleneceğiz" diye garanti veremezler. Onlardan biri kaza geçirip ölse, ne olacak?

Öbür suç "evlilik dışı cinsel bağlantıdır" (ayet 4). Bu da evli bir kişinin eşine hainlik edip başka bir kişiyle ilişki kurmasıdır. Bu da evliliği sarsan korunc bir suçtur. Birçok yalana, kıskançlığa, adam öldürmeye, intihara ve başka suçlara yol açar. Eşlerden biri bunu yaparsa evlilikleri bir daha önceki duruma dönemez. Bu nedenlerle bu iki günahı sakınmaya çağırıyoruz. Zamanlar değişmiş olabilir ama insan değişmemiştir. İlk yüzyıldaki dünyayı saran cinsel ahlaksızlık ve maddecilik sorunları günümüzün dünyasını ve kilise topluluğunu sarmaktadır. "Tutumunuz para sevgisinden özgür olsun" buyruğu o gündür bugündür büyük ciddiyetle işitilmeli (ayet 5).

Para sevgisinden arı olmak isteyen inanlı Tanrı'nın kendisine sağladığı parayla yetinmeye önem vermeli. Eldeki için Tanrı'ya şükretmeli ve ondan başkalarının gereksinmelerini karşılamaya (ayet 16) bakarak Tanrı'nın onu "yüzüstü" bırakmayacağı vaadine güvenmeyi öğrenmeli. Pavlus kendisine çömertçe para yardımını gönderen kilise topluluğuna şunu yazar: "Tanrım yücelerdeki zenginlikleriyle Mesih İsa bağlılığında gereksinmelerinizi bollukla karşılayacaktır" (Filippililer 4:19). "Hiçbir koşul altında seni bırakmayacağım" diyen Tanrı'ya kesin güven bağlayalım. Bu ayetle inanlının Eski Antlaşma'da bulunan vaatlerini ona kişisel olarak verilmişçesine benimseyebileceği belirtilir (ayet 5 ile Tekvin 28:15; Tesniye 31:6,8; Yeşu 1:5).

Tanrı'ya böyle güven bağlayan inanlı baskıya tutulurken bile yüreklilikle, "Rab yardımcımdır, korkmayacağım. İnsan bana ne yapabilir ki?" diyebilir (ayet 6 ile Mezmur 118:6). Rabbi hesabın dışında bırakırsak insanlar bize çok şey yapabilir. Ne var ki, Rabbin yardımcımız olduğuna kesin güven bağlarsak en kötü durumlarda bile korkuya kapılmayacağız. Bu konuda iman yiğitlerinin imanla karşıladıkları durumları düşünebiliriz. Bize yapabileceği en kötüsü olan bizi öldürmemeleri, bizi Rabbimizin huzuruna getirecektir.

Bu konuda kurtuluş müjdesini onlara bildiren ve onları Tanrı gerçeğinde eğiten önderlerin iman yaşamını örnek almaya çağırılırlar (ayet 7). Bu önderlerin iman yaşamının sadece başlangıcı değil, sonu da iyi bir örnekti. Olabilir ki, bu önderler Stefanos ve Yuhanna'nın

kardeşi Yakup gibi iman yolunda canlarını vermiş, ya da sona kadar Mesih'e sadık kalıp ölmüş olanlardı. Böyle kişilerin imanını örnek almalıyız. Onların imanı İsa Mesih'in "dün, bugün ve sonsuzlara dek aynı" olmasına dayanmaktaydı (ayet 8). Geçmişte yeryüzünde hastaları sağlığa

kavuşturan İsa o önderlerin yaşadığı çağda aynıydı. Bizim "bugünümüzde" de aynıdır. O'na aynı konularda güvenebiliriz, O'ndan aynı güçlü işleri bekleyebiliriz "sonsuzluklara dek."

Bunun yanı sıra, herhangi bir inanlılar topluluğunda önder olmak istersek, önce bunu kaldırabilen örnek bir iman yaşamını sürmeye önem vermeliyiz.

Mesih'e bağlılık 13:9-17

İnanlılar kendilerini "çeşitli ve yabancı öğretilerin etkisiyle" sürüklenmekten sakındırmalı (ayet 9). Bu öğretiler yiyecek ve içeceğin kişiye ruhsal yarar sağlayacağı sanısı üzerinde toplandığı görülür. Oysa ruhsal yarar, "yüreğın.. pekiştirilmesi", Tanrı'nın kayrasıyla sağlanır. "Yiyecek, iççekle vakit" geçirenler kendilerine hiçbir yarar sağlamamışlardır. Kurbanların etini yiyerek ruhsal yarar sağlayacaklarını düşünmüşlerse de, yanıldılar.

Asıl yarar sağlayan yiyecek Mesih inanlılarının yedikleri sunaktan sağlanır (ayet 10). Bu sunak İsa Mesih'in çarmıhıdır. Kendisinin dediği gibi "Bedenimi yiyip kanımı içenin sonsuz yaşamı vardır" (Yuhanna 6:54). Mesih'in ölümünü imanla benimseyen kişinin sonsuz yaşamı vardır. Bu sunaktan "çadırda ruhsal hizmet" sunan rahiplerin "yemeye yetkileri yoktur." Bu sonsuz yaşama çadırın kurbanlarından yiyerek kavuşamazlar.

Mesih inanlılarının büyük ayrıcalıkları Yahudilik dininin düzeni dışındadır. Bu gerçek İsa'nın Yerusalemler kentinin kapısının dışında işkence çekmesiyle betimlenir (ayet 12). O'nun işkence çekmesi kanı aracılığıyla kendisine bağlı halkın kutsal kılınması, Tanrı'ya ayrılması içindi. Bu da eski düzendeki kefarete gününde "başrahip tarafından kanı günah bağıslamalığı olarak 'Kutsal Yer'e getirilen hayvanların" bedenlerinin "toplumun konutladığı yerin dışında" yakılmasıyla simgelenirdi (ayet 11).

İsa Mesih'in kent kapısının dışında işkence çekmesi O'nun ulus tarafından geri tepildiği ve aşağılandığı anlamını taşır. O'na inananlar da O'na bağlı olduklarını açıkça bildirip İsa Mesih'in aşağılanmasını paylaşarak Yahudilik din düzeninin dışına çıkmalıdır (ayet 13). "O'nun aşağılanmasını yüklenerek toplumun konutladığı yerin dışında" İsa Mesih'e "gidelim. Çünkü burada kalımlı bir kentimiz yok. Tersine, gelecek olanı aramaktayız" (ayet 13,14). Mesih inanlıları kendilerinde umulanların güvencesini taşıyan bir imana sahip olarak bu dünyaya ait

din düzenlerinin dışında kalır. Çünkü diri Tanrı'nın göksel kentinin halkı olarak daha üstün bir bağlılıkları vardır.

Mesih inanlılarının sundukları kurbanlar Eski Antlaşma düzeninde kesilen hayvanlar değil, övgü sunusu olmalı (ayet 15). Bu kurbanlar "her an" İsa aracılığıyla Tanrı'ya getirilmeli. Övgü Tanrı'nın "adını kutsayan dudakların ürünü"dür. Tanrı'yı hayvan yağı sunuları, ekmek sunuları, şarap sunularından çok daha hoşnut eder (Levililer 7:12; 2.Tarihler 29:31).

"Şükran kurbanı sunan beni yüceltir" (Mezmur 50:23). Yahudi asıllı Mesih inanlıları kesilecek kurbanları yoktur diye eski din yolunu aramasınlar. Tanrı'yı daha çok hoşnut edecek dudakların ürünü sürekli olarak getirebilirler. Sen de her an Tanrı'nın adını ilahiler ve övgü dualarıyla

kutsuyor musun?

Bunun yanı sıra, Tanrı'nın hoşnut olduğu başka tür kurbanlar var. Mallarını başkalarıyla paylaşarak iyilik yapma kurbanlarını sunabilirler (ayet 16). Bizim de bunu yapma yükümlülüğümüz vardır. Kutsal Ruh tarafından esinlenen yazar Yahudi aslı Mesih inanlılarına Yahudiliğe özen göstermek için hiçbir neden bırakmamıştır artık.

Önderlere saygı 13:17

Yazar ayet 7'de değindiği inanlılar topluluğundaki önderler konusuna dönüyor. Onların iman örneğini izlememizin yanı sıra, onların buyruklarına uymalı, onlara boyun eğmeliyiz (ayet 17). Onlar bizim ruhsal durumumuzla nasıl ilgilendikleri konusunda Tanrı katında hesap vereceklerine göre onların sözlerini dinlemek suretiyle "yaptıkları işi.. sevinerek" yapmalarını sağlamalıyız. Onlar canımızın yararı için nöbet tutuyorlar. Sürekli olarak onların sözünü terslemek suretiyle görevlerini "inleyerek" yapmalarına yol açarsak zararlı çıkanlar biz oluruz.

Selam ve esenlik dileği 13:18-25

Yazar ilk kez kendi kendisinden söz ederek mektubu alan inanlıların kendisi için ve belki de onunla birlikte olan başka kardeşler için dua etmelerini diler (ayet 18). Evet, en büyük önderlerin bile duaya gereksinmeleri vardır. Bir yönden de daha çok gereksinmeleri vardır: Birçok inanlının ruhsal yararı onlara dayandığı için düşmanın saldırılarına daha çok hedef olurlar. Önderlerin için dua eder misin? Yazar temiz vicdanla davrandığına emindi. "Her konuda" erdemli davranış doğrultusunda yaşamak isteğinde olduğunu açıklar. Yahudiliğın "ortadan kalkmanın eşğinde" olduğunu bildirirken bazı çevrelerce yanlış anlaşılacağı düşüncesiyle bunu söylemiş olabilir (8:13).

Yazarın yazdığı kardeşlerle yakın bir ilişkisi olmalıydı ki, "ivedilikle yeniden" aralarına dönebilmesi için onların özellikle dua etmelerini öğütler (ayet 19). Bunu engelleyen durumun ne olduğunu bilmiyoruz. Acaba cezaevinde miydi? Ayet 23'ün böyle olmadığını dolaylı olarak belirttiği görülür. Yoksa başka sorumluluklar yanlarına gitmesini mi önlemekteydi? Bilmiyoruz. Önemli olan yazarın engellerin dua aracılığıyla ortadan kaldırılacağına inanmasıydı. Biz de bu inancı paylaşıp uyguluyor muyuz?

Yazar mektubu okuyanlar için esenlik dileklerini bir kutsama duasında dile getirir (ayet 20,21). Dilekleri Tanrı'nın nitelikleri ve yaptığı yüce işlerine dayanır. Tanrı esenlik kaynağıdır (ayet 20). (Aslı "esenlik Tanrısı"). Esenlik seven ve insanların bu uyumlu yaşamda yaşamalarını isteyenidir. Böyle bir Tanrı'dan esenlik dilemek zor iş olmasa gerek! Tanrı "Rabbimiz İsa Mesih'i.. ölümler arasından geri" getirmiştir. Rabbimiz İsa Mesih kendi halkının iyiliğini sağlamakla ilgilenen kilise topluluğunun yüce Önderi'dir. Biz O'nun bakımına bağımlı olan koyunlarız. O'nsuz bir şey yapamayız (Yuhanna 15:5). Ölümler arasından dirilen İsa Mesih'in çarmıhta akıtılan kanı aracılığıyla Tanrı'yla sonsuz bir antlaşmanın kapsamına girmiş oluruz. Bunlar mektupta değinilen önemli konuların özetidir.

Yazar bütün bunları yapmış olan "esenlik kaynağı" Tanrı'nın, isteğini uygulamaları için onları "her çeşit iyilikle" donatması için dilekte bulunur (ayet 21). Tanrı onları her iyilikle donatırsa, Kutsal Ruh'un bu bölümde yazar aracılığıyla verdiği öğütlere uyararak "Tanrı'ca beğenilir tutumla" davranmalarını sağlar. Bizim için de aynısını yapmak ister. Yazar Tanrı'nın "hoşnutluk verici saydığı tutumu" inanlılarda "İsa Mesih aracılığıyla" oluşturması için dua eder. Yazar duasını sona erdirirken yukarıda verdiği öğüdü unutmayarak Tanrı'nın adını kutsayan dudakların ürününü sunar: "Yücelik çağlar çağı O'nundur. Amin" (ayet 15 ile 21).

Yazar konunun önemini ve ciddiliği karşısında yazdıklarının kısa geldiğini

düşünür (ayet 22). Daha bazı önemli konulara değinebilirdi. Örneğin: Çadır tapınma biçimlerinin simgeledikleri gerçekleri açıklayabilirdi ama "şu anda bunları ayrılılarıyla konuşamayız" diyerek onları geçip bırakmıştı (9:5). Yazar mektubu yönelttiği kardeşleri "kısa yüreklendirici" sözünü sabırla okuyup yerine getirmek suretiyle en iyi biçimde değerlendirmeyi öğütler. Biz de aynısını yapalım.

Yazarın ve Yahudi aslı okuyucularının Uluslar'ın habercisi Pavlus'un en yakın yardımcılarında biri olan Timoteos'la yakın ilişkileri vardı (ayet 23). Mektubun öğretişinin Pavlus'un mektuplarındaki öğretişle yakın bağlantılar göstermesi şaşkınlık verici değildir. Timoteos cezaevinden "serbest bırakıldı." Kutsal Kitab'ın başka hiçbir yerinde Timoteos'un hapsedilmesine değinilmez. Bir olasılıkla mektubun yazılması Elçilerin İşleri ve Pavlus'un Timoteos'a mektuplarından daha sonra bir tarihine dayanır. Belki Pavlus'un ölümünden sonra bile. (Acaba "yaşamları nasıl sona erdi" dediği önderlerden biri Pavlus muydu? Bunu bilemeyiz.) Timoteos'un yazarın bulunduğu yere "yakında gelebilirse" yazar onunla birlikte bu mektubu gönderdiği kardeşlerin yanına gidecekti.

Yazar topluluğun önderlerine ve bütün inanlılara selamlarını iletir (ayet 24). İnanlılara 'kutsallar' adını vererek onların Tanrı'ya ayrılmış kişiler olduklarını vurgular. Yazar İtalya kökenli (SGH) (İtalya'dan olan M.) bazı kardeşlerin selamlarını da iletir. Yazar İtalya'da mıydı yoksa mektubu alanlar İtalya'da olup oradan ayrılan İtalya kökenlilerin selamını mı alıyordu? Bu konuda kesin bir sonuca varmak için yeterli bilgiye sahip değiliz. Mesih inancını bir sözcükle özetlemeye koyulsa "kayra" (lütuf M.) sözcüğü seçilecekti. Yazar da son selam sözü için bu sözcüğü seçer: "Kayra hepimizle birlikte olsun. Amin" (ayet 25). Bu iyi dilek bir duadır. Tanrı'nın insanlara olan sevgisiyle bol bol verdiği iyiliklerin onlarla birlikte olması için dua eder. Seninle de olsun sevgili okuyucu!

Mektup'tan çıkarılan SONUÇLAR için lütfen sayfayı çevirin.

SONUÇLAR

Mektubun yazıldığı tarihi

Bu konuda dış kaynaklardan hiçbir bilgimiz yoktur. Mektubun oldukça geç bir tarihe dayandığı, onu ilk alanların uzun zamandan beri inanlı olmalarından çıkarılabilir. "Aydınlandıktan sonra uğradığınız çok ağır baskıları.. göğüslediğiniz geçmiş günleri anımsayın" (10:32). Önderleri ölmüştü: "Size Tanrı Sözü'nü bildiren önderlerinizi anın. Yaşamları nasıl başladı, nasıl sona erdi, bunları düşünerek onların imanını örnek alın" (13:7).

Yeruşalem'in basıldığı ve tapınağın yıkıldığı çağımızın 70 yılından önce yazılmış olsa gerek. Yazar bu olaydan söz ederse de peygamberlik edercesine ondan daha olmamış ama yakında olacak bir olay olarak söz eder: "Tanrı yeni antlaşmayı bildirmekle, öncekinin süresini tüketmiştir. Süresi tükenip eskiyen ise ortadan kalkmanın eşiğindedir" (8:13). Bu olay olmuş olsaydı bildirisini pekiştirmek için kuşkusuz yazar ondan söz ederdi.

Yazar

Yazar kimliğini mektupta açıklamaz. Pavlus'un kaleminden çıktığını söyleyenler eskiden beri olmuşsa da, bunu yalanlayan önemli bir olgu vardır. Yazarın "Başlangıçta Rabbin kendisi bu kurtuluşu bildirdi; işitenler de onu bize doğruladı" diye yazdığına göre kendisi kurtuluş haberini doğrudan doğruya Rab'den almadığını açıklamış bulunuyor (2:3). Pavlus ise "Bildirdiğim Sevinç Getirici Haber insandan kaynaklanmamıştır. Çünkü ben onu herhangi bir insandan almadım. Ne de bir insan öğretti onu bana. İsa Mesih kendisi bana açıkladı" (Galatyalılar 1:11,12). Böylelikle mektubu yazanın bunları bildiren Pavlus olamayacağı belirgindir. Yazar on iki habercinin arasında da değildi.

Öte yandan yazdıkları Yahudi aslı bir Mesih inancısı olduğuna pek kuşku bırakmaz. Eski Antlaşma'yı ve Yahudi törelerini bu denli ayrıntılı olarak bilmesi bu izlenimi bırakır. Öte yandan hiçbir zaman İsraililer'den söz ederken "atalarımız" gibi sözleri kullanarak kendini onlarla bir saymaz (Müjde'nin 1:1 ve 11:2'deki "atalarımız" çevirileri yanlıştır. Aslı böyle değildir. 1:1'in çevirisi "atalar" ve 11:2'nin "bizden önceki insanlar" (SGH) veya "eski zaman adamları"dır (KM). Mektubun amacına uygun bilinçli bir tutum olarak yorumlanabilir bu davranış. Mesih inancının "süresi tükenip eskiyen" antlaşmaya bağımlı olmadığını vurgulamaktaydı tüm mektupta. İsa'nın "aşağılanmasını yüklenerek toplumun konutladığı yerin dışında O'na gidelim" diyerek Mesih inancılarının Yahudi din düzeninin dışına çıkmaları zorunluluğunu vurgular (13:13). Yazdığı inancılılarla birlikte bunu yapma gerekliliğinde olduğunu söyleyerek dolaylı olarak onlar gibi Yahudi aslı olduğunu belirtiyordu.

Yazarın değindiği konuların, ve onları işleme yolunun Stefanos'un savunmasıyla benzerlikleri vardır. Mektubu yazan Stefanos olamaz elbette çünkü Stefanos mektubun yazılmasından önce ölmüştü. Ama yazar Stefanos gibi Yunanca konuşan ve Eski Antlaşma'nın Yunanca çevirisini kullanan, ona benzer bir eğitim görmüş ve dış bir ülkede yetişmiş bir Yahudi idi her halde. Pavlus'un yazılarıyla ortak yönleri de vardır. Örneğin: Nuh'un "imanının getirdiği doğruluğun mirasçısı" olduğunu bildirirken Pavlus'un Romalılara mektubunu anımsatır. Yazar Pavlus'un en yakın iş arkadaşı olan Timoteos'un yakın bir arkadaşıydı (13:23).

Martin Luther yazarın Apollos olabildiğini öne sürdü. Timoteos'la arkadaş olması bunu biraz destekliyor. Luka da onu "söz söyleme yeteneği olan İskenderiyeli bir Yahudi" olarak betimledikten sonra "Kutsal Yazılar"ı çok iyi biliyordu" der (Elçi. İş. 18:24). Korintos'ta Apollos "kayra aracılığıyla iman edenlere büyük yardımlarda bulundu. Çünkü Kutsal Yazılar'dan Mesih'in İsa olduğunu kanıtlayarak, ateşli sözlerle herkesin gözü önünde Yahudiler'i

kesinlikle susturdu" (Elçi. İş. 18:27,28). Böyle niteliklere sahip bir inanlıydı İbranilere mektubu yazan. Ama Apollos muydu, kilise atalarından Tertullian'ın öne sürdüğü gibi Barnabas mıydı? Bunu bilmiyoruz. Mektup "Tanrı.. konuştu" diye başlar (1:1). Mektubun kimin kaleminden çıktığı pek önemli değil, önemli olan okuyucunun mektubun aracılığıyla Tanrı'nın konuşmasını duymasıdır.

Mektubun gönderildiği kişiler

"İbranilere mektup" başlığı ikinci yüzyılın kayıtlarına dayanır. Mektubun içeriği mektubun gönderildiği kişilerin İbrani aslı Mesih inanlıları olduğunu doğrular. Ama nerede yaşadıklarıyla ilgili bilgimiz yoktur. Bir kilise topluluğu ya da toplulukları oldukları bölüm 13'teki öğüt sözlerinden anlaşılır. "Önderlerinizi dinleyin" (13:7). Uzun zamandan beri Mesih inanlıları olduklarını biliyoruz (10:32 ve 13:7'ye bakınız). Baskıya dayandıklarını aynı ayetten ve sonrakilerden anlaşılır (10:32-34).

Oysa kullakları işitmekte tembelleşti. O ana dek "öğretmen" olmaları gerekirken "Tanrı bildirilerinin ilk öğelerini" onlara "öğretecek birine" gereksinimleri vardı (5:11,12). Sözdinlemezikten Tanrı'nın huzur diyarına girmeme, "düşüşe" gitme, "bile bile günah" işleme, Tanrı'ya direnme, "Tanrı Oğlu'nu ayakları altında" çiğneme, "Tanrı kayrasına kavuşmaktan geride" kalma tehlikelerindeydiler (4:11; 6:6; 10:26,27,29; 12:15). Bu tehlikeler, baskılar yüzünden ve Yahudi dininin dış çekiciliği ve gösterişi nedeniyle Mesih'i inkar edip Yahudi dinine dönme tehlikesinde odağa geliyordu. "Katlanış göstermeye" gereksinimleri vardı; "öyle ki Tanrı'nın istemini uygulayıp vaat ettiğini" alsınlar (10:36).

Onları buna isteklendirmek için Kutsal Ruh yazar aracılığıyla İsa'nın Oğul olarak meleklerden, Musa'dan, Harun'dan, Yeşu'dan üstün olduğunu kanıtlamaya koyulur (b.1; b.3). İsa Mesih'in kahinliğinin eski düzendeki kahinlikten kat kat yüce olduğunu vurgular (b.4-7). Yeni Antlaşma'nın öncekinden çok daha etkin olduğunu, eskisinin süresini tükettiğini açıklar (8:13). Mesih'in sunusu ruhsal yasa altındaki sunulardan kat kat yetkin ve etkindir (9:23-10:25). Mesih inanlılarının sunuları da Tanrı'yı daha çok hoşnut eder (13:15,16). Daha iyi bir umut oluşturmuştur (7:19,20). Günahlı insanın Tanrı'nın huzuruna girmesini, göksel Yeruşalem'e kavuşmasını sağlamıştır (10:21; 12:22). Ne yüce bir başkahin! Ne yüce bir kurtuluş! Bunu en iyi yoldan değerlendirip iman koşusunu sabır ve katlanışla koşalım! Bizi sonunda bekleyen ödül yücedir.

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar Hristiyan Kitaplar.com'dan [indirebilirsiniz](#).

Rod Harbottle yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)